

Mål och budget

2025-2027

Mål och budget 2025 – 2027 är Region Gotlands mål och budgetdokument. Målgruppen för skrivningen är regionfullmäktige, externa intressenter, medborgare och anställda. Här kan du läsa om de analyser och avvägningar som ligger till grund för beslutad budget. Du kan även läsa om vilka mål och prioriteringar som gäller för året. Dokumentet finns både i tryckt format och digitalt på gotland.se

Innehåll

Regionstyrelsens ordförande har ordet 03

INLEDNING

Sammanfattning	04
Gotland ska utvecklas på ett hållbart sätt	05
Organisation 2022-2026	06

SÅ STYRS REGION GOTLAND

Region Gotlands ledningssystem	7
Styrmodellens olika delar	8
God ekonomisk hushållning och regionfullmäktigesdirektiv till nämnderna	9
Regionfullmäktiges prioriteringar	10
Politikerorganisationen	12
Regionstyrelsen	13
Tekniska nämnden	15
Miljö- och byggnämnden	17
Barn- och utbildningsnämnden	18
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	19
Socialnämnden	20
Hälso- och sjukvårdsnämnden	21
Region gotlands bolag	22

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Omvärldens påverkan	25
Samhällsekonomi och skatter	27
Kommunalekonomisk utjämning	29
Region Gotlands skatteintäkter och bidrag	30
Skatteintäkter 2025-2027	31

EKONOMISK ÖVERSIKT

Drift- och investeringsbudget samt finansiering	33
Exploatering	40
Taxor och avgifter	42
Resultatplan	43
Finansplan	44
Balansplan	45
Finansförvaltningsbudget 2025	46
Ramberäkning 2025 per nämnd	48
Investeringsbudget 2025-2026	52
Exploateringsbudget 2025-2026	55

BILAGOR

Protokoll	56
- Mål och budget RF juni	56
- Exploateringsplan och budget 2025-2029	77
- Internränta 2025	81
- Låneram och anvisningar av eget kapital 2025	83
Tidplan 2025	85

Dokumentet innehåller följande förkortningar på nämnder och förvaltningar:

Regionstyrelsen	RS	Barn- och utbildningsnämnden	BUN
Regionstyrelseförvaltningen	RSF	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	GVN
Räddningstjänst	RT	Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen	UAF
Miljö- och byggnämnden	MBN	Socialnämnden	SON
Samhällsbyggnadsförvaltningen	SBF	Socialförvaltningen	SOF
Tekniska nämnden	TN	Hälso- och sjukvårdsnämnden	HSN
Teknikförvaltningen	TKF	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen	HSF

Långsiktigt ansvar för Gotlands framtid

Sverige befinner sig i en fas av ekonomisk stabilisering efter en period av hög inflation. Trots detta står landets kommuner och regioner inför fortsatt stora utmaningar, och Gotland är inget undantag. Den kraftiga inflationen har haft stor påverkan på kostnadsutvecklingen, särskilt pensionskostnaderna som har fördubblats på två år. De gångna åren, -23 och -24, har varit ekonomiskt oerhört utmanande här och i hela landet.

Samtidigt som en hög kostnadsnivå kvarstår utvecklas skattekraften långsamt. Det kombinerat med minskade statsbidrag gör att svensk välfärd fortfarande står inför stora utmaningar. Som Sveriges enda ö-region står Gotland dessutom inför unika utmaningar som kräver skraddarsydd lösningar, då vårt geografiska läge innebär att vi har högre kostnader än andra regioner. Detta sätter ytterligare press på vår förmåga att upprätthålla välfärdsuppdraget, särskilt inom hälso- och sjukvården.

Gotland är landets i särklass minsta region samtidigt som vi är landets enda ö-region. Kombinationen är en utmaning. Dessutom innebär vår särlösning, där vi är en region och kommun i ett, särskilda förutsättningar där vi tydligt ser att det regionala hälso- och sjukvårdsuppdraget riskerar tränga undan vår förmåga att vara en väl fungerande kommun. Gotlänningar har rätt till god och jämlik vård. Det ställer särskilda krav. Vi måste ha en akutmottagning och en förlösning och med det kommer jourlinjer och verksamheter som en befolkning på ca 61 000 inte kan bära ekonomiskt. Arbetet behöver fortsätta för långsiktigt hållbar lösning för gotländsk sjukvård utifrån likvärdighet, kvalitet, demografi och utveckling.

Budget för 2025 tar sin utgångspunkt i Region Gotlands politiskt beslutade prioriteringar som ska genomsyra hela koncernen. Region Gotland ska prioritera:

- En skyndsam energi- och klimatomställning
- Ett hållbart växande Gotland
- Hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser
- God arbetsmiljö genom aktivt ledarskap och medarbetarskap
- Samverkan och planering av beredskapsarbetet

Det syns i ökade tillskott till barn, unga och äldre med särskilt fokus på förebyggande och hälsofrämjande arbete. Detta innefattar både goda möjligheter till en rik fritid och sociala insatser såväl som en likvärdig skola. Investeringar i lokaler för fritid har länge varit eftersatt och vi ser skolor utan idrottshallar. Allt fler äldre ställer också krav på fler särskilda boenden. Här ligger viktiga investeringar framåt.

Den som arbetar i Region Gotland ska trivas, må bra och ha en arbetssituation som bidrar till arbetstillfredsställelse och ger förutsättningar för ett långt, friskt och hållbart arbetsliv. Medarbetarna är vår viktigaste resurs och spelar avgörande betydelse för barn, unga och äldre varje dag. Ett viktigt mål är att minska beroendet av hyrpersonal. Då behöver Region Gotland stärkas som arbetsgivare så att

fler väljer att jobba hos oss. Löneutvecklingen måste vara konkurrenskraftig och vi dubblar friskvårdsbidraget.

Ökat fokus på totalförsvaret och civil beredskap såväl som arbetet med klimat- och omställningsarbete präglar vårt arbete brett. Energifrågan utmanar både den gröna omställningen och vår beredskapsförmåga. Region Gotland behöver flytta fram positionerna nationellt för att Gotlands särskilda utmaningar som ö, med det strategiska läget i Östersjön, ges rätt förutsättningar. Ökad skattekraft och kompetensförstärkning, av såväl välfärd som näringsliv, kräver att vi blir fler gotlänningar. Helt avgörande för att vi ska bli fler är kommunikationer som bidrar till ökad tillgänglighet och som folk och företag har råd med. Här ska vi fortsätta driva på för jämlika och rättvisa transporter och förutsättningar som resten av landet. Vi måste också bygga ett Gotland som andas framtidstro. Det gör vi genom hög kvalitet i välfärden, god service, investeringar för en rik fritid och genom att gå före i omställningen. Ett kreativt samhälle som tar tillvara på allas kraft och där vi arbetar tillsammans och nära för utveckling är attraktivt för fler.

Region Gotland ska ha en långsiktigt hållbar ekonomi. God ekonomisk hushållning innebär att styra på både kort och lång sikt där det längre generationsperspektivet är viktigare. Så här tar vi ansvar för långsiktigt hållbar ekonomi och en välfärd av hög kvalitet.

Fotograf: Kari Melander

Meit Fohlin (S),
Regionstyrelsens ordförande

DEL 1 ► INLEDNING

SAMMANFATTNING

Mål och budget 2025-2027 är Region Gotlands mål- och budgetdokument. Här kan du läsa om de analyser och avvägningar som ligger till grund för budgeten samt vilka politiska prioriteringar och mål som gäller för kommande år.

Regionfullmäktiges prioriteringar utgår från den regionala utvecklingsstrategin och de styrandes avsiktsförklaring för mandatperioden. Med start 2024 har Region Gotland 5 prioriteringar som samtliga bidrar till hållbarhetsmålen och Agenda 2030. På sidorna 10-11 kan du läsa mer om vilka prioriteringar som är beslutade samt se kopplingen till hållbarhetsmålen. För 2025 har regionfullmäktige beslutat om 40 mål. Sex av målen är koncerngemensamma och gäller flera nämnder medan övriga mål är specifika för respektive nämnd/bolag och utgår från verksamhetens uppdrag. På sidorna 12-21 finns information om varje nämnds grunduppdrag, mål, specifika uppdrag från regionfullmäktige samt nämndens drift- och investeringsbudget.

Med start under 2024 har en satsning på koncernövergripande verksamhetsutveckling påbörjats. Satsningen handlar om att öka förutsättningarna att arbeta systematiskt och sammanhållet med hållbar utveckling. Utvecklingsområden under 2024-2025 handlar bland annat om att ta fram en nulägesanalys för Region Gotlands hållbarhetsarbete, arbeta med kommunikation om hållbar utveckling, erbjuda utbildning och kunskaphöjning inom området samt få in hållbarhet i styrning och ledning.

I avsnittet planeringsförutsättningar presenteras några centrala områden som behöver beaktas i planeringen framåt. Områdena utgör av megatrender och visar bland annat att;

- Klimatförändringar kräver åtgärder för klimatanpassning och energiomställning. Gotland ska sträva efter en hållbar energi- och materialomsättning och arbeta för att höja förståelsen för detta samhällsmål.
- Det finns utmaningar kring inkludering, tillit och trygghet i samhället, samt skillnader i hälsa och levnadsvanor mellan grupper. Region Gotland behöver stärka arbetet för ökad inkludering och trygghet samt fokusera på att förbättra hälsovillkor, särskilt för utsatta grupper.

- Gotlands attraktionskraft och utveckling påverkas av Sveriges NATO-medlemskap. Region Gotland bör samarbeta med näringen och fokusera på hållbar platsutveckling och cirkulära affärsidéer, särskilt inom livsmedelsproduktion och digitalisering.
- Digitalisering och AI-teknik kan användas för att förbättra samhällsskydd, effektivisera tjänster och utveckla Gotlands näringsliv. Regionen rekommenderas att satsa på digitala och hållbara affärsidéer samt stödja IoT (Internet of Things) och AI (artificiell intelligens).
- Gotlands geografiska läge innebär särskilda utmaningar, som beroendet av transporter och försörjning. Region Gotland rekommenderas att stärka beredskapsarbete och kontinuitetshandling samt höja medvetenheten om civil beredskap och hot.
- Befolkningen på Gotland minskar långsamt. Det kommer att bli färre barn och fler äldre. Det påverkar bland annat barnomsorgen, skolan och äldreomsorgen. Prognosen visar en minskning med 144 personer fram till 2033, och det är viktigt att ta hänsyn till befolkningens ålder för att planera för framtida behov.

Sverige är på väg in i en konjunkturåterhämtning. Hushållens konsumtion, snarare än exporten, kommer troligtvis att driva återhämtningen, delvis på grund av förväntade räntesänkningar. Reallönerna har börjat öka, men tillväxten sker långsamt. Hushållens konsumtion väntas återhämta sig gradvis, trots fortsatt högre priser på de flesta varor.

Region Gotland har ett ekonomiskt underskott, delvis orsakat av hög inflation och minskade statsbidrag. För 2025 är budgeterat resultat 87 mnkr. För att nå det budgeterade resultatet krävs att nämndernas budgetar hålls samt att effektiviseringar på 70 mnkr sker. Prognosen för 2026 och 2027 är +157 respektive +36 mnkr.

Den totala investeringsbudgeten för 2025 uppgår till 755 mnkr. Det är en mycket hög nivå och innebär att lån kommer att behöva tas upp givet att resultatet blir i enlighet med budget. Nämndernas förmåga att hålla budgeten 2025 är avgörande för framtiden.

De största investeringarna som planeras är färdigställande av äldreboende i Klintehamn, byggandet av ett nytt badhus samt stora investeringar inom vatten- och avloppsverksamhet.

GOTLAND SKA UTVECKLAS PÅ ETT HÅLLBART SÄTT

Region Gotland skapar värde för gotlänningarna nu och i framtiden genom att ta ansvar och verka för en hållbar utveckling. Hållbar utveckling utgör kärnan i den verksamhet Region Gotland har ansvar för som kommun och region och ska genomsyra allt vi gör.

Region Gotland har tillsammans med näringsliv, föreningsliv, myndigheter, universitet och gotlänningar tagit fram en gemensam målbild för ett hållbart Gotland i den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040. Den visar på den utveckling vi vill se över tid. I arbetet har Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen vävts in. Målen är beroende av varandra så framgång behöver nås för alla mål. Region Gotland har ett ansvar för att de globala hållbarhetsmålen förverkligas och att vi når den önskvärda utvecklingen i Vårt Gotland 2040.

Mål och budget 2025-2027 pekar ut vilka prioriteringar och mål som gäller för Region Gotland i närtid. Prioriteringarna utgör regionfullmäktiges hållbarhetsprioriteringar och är fem till antalet. Dessa gäller för Region Gotland som organisation utifrån den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040 och anger vad Region Gotland ska prioritera för att utveckla Gotland och på så vis skapa bästa möjliga livskvalitet för alla som bor och verkar på Gotland. Regionfullmäktiges prioriteringar har en direkt koppling till Region Gotlands hållbarhetsarbete och insatserna som sker inom respektive område bidrar till de globala hållbarhetsmålen.

Region Gotlands hållbarhetspolicy visar Region Gotlands förhållningssätt till hållbar utveckling och hur hållbarhet ska integreras i det dagliga arbetet och beslutsfattandet. För att skapa förutsättningar för medarbetare och beslutsfattare i frågan finns utbildningar som skapar ökad förståelse för regioners och kommuners hållbarhetsarbete.

Definition hållbar utveckling

En hållbar utveckling bygger på tre hållbarhetsdimensioner; ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet, och på att utvecklingen måste vara långsiktigt hållbar. En vanlig definition är: ”Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”. Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen förtydligar detta ytterligare.

I Agenda 2030 betonas särskilt att de sjutton målen är integrerade och odelbara. Det betyder att målen är ömsidigt beroende av varandra och behöver betraktas som en helhet, då en hållbar utveckling är beroende av framsteg inom alla mål. Region Gotland står bakom det synsättet och strävar mot de övergripande målen i Agenda 2030.

Utvecklingsprogram för Region Gotlands hållbarhetsarbete

Just nu pågår en satsning på koncernövergripande verksamhetsutveckling, för att öka förutsättningarna att arbeta systematiskt och sammanhållet med hållbar utveckling. Utvecklingsområden 2024-2025 är

- Nulägesanalys av Region Gotlands hållbarhetsarbete
- Region Gotlands kommunikation om hållbar utveckling
- Utbildning och kunskapshöjning
- Hållbarhet i styrning och ledning
- Planerat fokusområde: Hållbarhet i inköp och upphandling

ORGANISATION 2022 – 2026

DEL 2 ► SÅ STYRS REGION GOTLAND

Region Gotland är en politiskt styrd organisation och styrs av politiker som valts av medborgarna. År 2022-2026 styrs Region Gotland av Socialdemokraterna och Moderaterna. Region Gotlands högsta beslutande organ är regionfullmäktige. Fullmäktige fattar beslut i frågor som är av stor vikt för regionen och dess invånare. Vart fjärde år väljer gotlänningarna vilka som ska sitta i regionfullmäktige genom att rösta i kommunvalet. Regionstyrelsen leder, samordnar och har uppsikt över regionens nämnder och bolag.

Region Gotlands ledningssystem

För att styra Region Gotlands verksamheter och genomföra önskad politik beslutar regionfullmäktige om prioriteringar och mål för nämnderna och bolagen. Nämnderna och bolagen ansvarar för att driva en effektiv verksamhet inom sina uppdrag utifrån lagstiftning, prioriteringar och mål, bolagsordningar, ägardirektiv, reglementen, styrdokument och ekonomiska förutsättningar. Den politiska styrningen har styrmodellen som ett verktyg för att styra Region Gotland.

Mottagare och utförare av den politiska styrningen är verksamheterna. Verksamhetsstyrning innebär att organisera och leda olika verksamhetsområden så att beslut förverkligas.

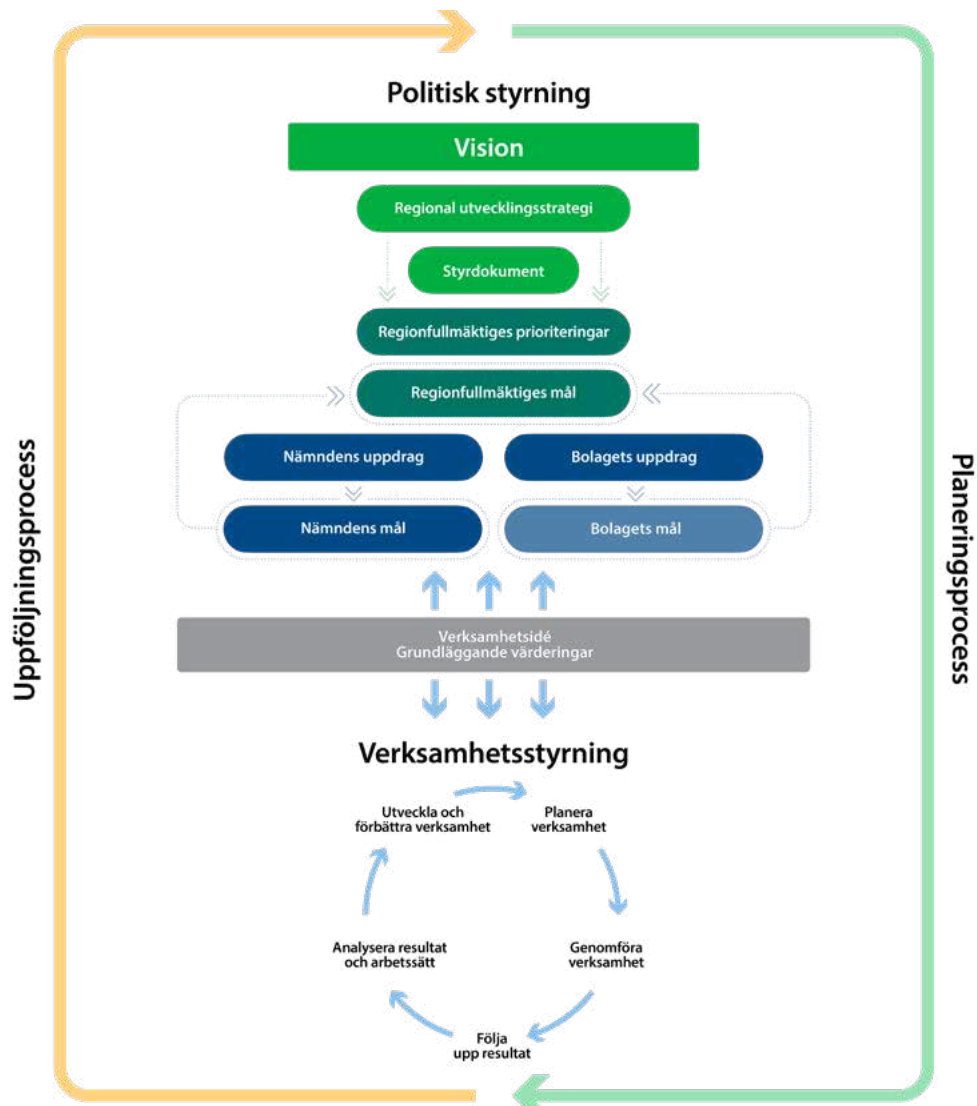
Det handlar om att utifrån beslutad budget genomföra verksamhet på ett effektivt och systematiskt sätt samt att utvärdera resultat för att förbättra verksamheten. Region Gotlands modell för verksamhetsstyrning innehåller fem delar. Planera verksamhet, genomföra verksamhet, följa upp resultat, analysera resultat och arbetssätt samt utveckla och förbättra verksamhet.

Den politiska styrningen och verksamhetsstyrningen hålls ihop i planerings- och uppföljningsprocessen. I Region Gotlands planeringsprocess fastställs regionfullmäktiges prioriteringar, mål och uppdrag samt budget till nämnderna.

I uppföljningsprocessen sker uppföljning och analys av bland annat av regionfullmäktiges prioriteringar, mål och ekonomi. Uppföljningsprocessen innehåller även uppföljning av de uppdrag regionfullmäktige tilldelat en eller flera nämnder. Uppföljningsprocessen omfattar minst 4 rapporter under året. Syftet med både planerings- och uppföljningsprocessen är att bidra till ett långsiktigt och hållbart förhållningssätt och en god ekonomisk hushållning där såväl verksamhetsmål som finansiella mål uppnås.

Ledningssystemet beskriver även Region Gotlands grundläggande styrprinciper som är god ekonomisk hushållning, kvalitet och tillit.

REGION GOTLANDS LEDNINGSSYSTEM

STYRMODELLENS OLIKA DELAR

Gotland – En kreativ ö med plats för hela livet

Visionen är en ledstjärna i det vi gör och pekar ut hur vi vill att Gotland ska vara i framtiden.

Gotland är fyllt av livskraft och kreativitet. Här kan människor och verksamheter utvecklas och bidra till en bättre värld. Här finns närhet och plats för alla delar av livet, i alla åldrar.

Vårt Gotland 2040

Den regionala utvecklingsstrategin är det styrdokument som väger tyngst för Region Gotland. Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut riktningen för en långsiktigt hållbar utveckling, för såväl Gotland som Region Gotland, och sätter mål och prioriteringar på lång sikt. Den regionala utvecklingsstrategin engagerar och driver på utvecklingen av platsen Gotland samtidigt som den ger riktning för koncernen Region Gotland. I strategin har de globala hållbarhetsmålen integrerats.

Styrdokument

Uppdraget inom Region Gotland är omfattande och komplext. I styrmodellen ingår de styrdokument som är beslutade av regionfullmäktige inom områden av väsentlig betydelse för Region Gotland. Styrdokumentet är långsiktiga och aktiverande, de visar hur regionfullmäktige vill förändra och utveckla verksamheten. Styrdokument är vägledande vid beslut och i styrning och förtydligar politiska viljeinriktningar och ambitioner eller förhållningssätt.

Regionfullmäktiges prioriteringar

Regionfullmäktiges prioriteringar är koncerngemensamma prioriteringar för att nå visionen och målen i den regionala utvecklingsstrategin. Här anges vad Region Gotland ska prioritera under mandatperioden för att utveckla Gotland och skapa bästa möjliga livskvalitet för alla som bor och verkar på Gotland.

Regionfullmäktiges mål

För att styra och prioritera fastställer regionfullmäktige mål för regionens nämnder och bolag. Nämnder och bolag har ansvar inför fullmäktige att verkställa fullmäktiges mål. Målen arbetas fram och föreslås av nämnd men beslutas av regionfullmäktige.

Nämndens uppdrag

Nämndens uppdrag fastställs i reglemente och beskriver syftet med nämndens verksamhet. Regionfullmäktige kan även ge specifika uppdrag som gäller en eller flera nämnder.

Nämndens mål

Nämndens mål tydliggör politiska prioriteringar inom nämndens grunduppdrag. Målen följs upp och utvärderas årligen. Nämndens mål föreslås av nämnd och beslutas i regionfullmäktige och blir då regionfullmäktiges mål. Inom Region Gotland finns både koncerngemensamma mål och nämndspecifika mål.

Bolagets uppdrag

I bolagets uppdrag finns bolagsordning samt ägardirektiv. Här beskrivs bland annat syftet med bolagets verksamhet samt de prioriteringar regionfullmäktige vill att bolaget ska utvecklas inom.

Bolagets mål

Bolaget arbetar fram mål tillsammans med ägaren. Målen är en del av ägardirektivet som beslutas i regionfullmäktige.

Verksamhetsidé och grundläggande värderingar

Av verksamhetsidén framgår vad Region Gotland ska göra, för vem och varför. Region Gotland ska utifrån sitt ansvar som region med de uppgifter som ingår i uppdraget, leverera kostnadseffektiv välfärd och rättssäker service med hög tillgänglighet, valfrihet och god kvalitet till fast boende, besökare och näringsliv på Gotland. Region Gotland ska vara drivande i att skapa en trygg och hållbar utveckling över hela ön.

Värderingarna berättar om ett förhållningssätt som skall visa sig i ord och handling oavsett var man befinner sig i organisationen. Region Gotlands grundläggande värderingar är delaktighet, förtroende och omtanke.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH REGIONFULLMÄKTIGES DIREKTIV TILL NÄMNDERNA

I kommunallagen anges att kommuner och regioner ska ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. God ekonomisk hushållning innebär att kommuner och regioner ska ha goda förutsättningar för att långsiktigt klara ekonomin och den kommunala verksamheten både i förvaltningen och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv.

God ekonomisk hushållning för Region Gotland

Den långsiktiga målbilden är att Region Gotland ska bedriva en verksamhet med god kvalitet, ha en stabil ekonomi och en ekonomisk buffert för oförutsedda händelser. Region Gotland ska arbeta med god framförhållning för att anpassa verksamheten till samhällsförändringar och medborgarnas behov.

God ekonomisk hushållning är en förutsättning för en hållbar utveckling från ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Det innebär att Region Gotland ska sträva efter att tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter till goda förutsättningar för att tillgodose sina behov, även kallat generationsperspektivet. God ekonomisk hushållning innebär även att verksamhet bedrivs på ett hållbart, ansvarsfullt, kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt utifrån uppdrag och fastställda mål. God ekonomisk hushållning förutsätter att verksamheten ryms inom de ekonomiska ramarna. De ekonomiska ramarna utgör därmed en restriktion för verksamhetens omfattning.

I riktlinjerna finns fyra finansiella mål som ligger till grund för bedömningen av god ekonomisk hushållning. Dessa är:

Årets resultat uppgår till minst 2 procent av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag

Målet gäller för varje enskilt räkenskapsår och ska säkerställa att det finns marginaler för att hantera oförutsedda intäktsminskningar eller kostnadsökningar samt att skapa ett kassaflöde för finansiering av investeringar.

Ett budgeterat resultat på minst två procent är en förutsättning för att kunna finansiera investeringarna i den skattefinansierade verksamheten med egna medel.

Självfinansieringsgrad av investeringar i skattefinansierad verksamhet uppgår till minst 100 procent

Målet syftar till att den del av verksamheten som finansieras av skattemedel inte ska belastas av externa räntekostnader och att behovet av upplåning ska minimeras.

Självfinansieringsgraden mäts genom att kassaflödet från den löpande verksamheten sätts i relation till årets investeringar i den skattefinansierade verksamheten. Kassaflödet består i huvudsak av årets resultat plus avskrivningar och förändring av avsättningar men även andra likvidpåverkande poster tas med.

Ett värde under 100 procent innebär att regionen måste finansiera en del av investeringarna genom att ta i anspråk tidigare intjänade likvida medel eller via en ökning av skulderna.

Investeringsutgifterna kan variera mellan åren beroende på storleken av investeringsprojekt som genomförs. Om till exempel en ny skola eller ett äldreboende byggs så blir investeringsutgifterna väsentligt högre ett sådant år.

Låneskulden får uppgå till högst 15 procent av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag

Syftet med målet är att ha kontroll över låneskuldens utveckling och förhindra att skuldsättningen begränsar framtida generationers möjlighet att låna men syftet är även att begränsa risker förknippade med upplåning såsom ränterisk.

Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska stärkas

Soliditet mäter den finansiella styrkan genom att relatera eget kapital minus pensionsförpliktelsen i ansvarsförbindelsen med den totala balansomslutningen. Nyckeltalet visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel.

Genom att analysera soliditetens utveckling ges en bild av hur den ekonomiska ställningen utvecklas över tid. Syftet med soliditetsnyckeltalet är att beskriva regionens långsiktiga betalningsförmåga. En starkt soliditet innebär att den ekonomiska ställningen har förbättrats och ger regionen en större handlingsfrihet framåt.

Utöver de finansiella målen ligger regionfullmäktiges mål till grund för bedömningen av god ekonomisk hushållning. Målen för 2025 finns att läsa på sidorna 12-24.

Regionfullmäktiges direktiv till nämnderna

Inför 2025 har regionfullmäktige tagit beslut om direktiv till nämnderna. I riktlinjen framgår dels att nämnderna ska verka för god ekonomisk hushållning. Det innebär att de effektiviseringskrav som finns i samband med budgetbeslutet ska genomföras och verksamheten ska bedrivas så att ekonomin är långsiktigt stabil. Vid befarad negativ avvikelse ska nämnderna agera snabbt och vidta åtgärder. Detta är synnerligen angeläget för att säkra regionens totala ekonomiska balans.

I korthet kan regionfullmäktiges direktiv sammanfattas i dessa punkter:

- Nämnderna ska säkerställa att verksamheten bedrivs till en kostnad som inte överstiger beslutad budget.
- Nämnderna ska bidra till regionfullmäktiges prioriteringar.
- Nämnderna ska bidra till de koncerngemensamma målen samt uppnå de nämndspecifika målen i styrmodellen.
- Nämnderna ska aktivt arbeta med verksamhetsutveckling och förändrade arbetssätt i syfte att minska kostnaderna med bibehållen kvalitet.
- Beslutade effektiviseringar och förändringar ska genomföras på ett sådant sätt så att ekonomisk stabilitet framåt säkras.
- Nämnd/förvaltningsledning ska samordnat för hela förvaltningen beakta potentialen i pensionsavgångar och naturlig rörlighet i effektiviseringsarbetet. Nämnden ska i samband med det också ta hänsyn till kommande kompetensförsörjningsbehov.
- Tillgångarna ska värdas och värdesäkras och samtliga resurser ska nyttjas på ett effektivt och hållbart sätt.

Vid konflikt mellan beslutade prioriteringar och mål och de ekonomiska resurserna är de ekonomiska resurserna överordnade. Ekonomin är den restriktion som sätter gränser för måluppfyllelsen och verksamhetens inriktning och omfattning.

REGIONFULLMÄKTIGES PRIORITERINGAR

Regionfullmäktiges prioriteringar är koncerngemensamma prioriteringar för att nå vision och mål i den regionala utvecklingsstrategin. Här anges vad Region Gotland ska prioritera för att utveckla Gotland och skapa bästa möjliga livskvalitet för alla som bor och verkar på Gotland.

Prioriteringar baseras på de politiska ambitionerna som de styrande partierna uttryckt efter valet, bland annat genom en gemensam avsiktsförklaring. Avsiktsförklaringen har kopplats till målen i den regionala utvecklingsstrategin samt relevanta styrdokument. Mottagare av regionfullmäktiges prioriteringar är nämnder och bolag och de ansvarar för att arbeta utifrån dessa.

Koncernledningsgruppen har ett helhetsansvar för koncernens genomförande av prioriteringarna. Till varje prioritering finns en ansvarig direktör, en ansvarig processledare och ett koncerngemensamt nätverk. I respektive

nätverk samlas representanter från förvaltningarna samt Gotlandshem och Gotlands Energi för att samordna insatser som bidrar till förflyttning i prioriteringens riktning. Nätverkets fokus är att skapa en gemensam bild av nuläge och utmaningar för prioriteringen, skapa en gemensam bild av koncernens behov av insatser, identifiera och samordna gemensamma insatser, skapa en gemensam bild av koncernens pågående insatser samt arbeta med uppföljning och rapportering av arbetet inom prioriteringen.

Då regionfullmäktiges prioriteringar har koppling till den regionala utvecklingsstrategin finns även en direkt koppling till målen i Agenda 2030 vilket innebär att när insatser inom de utpekade prioriteringarna genomförs bidrar även insatserna till de globala hållbarhetsmålen. Vilka hållbarhetsmål som påverkas framgår av respektive prioriteringsavsnitt.

Varför är det viktigt?

Region Gotland behöver utveckla, intensifiera och bredda arbetet så att Gotland klarar energi- och klimatomställningen samt blir mer självförsörjande på energi. Att minska klimatpåverkande utsläpp är avgörande för framtiden och för att nå ett klimatneutralt Gotland 2040. Redan i dag finns effekter av klimatförändringar som påverkar Gotland, exempelvis vattenförsörjningen. Att ta ett tydligt ansvar i klimatomställningen stärker organisationens medvetenhet och beredskap för att klara kommande utmaningar. Klimatomställningen skapar arbetstillfällen och god konkurrenskraft samt stärker Gotlands attraktionskraft och bidrar till höjd beredskap.

Vart vill vi?

Gotland har minskat utsläppen av växthusgaser och stärkt motståndskraften mot klimatförändringens konsekvenser. Region Gotland har drivit på energi och klimatomställningen i det gotländska samhället – i våra verksamheter, som myndighetsutövare och som samhällsutvecklingsaktör samt blivit mer självförsörjande på energi.

Varför är det viktigt?

Gotland behöver fler invånare för ökad skattekraft och för att klara kompetensförsörjningen. Då behövs fler och ett varierat utbud av bostäder som gör det möjligt att bo på hela Gotland. För att möjliggöra byggande och för att det ska vara attraktivt att bo, leva och verka över hela ön krävs att kommunikationer, teknisk försörjning, välfärd och service säkerställs och utvecklas. Idag finns många som helt står utanför bostadsmarknaden eller som har svårt att hitta bostad, dessa behöver särskilt uppmärksammas. För att Gotland ska utvecklas positivt behövs också ett lyhört samarbete mellan Region Gotland och öns näringsliv.

Vart vill vi?

Bostadsbyggandet har ökat. Visby som regioncentra liksom service- och skolorterna har utvecklats vilket ökat attraktiviteten och förbättrat möjligheten att bo, leva och verka på hela ön. Varje serviceort har en plan för utveckling och fler gotlänningar känner inflytande och ser utveckling nära där man bor. Tillgängligheten till kommersiell och offentlig service har stärkts. Region Gotlands myndighetsutövning, som skapar förutsättningar för bostadsbyggande och företagande, är snabb, smidig och rättssäker. Vidare har Region Gotland utvecklat fler vägar för att attrahera och förenkla för fler att flytta till Gotland. Inflyttningen till Gotland har ökat och kötiden för en hyresrätt via Gotlandshem har kortats. Gotland har klättrat i ranking vad gäller såväl näringslivsklimat som nöjd kundindex (NKI).

REGION GOTLAND SKA PRIORITERA HÄLSO- FRÄMJANDE ARBETE OCH UTVECKLA TIDIGA FÖRE- BYGGANDE INSATSER

Varför är det viktigt?

Att främja hälsa är klokt ur många perspektiv - för gotlänningarna, för medarbetarna och för samhällets förmåga att fortsätta kunna erbjuda välfärdstjänster av god kvalitet. Den ojämlika hälsan är fortsatt en stor utmaning liksom att utvecklingen av befolkningens hälsa varit oförändrad över lång tid eller i vissa avseenden utvecklats åt fel håll.

Vart vill vi?

Region Gotland har ett mer hälsofrämjande perspektiv i alla verksamheter. En omställning till ett hälsosystem, som främjar hälsa och förebygger sjukdom pågår. Region Gotland har utvecklat arbetet med att rusta unga för ett hållbart och hälso- samt liv. Goda förutsättningar för hälsofrämjande och förebyggande insatser har skapats. Alla gotlänningars möjlighet att leva ett mer hälsosamt liv har förbättrats och befolkningens fysiska och psykiska hälsa har stärkts. Förutsättningar och livskvalitet för personer med funktionshinder har förbättrats. Fler gotlänningar har egen försörjning och upplever sig inkluderade och delaktiga i samhället.

REGION GOTLAND SKA PRIORITERA GOD ARBETS- MILJÖ GENOM AKTIVT LEDARSKAP OCH MEDARBETARSKAP

Varför är det viktigt?

Kompetensförsörjningen behöver säkras och organisationen ställa om för att klara uppdraget för de vi är till för. Att vara en attraktiv arbetsgivare innebär att ta tillvara medarbetarens kompetens, erfarenhet och initiativkraft, vilket är en förutsättning för att behålla och rekrytera nya medarbetare. Att Region Gotland erbjuder en god arbetsmiljö och goda arbetsvillkor är avgörande för en långsiktig kompetensförsörjning.

Vart vill vi?

Region Gotland är en trygg och modig organisation som klarar förändring. Inom Region Gotland uppmuntras innovation och nytänkande och det finns goda förutsättningar för att idéer ska kunna bli verklighet. Region Gotland har medarbetare som vill stanna, utvecklas och bidra. Det är lätt att rekrytera ledare och medarbetare med rätt kompetens. Sammantaget lyckas Region Gotland leverera med god kvalitet till dem vi finns till för.

REGION GOTLAND SKA PRIORITERA SAMVERKAN OCH PLANERING AV BEREDSKAPSARBETET

Varför är det viktigt?

Ett förändrat omvärldsläge och erfarenheterna av den senaste pandemin har satt trygghet, motståndskraft och säkerhet i fokus. Gotland har som ö särskilda utmaningar och sårbarhet. Det är centralt att kunna säkerställa uthållighet och öka försörjningstryggheten. Region Gotland behöver en god beredskap för att klara våra samhällsviktiga uppdrag under normala omständigheter såväl som vid samhällsstörningar, både vid fredstida kriser och vid höjd beredskap.

Vart vill vi?

Region Gotland har god kunskap om risker och sårbarhet i de olika verksamheterna. Genom samverkan, planering och övning såväl internt och tillsammans med andra har förmågan att förbereda, förebygga, motstå och hantera samhällsstörningar stärkts. På det sättet har tryggheten och flexibiliteten ökat.

POLITIKERORGANISATIONEN

Ordförande Regionfullmäktige: Håkan Onsjö (M)
 Ordförande Regionstyrelsen: Meit Fohlin (S)
 Ordförande Överförmyndarnämnden: Susanne Lindström (S)
 Ordförande Patientnämnden: Jessica Palmgren (S)
 Ordförande Valnämnden: Eleonore Hemström (S)
 Revisionens ordförande: Barbro Hejdenberg - Ronsten (C)

Överförmyndarnämnden

NÄMNDENS UPPDRAG

Överförmyndarnämndens uppdrag är att hjälpa invånare i behov av god man eller förvaltare samt ansvara för tillsyn över förmyndares, förvaltares och gode mäns förvaltning.

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2025

- Andelen årsredovisningar som behöver kompletteras ska vara högst 40 procent under 2025
- Antalet digitalt inlämnade års- eller sluträkningar ska öka med minst 40 under 2025
- Antalet nya ställföreträdare som inte har anknytning till sin huvudman, ska öka under 2025 i jämförelse med 2024

Patientnämnden

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att hjälpa och stödja den som vill framföra synpunkter eller klagomål på hälso- och sjukvård, tandvård samt medicinsk vård på särskilda boenden..

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2025

- Patientnämnden ska medverka i minst 5 samverkansmöten med berörda vårdgivare årligen under perioden 2024-2025

Valnämnden

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att genomföra val på Gotland enligt bestämmelser i regeringsformen, vallagen och annan relevant lagstiftning.

POLITIKERORGANISATIONENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2024	37 154
Justering enligt plan	-1 475
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	0
Indexuppräknig net	34
Ramtillskott	0
Övriga förändringar/ramjusteringar	0
Personalkostnadskompensation	993
Beslutad driftbudgetram 2025	36 706

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Regionfullmäktige	0	4 715	4 715
Regionstyrelse	0	15 659	15 659
Revision	0	4 348	4 348
Valnämnd	0	118	118
Överförmyndarnämnd	0	9 783	9 783
Patientnämnd	0	2 083	2 083
Summa	0	36 706	36 706

REGIONSTYRELSEN

Ordförande: Meit Fohlin (S)

Regionstyrelseförvaltningen

Regiondirektör och förvaltningschef: Stefan Hollmark

Räddningstjänst

Räddningschef: Lars-Göran Uddholm

NÄMNDENS UPPDRAG

Regionstyrelseförvaltningen stödjer regionstyrelsen, via regiondirektören, i arbetet med att ha uppsikt och helhetsansvar för regionens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Syftet är att vara en drivande och sammanhållande kraft som skapar värde och nytta för hela Region Gotland och för platsen Gotland samt att ge goda förutsättningar för kvalitetssäkrade och hållbara politiska beslut. Förvaltningens verksamhet omfattar sex huvudområden;

- styrning, uppföljning och samordnat stöd inom HR, ekonomi, upphandling, digitalisering, kommunikation, informationsförvaltning och kvalitet
- regional utveckling
- beredskap och säkerhetsskydd
- kansliverksamhet
- kultur- och fritidsverksamhet
- samordnad måltidsverksamhet

Nämnden ansvarar även för att förebygga bränder och andra olyckor samt vid behov utföra akuta skadebegränsande insatser för att säkerställa ett bra skydd mot samhällsstörningar på Gotland.

- Öka andelen mat som äts upp i skolrestaurangerna genom att minska svinnet årligen och med totalt 25 procent under perioden 2024-2027
- Under perioden 2024-2027 ska andelen ekologiska livsmedelsinköp öka årligen. Målet är att andelen år 2027 ska vara 40 procent. Målet för 2025 är att ligga kvar på samma nivå som 2024.
- Andelen nya beslut om regionala utvecklingsmedel (anslag 1:1) som är hållbarhetssäkrade ska öka årligen och uppgå till 100 procent år 2025
- Samtliga individer i akut behov av hjälp ska nås av räddningstjänsten inom 30 minuter
- Andelen individer i akut behov av hjälp som nås av räddningstjänsten inom 15 minuter ska årligen uppgå till 60 procent
- Räddningstjänstens tillsynstillfällen av publika lokaler och övriga verksamheter uppgår till 200/år, under perioden 2024-2027

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag ska avrapporteras under verksamhetsår 2025 eller senare. Dessa uppdrag är de som beslutats fram till 18 november 2024.

Regionstyrelsen får i uppdrag att efter 2024 återkomma med utvärdering av fördelningen av ersättning till följd av nytt regelverk. Uppdraget avser ombudgetering av politisk verksamhet. (RF 2023-06-19, §95) RS 2023/897

Regionstyrelsen som arkivmyndighet får i uppdrag, i enlighet med riktlinjer och föreskrifter för arkiv- och informationshantering inom Region Gotland, att utarbeta tillhörande hanteringsanvisningar. (RF 2023-09-18, §139) RS 2023/2026

Regionstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med berörda aktörer, internt och externt, ta fram en ny energiplan som uppfyller lagen om kommunal energiplanering, bidrar till att nå klimatmålen och stödjer samhällets elektrifiering. (RF 2023-09-18, §138) RS 2023/1467

Regionstyrelsen får i uppdrag att återkomma med planering och process för nästa steg i Klimatanpassningsplanen med fokus på hela Gotland, torra och värmebölja. (RF 2023-10-23, §174) RS 2023/2229 Uppdraget har slagits ihop med ärende RS 2023/2230 och uppdraget där **Regionstyrelsen** får även i uppdrag att återkomma med hur arbetet med Klimatanpassningsplanen ska implementeras, organiseras och följas upp. (RF 2023-10-23, §174)

Regionstyrelsen får i uppdrag att snarast påbörja arbetet med att revidera Klimatanpassningsplanen så att den omfattar hela Gotland, konsekvenserna av värmebölja och torra samt konsekvenserna av ihållande regn under längre perioder. RF 2024-11-18, §175) RS 2024/7

Regionstyrelsen får i uppdrag att gemensamt med underlag från regionstyrelsen, socialnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden, barn- och utbildningsnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden kartlägga situationen för barn på

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2025

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotland har en myndighetsutövning, i förhållande till företag, där nöjdhetsindex ökar årligen per myndighetsområde och är högre än riksnittet år 2027
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år.
- Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- Öka andelen barn och unga (0-18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027
- Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag ska öka årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027

Gotland och utifrån det ta fram förslag på åtgärder för att minska barnfattigdomen på Gotland. (RF 2024-09-30, §141) RS 2024/2217

Regionstyrelsen får i uppdrag att genomföra en fördjupad utredning av förutsättningarna för att införa modellen ”Bostad först”. (RF 2024-09-30, §142) RS 2024/2216

Tekniska nämnden, socialnämnden och regionstyrelsen får ett gemensamt uppdrag att utarbeta förslag på finansiell lösning, för att täcka behovet av regioninterna laddplatser, i syfte att klara EU-kraven, enligt Clean Vehicles Directive (CVD) att successivt använda en ökad andel eldrivna fordon inom offentlig sektor. (RF 2024-11-18, §182) RS 2024/306

Regionstyrelsen får i uppdrag att utveckla arbetet med samordning kring bemanningsfrågor för en mer ändamålsenlig och resurseffektiv verksamhet. (RF 2024-11-18, §175) RS 2024/7

Regionstyrelsen får i uppdrag att fram ett IOP-avtal med Fritidsbanken med målet att sänka trösklar så fler får möjlighet att delta samt att samverka med andra uppmuntras. (RF 2024-11-18, §175) RS 2024/7

Regionstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med olika aktörer utveckla arbetet kring barn och unga som ett led i brottsförebyggande arbete. (RF 2024-11-18, §175) RS 2024/7

Regionstyrelsen får i uppdrag att stärka arbetet med mobil familjecentrerad verksamhet och utveckla det för fler platser på landsbygden. (RF 2024-11-18, §175) RS 2024/7

Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram förslag för tecknande av ett nytt IOP-avtal med Röda Korset Gotland för perioden 2025-2028. (RF 2024-11-18, §175) RS 2024/7

Regionstyrelsen får i uppdrag att öka hastigheten i arbetet med förädling och försäljning av mark. (RF 2024-11-18, §175) RS 2024/7

Regionstyrelsen får i uppdrag att mellan förvaltningar prioritera utifrån genomförbarhet och kostnadseffektivitet samt fördela, planera och genomföra 1 % effektivisering inom digitalisering, bemanning, inköp och lokaler 2025 och återkomma med förslag på plan samt konsekvenser av 1 % effektivisering per år även 2026 och 2027. Återrapportering av fördelning enligt uppdraget ska ske till regionstyrelsen i december 2024. (RF 2024-11-18, §175) RS 2024/7

Regionstyrelsen får i uppdrag att se över hur samordning av stöd- och servicefunktioner som exempelvis HR, kommunikation och IT skulle kunna bidra till en mer resurseffektiv, standardiserad och resiliert verksamhet. Uppdraget återrapporteras till budgetberedningen 2025. (RF 2024-11-18, §175) RS 2024/7

Regionstyrelsen får i uppdrag att återkomma med förslag på prioriteringar och/eller omprioriteringar av investeringar med ett maxtak om 500-600 miljoner kronor per år 2025, 2026 och 2027 samt konsekvenser av det. Uppdraget återrapporteras till regionstyrelsen i december 2024 och till regionfullmäktige i februari 2025. (RF 2024-11-18, §175) RS 2024/7

Samtliga nämnder får i uppdrag att följa upp och säkerställa att verksamheten ryms inom de budgetramar regionfullmäktige fastställer. (RF 2024-06-19, §84) RS 2024/5

Samtliga nämnder får i uppdrag att vidta ytterligare åtgärder för att begränsa underskottet 2024 och bromsa den höga kostnadsutvecklingen i verksamheterna samt att anpassa verksamheten inför 2025 års ekonomiska utmaningar. (RF 2024-11-18, §166) RS 2024/11

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Regionstyrelseförvaltningen

Justerad driftbudget 2024	478 295
Justering enligt plan	4 122
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	0
Indexuppräkningsnetto	7 085
Ramtillskott	15 600
Övriga förändringar/ramjusteringar	375
Personalkostnadskompensation	9 041
Beslutad driftbudgetram 2025	514 518

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Regiongemensamt	-9 779	55 874	46 095
Administrativa avdelningen	-6 255	48 479	42 224
Digitalisering	-17 510	101 608	84 098
HR	-735	68 236	67 501
Måltid	-165 263	165 263	0
Ekonomi	-2 911	54 409	51 498
Kommunikation	-6 570	26 210	19 640
Regional utveckling	-22 555	82 255	59 700
Kultur och fritid	-54 114	192 379	138 265
Säkerhet och beredskap	-14 560	88 945	74 385
Summa	-300 252	883 658	583 406

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Räddningstjänsten	
Justerad driftbudget 2024	66 972
Justering enligt plan	0
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	0
Indexuppräknning netto	271
Ramtillskott	0
Övriga förändringar/ramjusteringar	125
Personalkostnadskompensation	1 520
Beslutad driftbudgetram 2025	68 888

INVESTERINGSBUDGET tkr

	Budget 2025	Budget 2026
Regionstyrelsen/ Regionstyrelseförvaltningen		
Investeringspott	6 000	6 000
Lokalinvesteringar, kök	10 000	10 000
IT- investeringar pott	22 000	22 000
IT-investeringar ökad redundans	15 000	10 000
Officelicenser	4 000	
Ridanläggning Rävågen		10 000
Delsumma	57 000	58 000
Strategiska investeringar		
Badhus	81 500	126 000
Summa regionstyrelse- förvaltningen	138 500	184 000
Räddningstjänsten		
Investeringspott	6 750	8 000
Summa räddningstjänsten	6 750	8 000
Summa investeringar	145 250	192 000

TEKNISKA NÄMNDEN

Ordförande: Mariette Nicander (M)

Teknikförvaltningen

Förvaltningschef: Patric Ramberg

NÄMNDENS UPPDRAG

Tekniska nämnden ansvarar för drift, underhåll och utveckling av verksamheter inom områdena fastighet, vatten och avlopp, avfall, gata-väg, park och stadsmiljö samt hamnar och kollektivtrafik. Uppdraget innebär även att tillhandahålla försörjningstjänster för Region Gotlands verksamheter och ansvara för hjälpmedelscentral samt regionens bygg- och anläggningsprojekt.

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2025

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotland har en myndighetsutövning, i förhållande till företag, där nöjdhetsindex ökar årligen per myndighetsområde och är högre än riksnittet år 2027

- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år.
- Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- Minska mängden tidningar och förpackningar i hushållens restavfall årligen och med totalt 25 kilo per hushåll under perioden 2024-2027
- Minska vattenförbrukningen per person årligen och med totalt 20 procent per person under perioden 2024-2027
- Öka kollektivtrafikens marknadsandel årligen för att nå 10 procent år 2027

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag ska avrapporteras under verksamhetsår 2025 eller senare. Dessa uppdrag är de som beslutats fram till 18 november 2024.

Tekniska nämnden, socialnämnden och regionstyrelsen får gemensamt uppdrag att utarbeta förslag på finansiell lösning, för att täcka behovet av regioninterna laddplatser, i syfte att klara EU-kraven, enligt Clean Vehicles Directive (CVD) att successivt använda en ökad andel eldrivna fordon inom offentlig sektor. (RF 2024-11-18, §182) RS 2024/306

Samtliga nämnder får i uppdrag att följa upp och säkerställa att verksamheten ryms inom de budgetramar regionfullmäktige fastställer. (RF 2024-06-19, §84) RS 2024/5

Samtliga nämnder får i uppdrag att vidta ytterligare åtgärder för att begränsa underskottet 2024 och bromsa den höga kostnadsutvecklingen i verksamheterna samt att anpassa verksamheten inför 2025 års ekonomiska utmaningar. (RF 2024-11-18, §166) RS 2024/11.

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2024	248 582
Justerings enligt plan	-5 000
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	0
Indexuppräknings netto	5 766
Ramtillskott	2 600
Övriga förändringar/ramjusteringar	2 189
Personalkostnadskompensation	2 916
Beslutad driftbudgetram 2025	257 053

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Teknisk nämnd	0	0	0
Förvaltningsledning och verksamhetsstöd	-20 927	23 138	2 211
Projektavdelning	-29 991	38 704	8 713
Park- och trafikavdelningen	-123 911	357 594	233 683
VA-avdelning	-309 130	309 130	0
Fastighetsavdelning	-649 358	653 114	3 756
Hamnavdelning	-93 088	101 778	8 690
Avfallsavdelning	-128 680	128 680	0
Försörjningsavdelningen	-244 086	244 086	0
Summa	-1 599 171	1 856 224	257 053

INVESTERINGSBUDGET tkr	Budget 2025	Budget 2026
Investeringar i skattefinansierad verksamhet		
Investeringsspott	10 000	10 000
Kollektivtrafik	4 500	8 700
Landsbygdsutveckling		2 000
Mark- och stadsmiljö, gator och vägar		
Mark- och stadsmiljö, gator och vägar	30 000	30 000
Gångtrafiklösning kryssningskaj	30 000	
Fastigheter		
Obligatorisk ventilationskontroll	15 000	15 000
Investeringar fastighetsägaransvar	75 000	75 000
Solceller på fastigheter	5 000	5 000
Utbyte av lysrör och armaturer till LED	10 000	10 000
Reservkraft och ställverk Korpen		31 000
Hamn		
Hamnverksamhet	6 800	13 000
Summa investeringar skattefinansierad verksamhet	193 300	207 700
Investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet		
VA-verksamhet	150 000	150 000
Visby vattenförsörjning	50 000	50 000
Avfallsverksamhet	6 500	85 000
Hamnverksamhet, linjehamn	8 800	5 000
Summa investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet	215 300	290 000
Summa investeringar	408 600	497 700

MILJÖ- OCH BYGGNÄMNDEN

Ordförande: Andreas Unger (M)

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Förvaltningschef: Lise Langseth

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämnden ansvarar för att tillgodose gotlänningarna med en god gestaltad livsmiljö som är social, ekonomisk och ekologisk hållbar och på så vis ge förutsättningar för hållbar samhällsutveckling. Det görs genom att hantera frågor om mark- och exploatering, geografisk information, översikts- och detaljplaner, bygglov, miljö- och hälsoskydd, livsmedelsinspektion samt alkoholtillstånd.

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2025

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotland har en myndighetsutövning, i förhållande till företag, där nöjdhetsindex ökar årligen per myndighetsområde och är högre än riksnittet år 2027
- Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år.
- Möjliggöra för minst 500 bostäder per år på hela Gotland under perioden 2024-2027

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag ska avrapporteras under verksamhetsår 2025 eller senare. Dessa uppdrag är de som beslutats fram till 18 november 2024.

Samtliga nämnder får i uppdrag att följa upp och säkerställa att verksamheten rymms inom de budgetramar regionfullmäktige fastställer. (RF 2024-06-19, §84) RS 2024/5

Samtliga nämnder får i uppdrag att vidta ytterligare åtgärder för att begränsa underskottet 2024 och bromsa den höga kostnadsutvecklingen i verksamheterna samt att anpassa verksamheten inför 2025 års ekonomiska utmaningar. (RF 2024-11-18, §166) RS 2024/11

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2024	66 841
Justering enligt plan	0
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	0
Indexuppräknings netto	391
Ramtillskott	6 100
Övriga förändringar/ramjusteringar	532
Personalkostnadskompensation	3 274
Beslutad driftbudgetram 2025	77 138

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Nämnd	0	1 721	1 721
Förvaltningsstöd	-14 004	14 004	0
Avdelning Bygglov	-27 755	39 669	11 914
Planering och GI	-16 368	35 784	19 416
Miljö och Livsmedel	-18 891	33 407	14 516
Mark och exploatering	-8 920	38 491	29 571
Summa	-85 938	163 076	77 138

INVESTERINGSBUDGET tkr

	Budget 2025	Budget 2026
Investeringar i skattefinansierad verksamhet		
Investeringspott	500	500
Summa investeringar	500	500

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Ordförande: Oscar Lindster (S)

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Förvaltningschef: Torsten Flemming

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barn och ungas uppväxt och lärmiljö. Det innebär att arbeta för en likvärdig, tillgänglig och hälsofrämjande skolmiljö där alla elever fullföljer sin skolgång och ges möjlighet till ett livslångt lärande.

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2025

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år.
- Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut

- Öka andelen barn och unga (0-18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027
- Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag ska öka årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027
- Andelen elever i årskurs 9 som uppnår behörighet till gymnasieskolan ska öka med minst 0,5 procentenheter per år under perioden 2024-2027
- Andelen behörig pedagogisk personal inom nämndens verksamheter ska öka årligen under perioden 2024-2027
- Likvärdigheten inom grundskolan ska öka årligen under perioden 2024-2027
- Andelen elever som skattar gott psykiskt välbefinnande ska öka årligen med minst 0,5 procentenheter under perioden 2024-2027

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag ska avrapporteras under verksamhetsår 2025 eller senare. Dessa uppdrag är de som beslutats fram till 18 november 2024.

Samtliga nämnder får i uppdrag att följa upp och säkerställa att verksamheten ryms inom de budgetramar regionfullmäktige fastställer. (RF 2024-06-19, §84) RS 2024/5

Samtliga nämnder får i uppdrag att vidta ytterligare åtgärder för att begränsa underskottet 2024 och bromsa den höga kostnadsutvecklingen i verksamheterna samt att anpassa verksamheten inför 2025 års ekonomiska utmaningar. (RF 2024-11-18, §166) RS 2024/11

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2024	1 433 698
Justerings enligt plan	
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	-9 837
Indexuppräknings netto	24 768
Ramtillskott	14 500
Övriga förändringar/ramjusteringar	375
Personalkostnadskompensation	30 797
Beslutad driftbudgetram 2025	1 494 301

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Nämnd	0	1 794	1 794
Utbildningsdirektör	-60 399	1 069 892	1 009 493
Stöd och Utveckling	-8 416	333 736	325 320
Förskola	-257 591	274 461	16 870
Grundskola inkl anpassad skola	-580 691	672 508	91 817
Kulturskola	-2 528	15 798	13 270
Barn- och elevhälsan	-7 400	43 137	35 737
Summa	-917 025	2 411 326	1 494 301

INVESTERINGSBUDGET tkr	Budget 2025	Budget 2026
Investeringspott	15 000	15 000
Lokalinvesteringar förskola	26 500	3 000
Inventarier Humlegårdens förskola		2 500
Lokalinvesteringar grundskola	4 000	17 500
Idrottshall Visby		50 000
Summa investeringar	45 500	88 000

GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN

Ordförande: Rolf Öström (M)

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen
Förvaltningschef: Torsten Flemming

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att skapa bästa möjliga förutsättningarna för ungdomar och vuxnas lärmiljö samt ett livslångt lärande. Nämndens uppdrag är även att höja utbildningsnivån på Gotland och erbjuda utbildningar som matchar den enskildes, näringslivets och samhällets behov båda idag och i framtiden.

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2025

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år.
- Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- Öka andelen barn och unga (0-18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027
- Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag ska öka årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027
- Andelen elever inom den kommunala gymnasieskolan med examen inom 4 år ska öka årligen och med minst 5 procentenheter till 2027

- Andelen elever inom den kommunala gymnasieskolan som i elevenkäten svarar ”mycket bra” eller ”bra” på frågan ”Hur mår du rent allmänt”, ska öka årligen och med minst 4 procentenheter till 2027
- Andelen invånare 16–29 år som varken arbetar eller studerar ska minska årligen och med minst 1 procentenhet till 2027
- Andelen invånare 25–64 år med gymnasial utbildning ska öka årligen och med minst 2 procentenheter till 2027
- Andelen utrikesfödda 20-64 år med egen försörjning ska öka årligen och med minst 2 procentenheter till 2027

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag ska avrapporteras under verksamhetsår 2025 eller senare. Dessa uppdrag är de som beslutats fram till 18 november 2024.

Samtliga nämnder får i uppdrag att följa upp och säkerställa att verksamheten ryms inom de budgetramar regionfullmäktige fastställer. (RF 2024-06-19, §84) RS 2024/5

Samtliga nämnder får i uppdrag att vidta ytterligare åtgärder för att begränsa underskottet 2024 och bromsa den höga kostnadsutvecklingen i verksamheterna samt att anpassa verksamheten inför 2025 års ekonomiska utmaningar. (RF 2024-11-18, §166) RS 2024/11

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2024	385 302
Justering enligt plan	
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	11 854
Indexuppräknning netto	4 882
Ramtillskott	1 200
Övriga förändringar/ramjusteringar	130
Personalkostnadskompensation	8 719
Beslutad driftbudgetram 2025	412 087

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Nämnd		1 391	1 391
Stab		8 275	8 275
Vuxenutbildning	-39 918	75 979	36 061
Folkhögskolan	-29 538	52 599	23 061
Ungdomsgårdar	-1 384	23 069	21 685
Gymnasiet	-175 887	468 540	292 653
Arbetsmarknad	-30 994	59 955	28 961
Summa	-277 721	689 808	412 087

INVESTERINGSBUDGET tkr	Budget 2024	Budget 2025
Investeringspott	6 000	6 000
Folkhögskolan Hemse kök		6 000
Summa investeringar	6 000	12 000

SOCIALNÄMNDEN

Ordförande: Håkan Eriksson (S)

Socialförvaltningen

Förvaltningschef: Marica Gardell

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att bidra till goda livsvillkor för människor som vistas på Gotland. Uppdraget innebär att arbeta hälsofrämjande, förebyggande och stödjande till personer med funktionsnedsättning, barn och ungdomar, personer med missbruk eller beroendeproblematik, personer med behov av ekonomiskt stöd samt våldsutsatta och våldsutövare. Uppdraget innebär även att arbeta hälsofrämjande, förebyggande och stödjande till personer med behov av hemtjänst, särskilt boende och hemsjukvård samt till anhöriga.

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2025

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år.
- Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag ska öka årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027
- Andelen utbildade undersköterskor/stödassistenter i äldreomsorgen och omsorgen om funktionshindrade ska öka årligen och vara minst 75 procent år 2027
- Sjukfrånvaron inom äldreomsorgen ska minska årligen och totalt med 40 procent under perioden 2024 – 2027

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2024	1 699 167
Justering enligt plan	
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	27 174
Indexuppräknning netto	27 939
Ramtillskott	44 000
Övriga förändringar/ramjusteringar	75
Personalkostnadskompensation	31 257
Beslutad driftbudgetram 2025	1 829 612

- Andelen nöjda brukare i gruppboendestad LSS ska öka årligen under perioden 2024-2027. Målet är att andelen nöjda år 2027 ska vara 80 procent.
- Andelen som upplever ett bra och respektfullt bemötande i mottagande av socialnämndens tjänster och insatser ska öka årligen och uppgå till 100 procent år 2027.

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag ska avrapporteras under verksamhetsår 2025 eller senare. Dessa uppdrag är de som beslutats fram till 18 november 2024.

Tekniska nämnden, socialnämnden och regionstyrelsen får gemensamt uppdrag att utarbeta förslag på finansiell lösning, för att täcka behovet av regioninterna laddplatser, i syfte att klara EU-kraven, enligt Clean Vehicles Directive (CVD) att successivt använda en ökad andel eldrivna fordon inom offentlig sektor. (RF 2024-11-18, §xx) RS 2024/306

Samtliga nämnder får i uppdrag att följa upp och säkerställa att verksamheten ryms inom de budgetramar regionfullmäktige fastställer. (RF 2024-06-19, §84) RS 2024/5

Samtliga nämnder får i uppdrag att vidta ytterligare åtgärder för att begränsa underskottet 2024 och bromsa den höga kostnadsutvecklingen i verksamheterna samt att anpassa verksamheten inför 2025 års ekonomiska utmaningar. (RF 2024-11-18, §166) RS 2024/11

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Socialförvaltningen gemensamt	-2 450	42 492	40 042
Myndighetsavdelning	-119 373	1 392 185	1 272 812
Särskilt boende	-322 404	381 537	59 133
Hemtjänst	-212 507	255 813	43 306
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	-311 071	341 739	30 668
Hemsjukvård	-5 981	80 150	74 169
Individ- och familjeomsorg	-5 792	305 020	299 228
HR-avdelning inklusive resursteam	-7 513	17 767	10 254
Summa	-987 091	2 816 703	1 829 612

INVESTERINGSBUDGET tkr

	Budget 2025	Budget 2026
Investeringspott	8 000	8 000
Äldreboende Klintehamn	65 000	
Summa investeringar	73 000	8 000

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN

Ordförande: Filip Reinhag (S)

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Förvaltningschef: Marie Loob

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att tillhandahålla en god och hälsofrämjande hälso- och sjukvård och tandvård på lika villkor till de som bor och vistas på Gotland. Med hänsyn till den enskildes behov ges vård och behandling som är evidensbaserad och/eller väl beprövad. Den som har det största behovet av vård ska ges företräde.

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag ska avrapporteras under verksamhetsår 2025 eller senare. Dessa uppdrag är de som beslutats fram till 18 november 2024.

Samtliga nämnder får i uppdrag att följa upp och säkerställa att verksamheten ryms inom de budgetramar regionfullmäktige fastställer. (RF 2024-06-19, §84) RS 2024/5

Samtliga nämnder får i uppdrag att vidta ytterligare åtgärder för att begränsa underskottet 2024 och bromsa den höga kostnadsutvecklingen i verksamheterna samt att anpassa verksamheten inför 2025 års ekonomiska utmaningar. (RF 2024-11-18, §166) RS 2024/11

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2025.

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år.
- Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- Andelen egen personal ska öka årligen och uppgå till minst 95 procent 2027
- Den genomsnittliga beläggningen i slutenvården ska minska årligen och inte överstiga 85 procent år 2027, genom ett kvalitativt och effektivt omhändertagande på alla vårdnivåer
- Förtroendet för vårdcentralerna på Gotland ska öka och vara högst i landet år 2025
- Patientens upplevelse av kontinuitet och koordinering i primärvården ska

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2024	2 161 044
Justering enligt plan	0
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	54 000
Indexuppräknning netto	28 426
Ramtillskott	0
Övriga förändringar/ramjusteringar	450
Personalkostnadskompensation	41 385
Beslutad driftbudgetram 2025	2 285 305

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Förvaltningsledning	-5 779	126 242	120 463
Konkurrensutsatta vårdtjänster	-46 022	397 339	351 317
HSF Övergripande	-370 805	549 552	178 747
Somatisk specialistvård	-156 811	1 550 664	1 393 853
Tandvård	-68 318	75 794	7 476
Primärvård	-171 077	278 496	107 419
Psykiatri	-5 087	131 117	126 030
Summa	-823 899	3 109 204	2 285 305

INVESTERINGSBUDGET tkr	Budget 2025	Budget 2026
Investeringspott	40 000	40 000
Lokalinvesteringar	17 000	17 000
PCI utrustning		10 000
Datortomograf	14 000	
Kemiinstrument		4 000
Endoskopiutrustning	5 000	5 000
Summa investeringar	76 000	76 000

REGION GOTLANDS BOLAG

Region Gotland har 3 helägda och 3 delägda bolag som definieras som koncernföretag. Ett koncernföretag är ett företag där regionen har betydande inflytande, det vill säga att röstinnehavet i bolaget överstiger 20 procent. Gotlandsmusiken är en stiftelse som ägs till 100 procent av Region Gotland.

Verksamhet som bedrivs i bolagsform är en del av samma styrningsprocess som verksamhet som bedrivs i förvaltningsform. I styrmodellen finns bolagen med som en självklar del. De prioriteringar och mål som regionfullmäktige beslutar om gäller därmed också de helägda bolagen. Bolagen ska känna till de övergripande styrande dokumenten som regionfullmäktige beslutat om samt verka för att dess intentioner i tillämpliga delar följs och inarbetas i bolagens egna direktiv och riktlinjer.

Bolagen ska löpande och på begäran informera regionstyrelsen om den ekonomiska och verksamhetsmässiga utvecklingen samt andra väsentliga händelser som påverkar bolaget.

AB GOTLANDSHEM

Ordförande: Mats Ågren (S)

VD: Joakim Martell

Gotlandshem är ett helägt bostadsbolag vars verksamhet består av ägande och förvaltning av fastigheter. Bolagets kommunala ändamål är att i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen i Region Gotland. Bolaget ska även erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget.

Koncernen består, utöver AB Gotlandshem, även av två helägda dotterbolag, Gotlandshem Värme AB samt Visby Bogen 1 AB (vilande). Gotlandshem Värme levererar för moderbolagets räkning fjärrvärme primärt till moderbolagets fastigheter.

Gotlandshem ska under kommande 10-årsperiod i dialog med ägaren verka offensivt för att producera fler hyresrätter på Gotland. Gotlandshem ska även arbeta bort huvuddelen av nuvarande underhållsskuld, såsom den är definierad år 2022 samt förbättra driftsnettot så att det totala beståndet har en positiv avkastning om minst 4 procent.

Bolagets mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2025.

- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år.
- Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- En nyproduktion av minst 300 bostäder ska ha påbörjats under perioden 1 januari 2024 till 31 december 2027, varav minst två projekt ska genomföras utanför Visby. (Påbörjad produktion räknas från ansökan om bygglov är inlämnat)

Vid utgången av år 2027 ska bolaget påvisa:

- positiv utveckling av driftnetto
- följsam prognos och plan för att nå en avkastning på totalt kapital om 4 procent och soliditet om minst 25 procent i enlighet med tioårsplanen.

Ägardirektiv 2024-2027 – verksamhetens inriktning

Bolaget ska genom bostadsförsörjning främja en hållbar tillväxt över hela regionen och därigenom vara delaktigt i att säkerställa framtida arbetskraft på Gotland.

Bolaget ansvarar för att:

- Tillhandahålla bostäder med huvudsaklig upplåtelseform hyresrätt
- Förvärva, äga, bebygga, förvalta, förädla och försälja fastigheter. Sammantaget över en tioårsperiod ska antalet hyresrätter för bolaget öka
- Utveckla goda, trygga och attraktiva bostadsområden genom god gestaltad livsmiljö med blandade boendeformer och boendekategorier
- Erbjuder en variation av bostäder som möter invånarnas behov avseende exempelvis storlek, standard, hyresnivå, service och läge över hela Gotland med fokus på Visby, serviceorter och skolorter
- Bolaget ska bidra till blandade boendeformer genom att äga fastigheter och erbjuda hyresrätter i Visby innerstad
- I samråd med Region Gotland upplåta och anpassa bostäder för särskilda förturer som medicinska och sociala samt för nyanlända. Utöver dessa förturer ska bolaget särskilt uppmärksamma bostadsförsörjningen inom det egna beståndet för följande grupper:
  - Ungdomar som söker sitt första boende
  - Äldre som efterfrågar anpassade boenden och ökad trygghet för att längre kunna bo kvar i egen lägenhet
  - Studenter
  - Övriga grupper som ägaren särskilt pekar ut
- I samarbete med Region Gotland arbeta med prioriteringar av etableringar då behov uppstår
- Erbjuder hyresgästerna boendeinflytande och verka för god samverkan med hyresgästernas företrädare
- Att vara en aktiv aktör på marknaden i syfte att förvärva byggbar mark (även av andra markägare än Region Gotland) samt verka för att förtäta i det befintliga beståndet
- Upprätthålla bostadsförmedlingstjänst för det egna beståndet inom regionen och aktivt arbeta för att korta kötiderna samt i dialog med ägaren arbeta med särskilda förturer i kön
- Sträva efter långsiktigt ekologisk hållbarhet och minskad klimatpåverkan

AB GOTLANDSHEM tkr

Budget 2025

Ägarandel 100 %

Omsättning 438 091

Resultat efter finansiella poster -30 996

GOTLANDS ENERGI AB

Ordförande: Lovisa Fricot Norén, Vattenfall
VD: Oskar Lindehejd

Gotlands Energi AB är ett energiföretag som ägs till 25 procent av Region Gotland och till 75 procent av Vattenfall AB. Verksamheten spänner över hela energiområdet med elnät över hela Gotland, fjärrvärmeverksamhet på de större orterna samt elhandel, bredband/fiber och entreprenadverksamhet. Verksamhet bedrivs genom tre bolag, moderbolaget Gotlands Energi AB och dotterbolagen Gotlands Elförsäljning AB som ansvarar för elförsäljningen och Gotlands Elnät AB som bygger samt underhåller el- och energianläggningar.

GOTLANDS ENERGI AB, GOTLANDS ELNÄT AB OCH GOTLANDS ELFÖRSÄLJNING AB *tkr* Budget 2025

Ägarandel 25 %	
Omsättning	951 017
Resultat efter finansiella poster	106 670

WISBY STRAND CONGRESS & EVENT GOTLAND AB

Ordförande: Bo Björkman (S)
VD: Joakim Martell

Bolagets uppdrag är att äga och förvalta fastigheter och därmed jämförlig verksamhet. Bolagets enda fastighet är kongresshallen i Visby. Anläggningen är uthyrd till ett privat bolag som helt självständigt ansvarar för den verksamhet som där bedrivs. Bolaget ägs till 100 procent av Region Gotland.

Ägardirektiv

Bolaget ska med iakttagande av kommunala rättsprinciper utföra en effektiv fastighetsförvaltning. Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla aktieägarna. Bolaget ska förvalta fastigheten Kasernen 2 samt upplåta driften av fastigheten Kasernen 2 till extern aktör.

Verksamhetsmålen ska utformas så att de kan jämföras med bolagets prestation över tiden samt med andra jämförbara bolag. Målsättningen med ägandet av fastigheten är att denna ska utgöra ett viktigt verktyg för att utveckla mötesindustrin och möjliggöra fler evenemang på Gotland.

WISBY STRAND CONGRESS & EVENT GOTLAND AB *tkr* Budget 2025

Ägarandel 100 %	
Omsättning	5 432
Resultat efter finansiella poster	-1 292

GOTLANDS FILMFOND AB (SVB)

Ordförande: Angelica Andersson Fihl, Region Gotland

Ägardirektiv

Bolagets syfte är att med iakttagande av kommunalrättsliga principer stimulera film- och dramaserieproduktion som bidrar till att stärka Gotlands attraktionskraft, skapa intäkter till lokala näringar och ge förutsättningar för fotspårsturism. Bolaget ägs till 100 procent av Region Gotland. Verksamheten har inte som syfte att generera vinst till bolagets ägare.

Bolagets verksamhet ska vara att investera i utvalda film- och dramaserieproduktioner med regional relevans och därmed förenlig verksamhet. Bolaget ska i sin verksamhet sträva efter bredd, innovationskraft och kvalitet. Jämställdhet, mångfald, ekonomisk och miljömässig hållbarhet ska vägas in i produktionsbesluten.

Bolaget ska i samverkan med ägaren Region Gotland aktivt ta tillvara på de kommunikativa möjligheter som skapas på eftermarknaden av produktion. Detta för att skapa kännedom om och stärka bilden av Gotland som en kreativ och attraktiv plats att besöka, bo, leva och verka på.

Bolagets mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2025.

Under perioden ska:

- minst en produktion per år ska förläggas på Gotland till följd av bolagets arbete
- minst ett bolag har fått hjälp med att finansiera utveckling av en presumtiv filmproduktion
- minst ett belopp motsvarande hela bolagets investering i respektive produktion ska spenderas på Gotland, såsom löner till uppdragstagare som är folkbokförda på Gotland och/eller inköp av varor och tjänster företag med säte på Gotland

ALMI FÖRETAGSPARTNER GOTLAND AB

Ordförande: Håkan Johansson
VD: Henrik Munkhammar

Bolaget är ett regionalt dotterbolag inom Almikoncernen. Uppdraget är att stärka utvecklingen av regionens näringsliv med utgångspunkt i Gotlands behov och samtidigt verka för en hållbar tillväxt. Bolaget ska, på moderbolagets uppdrag, bedriva verksamhet i enlighet med statlig förordning om regionala utvecklingsbolag i form av rådgivning och finansiering. Verksamheten ska medverka till att konkurrenskraftiga, och därmed hållbara, små och medelstora företag utvecklas och blir fler. Bolaget ägs till 51 procent av moderbolaget i Almi-koncernen och till 49 procent av Region Gotland.

Under 2025 kommer bolaget att genomgå en fusion vilket bland annat kommer påverka Region Gotlands ägarandel.

ALMI FÖRETAGSPARTNER GOTLAND AB <i>tkr</i>	Budget 2025
Ägarandel 49 %	
Omsättning	12 863
Resultat efter finansiella poster	16

GOTLAND GRÖNT CENTRUM AB

Ordförande: Kjell Norman
VD: Kristina Rådqvist

Bolagets uppdrag är att utbilda, utveckla, sälja tjänster inom naturbruk och lantbruksprodukter, även erbjuda attraktiva mötesplatser för de gröna näringarna, samt att bedriva därmed förenlig verksamhet. På uppdrag av Region Gotland bedriver bolaget naturbruksdelen av gymnasieutbildningen inom naturbruksprogrammet samt flera vuxenutbildningar. Bolaget ägs till 55 procent av Hushållningssällskapet Gotland, 35 procent Region Gotland, Lantbrukarnas riksförbund 5 procent samt Tillväxt Gotland, 5 procent. Bolaget har ett helägt dotterbolag, Matbyrån AB.

GOTLAND GRÖNT CENTRUM AB <i>tkr</i>	Budget 2025
Ägarandel 35 %	
Omsättning	45 389
Resultat efter finansiella poster	689

DEL 3 ► PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Planeringsförutsättningar är en del i Region Gotlands planeringsprocess. Syftet med planeringsförutsättningar är att ge en gemensam bild av vad respektive nämnd

behöver beakta i verksamhetsplaneringen för kommande år. Planeringsförutsättningarna ligger även till grund för den budget och de mål som beslutas för kommande år.

OMVÄRLDENS PÅVERKAN

Region Gotland tar årligen fram en gemensam omvärldsanalys. Syftet med omvärldsanalysen är att skapa samsyn. En samsyn som i sin tur kan leda till samverkan och samhandling inom Region Gotland kring de utmaningar och möjligheter omvärldens förändringstryck medför. Analysen är uppbyggd utifrån ett antal megatrender och konkretiseras i väsentliga slutsatser och rekommendationer.

Klimat och energi

Klimatförändringen är en mätbar realitet som kommer påverka det gotländska samhället och den gotländska naturen. Parisavtalet kräver handling. Rekommendationen är att Region Gotland behöver arbeta målmedvetet med klimatanpassning av sina verksamheter i enlighet med den antagna klimatanpassningsplanen och tillskjuta de ekonomiska resurser som krävs för detta arbete.

Energiomställningen är en stor möjlighet för Gotland, inte minst genom att öka självförsörjningsgraden av förnybar energi vilket har en rad positiva effekter. För att en omställning ska resultera i ett ekologiskt hållbart samhälle krävs dock en betydligt lägre total energi- och materialomsättning än i dagens samhälle. Rekommendationen är att Region Gotland ska verka för en större förståelse för hur ett sådant samhälle kan gestalta sig och vad som krävs för att nå dit.

Energi- och klimatfrågorna har en tendens att tränga undan andra stora, övergripande miljöfrågor såväl som mer lokala. Rekommendationen är att Region Gotland även har kapacitet att göra satsningar på dessa områden, vilket kommer ge en bättre miljö och bidra till Sveriges miljö kvalitetsmål.

Social sammanhållning

Inkludering och delaktighet i samhället skiljer sig mellan olika grupper och medför att en betydande andel av befolkningen exempelvis upplever kränkande bemötande, ensamhet och avstår från att delta i demokratiska val. Rekommendationen är att Region Gotland ska hålla i och förstärka åtgärder för ökad inkludering och delaktighet i samhället. Det kan innebära insatser för att motverka skadliga exkluderande samhällsnormer. Det kan även innebära insatser för att möjliggöra utbildning, arbete, sysselsättning och socialt deltagande för alla oavsett bakgrund funktionsförmåga liksom riktade insatser för att minska ensamhet.

Upplevd tillit och trygghet skiljer sig mellan olika grupper i samhället. Det finns problem med mäns våld mot kvinnor och annan brottslighet som exempelvis narkotikarelaterad kriminalitet. Rekommendationen är att Region Gotland ska hålla i och förstärka åtgärder både för specifikt brottsförebyggande arbete men också åtgärder som påverkar grundläggande förutsättningar för ett tryggt samhälle som exempelvis insatser där människor blir inkluderade och delaktiga i samhället.

Det finns omotiverade skillnader i hälsa, levnadsvanor och andra faktorer som påverkar hälsan, mellan grupper i samhället. Rekommendationen är att Region Gotland ska hålla i och förstärka åtgärder för likvärdiga förutsättningar för god hälsa så som att barn klarar sin skolgång och ungdomar går gymnasiet. Dessa insatser behöver ske samtidigt som hälsofrämjande arbete och förebyggande insatser utvecklas för befolkningen med extra fokus för grupper med störst risk för ohälsa.

Globalisering

Sveriges NATO-medlemskap kommer bland annat påverka Gotlands attraktionskraft, platsutveckling och bosättningsmöjligheter. Rekommendationen är att Region Gotland ska stärka framdriften i samarbetet med Länsstyrelsen i Gotlands län och näringen samt fortsätta samarbeten med öar, vars förutsättningar ställer något andra krav på beredskap än på fastlandsterritorier. Region Gotland bör också vidmakthålla och vidareutveckla positionen som en hållbar och utvecklingsorienterad plats för boende, besök och produktion – i samexistens med den militära expansionen.

Kombinationen av utmaningar gällande klimat och beredskap kan innebära nya möjligheter avseende ökat behov av nationell och europeisk livsmedelsproduktion för och från Gotland. Rekommendationen är att Region Gotland ska stärka fokus på innovativa affärsidéer både inom livsmedelskedjan och i andra cirkulära branscher. Region Gotland bör också verka för att attrahera investerare och nya företagsetableringar med hållbara och cirkulära affärsidéer.

Gotland har ett mycket välutvecklat fibernätverk, vilket möjliggjort en högre grad av automatisering av olika tjänster och produktionsmoment. Gotlands näringsliv har en outnyttjad potential i digitala och högteknologiska cirkulära hållbara affärsmöjligheter. Rekommendationen är att Region Gotland tydligare ska främja en ökad diversifiering av Gotlands näringsliv och arbetsmarknad genom att aktivt arbeta för fler företagsetableringar som har en digitalt baserad affärsidé, samt ökad forskningssamverkan inom digitalt baserade affärsidéer.

Teknologisk utveckling

Digitalisering är ett självklart verktyg inom samhällsskydd och beredskap och kan höja kvalitet och effektivitet när det gäller exempelvis varningssystem och prediktiv analys. Rekommendationen är att Region Gotland ska integrera digitalisering som en naturlig och bestående del av befintligt beredskapsarbete.

Internet of things (IoT) kan bidra till en mer hållbar besöksnäring och skapa mervärde för näringslivet på fler platser på ön. Rekommendationen är att Region Gotland ska uppmuntra och satsa mer på de initiativ som finns idag kring IoT, exempelvis inom kapacitetsmätning och reseplaneringslösningar.

Gotland har goda förutsättningar att ligga i framkant när det gäller utnyttjande av befintlig AI-teknik, främst inom handläggning och automatiserat beslutsfattande. Rekommendationen är att Region Gotland ska satsa på att ha adekvat kompetens, stimulera det gotländska samhällets användande av AI-teknik, och själv föregå som gott exempel genom att satsa på AI inom exempelvis tillsynsverksamhet och automatiserat beslutsfattande.

Samhällets beredskap

Gotlands geografiska ö-läge utgör särskilda utmaningar och sårbarheter kopplat till bland annat försörjning av varor, beroendet av flyg- och färjetrafik till och från ön, samt vatten- och energiförsörjning. Rekommendationen är att Region Gotland intensifierar arbetet med kontinuitetshantering och säkerhetsskyddsåtgärder för ökad förmåga att upprätthålla och skydda samhällsviktig verksamhet. Det görs bland annat genom att identifiera och analysera samhällsviktiga verksamheter samt beroenden och resurser. Detta för att i sin tur upprätta planer och genomföra åtgärder såsom reservrutiner för att hantera eventuella störningar som kan uppstå.

Utifrån Gotlands säkerhetspolitiska läge finns det krafter som vill undergräva våra demokratiska värden och tilltron till samhället. Rekommendationen är att Region Gotland genomför kunskapshöjande insatser om civil beredskap (krisberedskap och civilt försvar). Exempel på kunskap som bör höjas relaterar till vilka olika typer av hot vi står inför, hur Region Gotlands arbete med beredskap ser ut och vem som har ansvar för vad. Vidare bör kunskap kring hur ledning och samordning fungerar vid störningar samt vad individens egen roll och ansvar är under störningar höjas.

Omvärldsläget i Gotlands närområde har försämrats och risken för hybrida hot har ökat. Rekommendationen är att Region Gotland ska stärka sin förmåga att utöva ledning och samordning vid samhällsstörningar, även vid avbrott i transporter till och från fastlandet. Denna förmåga behöver finnas och genomsyra hela organisationen och inom olika

nivåer av organisationen, exempelvis genom krislednings- och krishanteringsplaner som testas och övas regelbundet, både inom Region Gotland och externt med samverkande aktörer.

Demografi och befolkningsutveckling

Befolkningsutveckling på Gotland

Under 2023 minskade folkmängden i på Gotland med 144 personer, från 61 173 till 61 029 personer. Orsaken till den minskade befolkningen var ett flyttnetto på 34 personer och ett födelsenetto på -212 personer.

Årligen framställs en befolkningsprognos för Gotland i syfte att åskådliggöra vilka krav som kommer att ställas på regionen framöver gällande barnomsorg, skola och äldreomsorg. Prognosen ger även underlag till vilka skatteintäkter som kan förväntas framöver. Den senaste befolkningsprognosen avser perioden 2024 - 2033 och upprättades i mars 2024.

Under prognosperioden 2024 - 2033 kommer folkmängden på Gotland att minska med 144 invånare, från 61 029 till 60 885 personer. Även om befolkningen antalsmässigt kommer att bestå de kommande tio åren så kommer utmaningarna inte att vara de samma då som nu. För att få en bättre uppfattning kring de kommande behoven så behöver man, förutom antalet personer, även ta hänsyn till befolkningens ålder.

Flyttnettot förväntas bli i genomsnitt 271 personer per år och födelsenettot -286 personer per år. Totalt ger detta en förändring med -15 personer per år.

Antalet inflyttade beräknas bli i genomsnitt 2 748 personer per år medan antalet utflyttade skattas till 2 477 personer. Antalet barn som föds förväntas vara 441 per år och antalet avlidna skattas till 727 personer.

I diagrammet nedan visas den faktiska befolkningsutvecklingen under perioden 2013 - 2023 samt den prognosticerad befolkningsutveckling för åren 2024 - 2033.

FAKTISK FOLKMÄNGD 2013 – 2023, PROGNOSEN 2024 – 2033 *antal*

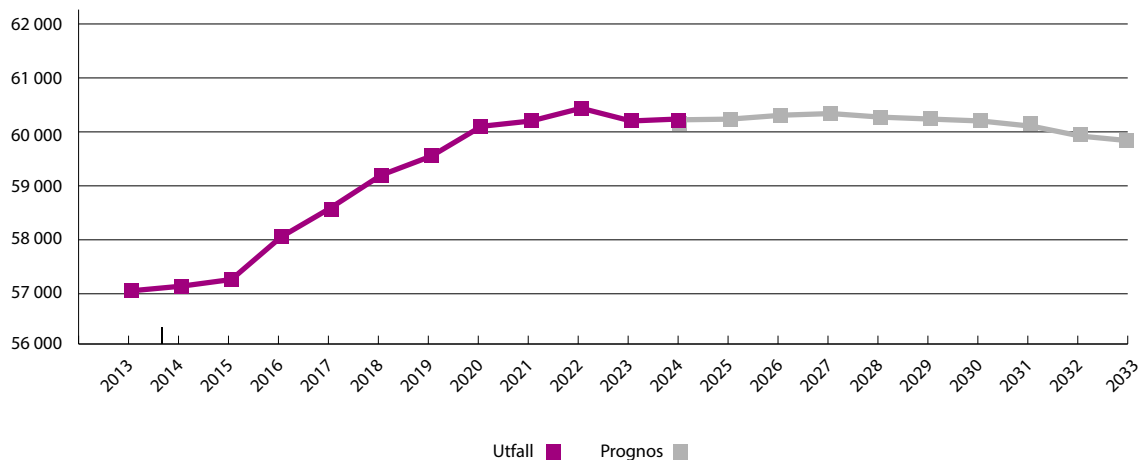
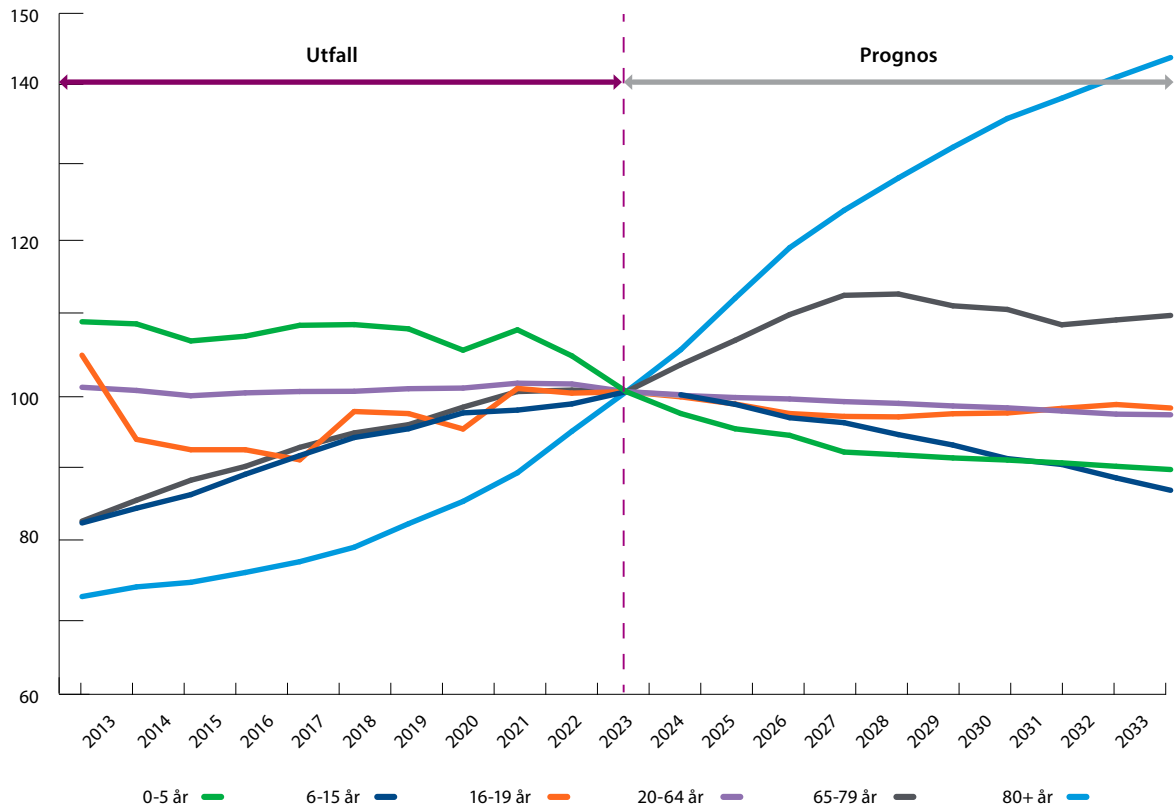

Diagram 1: Faktisk folkmängd samt prognosticerad befolkningsutveckling

FÖRÄNDRING AV FOLKMÄNGD PER ÅLDERSGRUPP *procent*

För att underlätta planeringen för Region Gotlands verksamheter delas prognosen in i olika åldersgrupper¹. Diagrammet nedan visar den procentuella volymförändring per åldersgrupp med utgångspunkt från årsskiftet 2023/2024 och med en tioårs horisont såväl bakåt som framåt. Samtliga åldersgrupper har vid utgångspunkten index 100. De historiska värdena visar den procentuella förändring som varit och

värdena från och med 2024 visar den prognostiserade utvecklingen. Här framgår det att åldersgruppen 80+ förväntas ha den största procentuella ökningen även på längre sikt. Det framgår även att antalet ungdomar i gymnasieåldern, 16-19 år, förväntas öka de kommande åren för att därefter plana ut på en nivå cirka 10 % högre än idag.

Källa: SCB och Region Gotland

¹ Åldersgrupperna representerar regionens planeringsbehov för verksamheterna

SAMHÄLLSEKONOMI OCH SKATTER

Kommentarer från SKR cirkulär oktober 2024 som ligger till grund för bedömningarna inför budget 2025.

Sverige går in i en konjunkturåterhämtning, även om utfallsdata ännu inte tydligt visar på en uppgång är bedömningen att det skett en stabilisering av samhällsekonomin. Flera framåtblickande indikatorer pekar på att en konjunkturförstärkning väntas i Sverige. Precis som i nedgångsfasen är det inhemska efterfrågan, framförallt hushållens konsumtion snarare än exporten som blir den huvudsakliga drivkraften. Förväntningar om fortsatta räntesänkningar, i linje med Riksbankens signalering, är en trolig huvudförklaring. Dessutom började reallönerna åter att öka i våras efter att ha minskat i 28 månader i rad.

Förstärkningen av de reala inkomsterna sker dock långsamt och från en låg nivå. Ränteläget väntas inte återgå till samma låga nivå som tidigare. Dämpningen av inflationen innebär inte heller en ökad köpkraft, prisnivåer för majoriteten av varor och tjänster ligger nu och framöver klart högre än tidigare. Återhämtningen för hushållens konsumtion kommer därför att bli utdragen även beaktat ett uppdämt konsumtionsbehov efter att många hushåll de senaste åren har skjutit

på bostadsinvesteringar och inköp av bland annat bilar och kapitalvaror. Samtidigt utgör allt högre statistik för varsel och företagskonkurser oros- och svaghetstecken för den kommande konjunkturuppgången.

Bedömningen är att de positiva krafterna kommer att vara tillräckliga för att stärka ekonomin för det stora flertalet av hushåll, samt lyfta hushållskonsumtionen på makronivå. Avgörande är att fjolårets trend av vikande sysselsättningsgrad är över, att hushållens gryende optimism håller i sig samt att en ihållande förstärkning av realinkomsterna kommer till stånd.

KPIF-inflationen väntas fortsatt ligga klart under 2 procent året ut samt 2025. Att inflationen blir "för låg" sett till inflationsmålet ska i sammanhanget inte ses som särskilt oroande utan snarare tillfälligt. Det kommer främst från att energipriserna i nuläget bidrar negativt till inflationen och att livsmedelsinflationen har fallit tillbaka rejält. Om några månader beräknas även sjunkande bolåneräntor dämpa KPI-inflationen ytterligare.

NYCKELTAL FÖR DEN SVENSKA EKONOMIN procentuell förändring

	2023	2024	2025	2026	2027
BNP (kalenderkorrigerat)	0,1	0,7	2,7	2,6	2,0
Arbetade timmar (kalenderkorrigerat)	1,4	0,0	1,4	1,5	1,0
Lönesumma	5,3	4,0	4,9	5,1	4,6
Timlön, konjunkturlönestatistiken	3,8	4,0	3,5	3,3	3,3
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	7,6	8,2	8,2	7,9	7,7
Inflation, KPIF	6,0	1,9	1,7	1,9	2,0
Inflation, KPI	8,5	2,9	0,6	1,7	2,1
Styrränta, värde vid årets slut	4,00	3,00	2,25	2,25	2,30

Tabell 1: Nyckeltal för den svenska ekonomin, procentuell förändring om inte annat anges.

Källa: Sverige Kommuner och Regioner.

Skatteunderlagets utveckling

2024 ökar skatteunderlaget svagt, med endast 3,7 procent innan det växlar upp nästa år. Som genomsnitt under perioden 2024–2028 beräknas skatteunderlaget öka med 4,3 procent per år, vilket är i linje med den genomsnittliga årliga ökningen under tioårsperioden 2014–2023 (4,2 procent).

Skatteunderlagets ökningstakt bromsas i år till följd av att antalet arbetade timmar i ekonomin är oförändrade sedan 2023. Detta utgör den viktigaste faktorn till nedgången för skatteunderlagstillväxten 2024 jämfört med 2023. Lönesumman ökar alltså särdeles svagt i år. En konjunkturuppgång 2025 och 2026 beräknas ge relativt hög BNP-tillväxt, vilket höjer antalet arbetade timmar. Detta är en huvudförklaring till uppväxling av skatteunderlagstillväxten 2025.

Att inflationen i år växlat ned rejält jämfört med föregående års höga inflationstakt medför långsammare ökning av prisbasbeloppen 2025. En inflation som nästa år och framöver antas ligga nära 2 procent ger fortsatt måttliga uppgångar av prisbasbeloppen också efter 2025.

Återhämtningen av skatteunderlagstillväxten samt nedväxlingen av inflationen innebär att kommunsektorns köpkraft åter beräknas öka kommande år, efter två år av nedgång. De exceptionellt svaga åren 2023 och 2024 följs av en markant rekyl 2025. Då beräknas en ovanligt stor ökning av det reala skatteunderlaget. Förutom att priser stiger långsammare faller pensionskostnaderna 2025, en stor kontrast mot de stora uppgångarna föregående år. Den viktigaste faktorn är prisbasbeloppet och hur detta slår på värderingen av sektorns pensionsskuld. Detta ger generellt en positiv inverkan på kommuners och regioners resultat 2025.

SKATTEUNDERLAG OCH PRISUTVECKLING FÖR DEN KOMMUNALA SEKTORN procentuell förändring

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Faktiskt skatteunderlag	4,9	3,7	4,3	4,6	4,3	4,1
Regelförändringar	0,2	-0,2	-0,3	0,1	0,0	0,0
Underliggande	4,8	4,0	4,6	4,5	4,3	4,1
Prisutveckling	6,7	4,2	-0,3	2,6	2,7	3,3
Realt skatteunderlag	-1,8	-0,2	4,9	1,8	1,6	0,7

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, och Sveriges Kommuner och Regioner

Resultatutjämningsreserv

Det överordnade kravet i regelverket för den ekonomiska förvaltningen är kravet på vad som i varje given situation kan betraktas som en god ekonomisk hushållning. Som en del i detta övergripande mål får medel från en resultatutjämningsreserv användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Avsikten med resultatutjämningsreserven (RUR) är att uttag från RUR får ske för att täcka underskott som uppstår till följd av en lågkonjunktur. Detta för att tillfälligt dämpa effekterna och få tid till anpassning istället för att tvingas vidta nedskärningar, som med hänsyn till långsiktiga faktorer, inte är motiverade.

I förarbetena till reglerna om RUR anger regeringen att RUR gör det möjligt att på ett ansvarsfullt sätt reservera en del av överskottet i goda tider för att kunna använda medlen och täcka underskott som uppstår till följd av en lågkonjunktur. Införandet av reserverna ansågs vidare som ett förtydligande av det övergripande målet om god ekonomisk hushållning som kommuner och regioner ska ha i sin verksamhet.

En grundförutsättning för att disponera medel från RUR är att de används för att täcka ett negativt balanskravsresultat som uppstår till följd av en lågkonjunktur. De närmare reglerna för disponering framgår av regionens egna riktlinjer för RUR.

SKR:s sammantagna bedömning är att Sverige är inne i en lågkonjunktur som botten 2024. Kommunsektorn har drabbats speciellt genom låg historisk utveckling av det reala skatteunderlaget. Dessutom urholkas köpkraften av den högre prisnivån.

Disponering av RUR innebär i praktiken att det egna kapitalet minskar och därigenom försämras kommunens/regionens ekonomiska ställning. Region Gotland har reserverat medel till resultatutjämningsreserven vid fyra tillfällen och nyttjat den vid ett tillfälle. Resultatutjämningsreserven uppgick vid bokslutet 2023 till 364 mnkr.

RIKETS UNDERLIGGANDE SKATTEUNDERLAGSUTVECKLING *procentuell förändring*

	2023	2024	2025	2026	2027
Snitt 10 år	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5
Årlig ökning	4,8	3,7	4,7	4,4	4,2
Differens	0,4	-0,8	0,2	-0,1	-0,3

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner

KOMMUNALEKONOMISK UTJÄMNING

Utjämningsystemet har som huvudsyfte att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och regioner att tillhandahålla sina invånare service oberoende av strukturella förhållanden som exempelvis skattekraft eller befolkningens sammansättning. Systemet gäller lagstadgad verksamhet, inte frivillig. Utjämningsystemet består av fem delar: inkomstutjämning, kostnadsutjämning, strukturbidrag, införandebidrag och regleringspost.

I juli 2024 presenterades ett nytt förslag till både inkomst- och kostnadsutjämning. Det nya förslaget bereds just nu av regeringen. Utjämningskommittén har föreslagit att det nya systemet ska träda ikraft 1 januari 2026. Region Gotland stödjer i huvudsak förslaget. Förändringarna som föreslås uppnår i högre grad syftet med systemet men samtidigt konstateras att inte heller det nya systemet helt förmår att kompensera för de merkostnader som inte kan förklaras på annat sätt att de är kopplade till Gotlands ö-läge.

Inkomstutjämning

Inkomstutjämnningen syftar till att jämna ut skattekraften mellan kommuner/regioner. Om skattekraften understiger 115 procent av den genomsnittliga nivån i riket får kommunen/regionen ett bidrag från staten, ligger man över den nivån betalar man en avgift. Storleken på avgiften eller bidraget beror dels på hur mycket skattekraften avviker från garantinivån och dels på den skattesats som används vid inkomstutjämningsberäkningen.

I den beräkningen används inte kommunens egen skattesats utan en skattesats som beslutas av riksdagen. Enskilda kommuner och regioner kan därmed inte påverka sitt utfall. Det är för närvarande 18 kommuner och en region i landet som betalar en avgift, övriga får ett bidrag. Region Gotlands bidrag uppgår till cirka 1,4 mnkr.

Kostnadsutjämning

Kostnadsutjämnningen syftar till att utjämna för strukturella behovs- och kostnadsskillnader mellan kommuner respektive regioner. Systemet ska inte utjämna för kostnader som beror på skillnader i vald servicenivå, avgiftsättning och effektivitet. Grundtanken är att alla kommuner och regioner ska ha samma ekonomiska förutsättningar för grunduppdraget. I kostnadsutjämningsystemet finns ett flertal delmodeller. För varje delmodell beräknas en standardkostnad. Standardkostnaderna summeras till en strukturkostnad för varje kommun och region. Kommuner och regioner som har en lägre strukturkostnad än genomsnittet får betala en avgift och de kommuner och regioner som har en högre strukturkostnad får ett bidrag.

Kostnadsutjämningsystemet för kommuner består för närvarande av totalt tio delmodeller, medan det för regionerna finns fyra. Eftersom Region Gotland är både region och kommun påverkas regionen av båda systemen. I kommunsystemet betalar Region Gotland år 2025 preliminärt en avgift på 2 042 kr per invånare vilket motsvarar 125 mnkr.

Gotland anses alltså ha gynnsammare förutsättningar för kommunal verksamhet jämfört med genomsnittet i riket. Men i regionssystemet får Region Gotland ett bidrag på 3 404 kr per invånare vilket motsvarar 208 mnkr.

Strukturbidrag och regleringspost

Ett statligt finansierat strukturbidrag finns vid sidan av det ordinarie utjämningsystemet. Strukturbidraget betalas ut med ett belopp som motsvarar utfallet av vissa delar av tidigare kostnadsutjämnning som ansågs vara av regionalpolitisk karaktär. Vidare tillämpas regleringsavgifter och regleringsbidrag dels för ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn, och dels för att kunna upprätthålla de fastställda utjämningsnivåerna i inkomstutjämnningen. Region Gotland får 2025 preliminärt 168 mnkr i strukturbidrag och 189 mnkr i regleringsbidrag.

Fastighetsavgift

År 2008 avskaffades fastighetskatten och ersattes med en kommunal fastighetsavgift. Denna avgift styrs av inkomstbasbeloppet och uppgår 2023 till 2 988 kr för småhus, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet och 1 590 krr per lägenhet i flerbostadshus, dock högst 0,3 procent av taxeringsvärdet. Den ökade kommunala intäkten reglerades vid införandet mot anslaget för kommunalekonomisk utjämnning. Från och med 2009 tillgodoräknas ökade avgiftsintäkter respektive kommun. Region Gotlands intäkter från fastighetsavgifter uppgår enligt den slutliga taxeringen till 184 mnkr 2022 vilket var en ökning med 9 mnkr jämfört med 2021. 2023 väntas den slutliga intäkten från fastighetsavgifter uppgå till 197 mnkr. För åren 2024 och 2025 väntas intäkterna från fastighetsavgifter stiga med cirka 21 respektive 11 mnkr per år.

REGION GOTLANDS SKATTEINTÄKTER OCH BIDRAG

Region Gotland befinner sig just nu i ett besvärligt ekonomiskt läge. Den höga inflationen 2022 och 2023 har medfört kraftigt höjda pensionskostnader och högre priser på varor och tjänster samtidigt som stora statsbidrag minskats. Det stora underskott som fanns i nämndernas verksamheter 2023 har blivit något lägre 2024 men är fortfarande mycket stort. Prognosen pekar på ett underskott för nämnderna på 2,5 procent.

Som Sveriges enda ö-region står Gotland inför unika utmaningar som kräver skraddarsydd lösningar, då det geografiska läget innebär högre kostnader än andra regioner. Detta sätter press på förmågan att upprätthålla välfärdsuppdraget, särskilt inom hälso- och sjukvården. Regionerna har dessutom en svagare ekonomi i grunden än kommunerna. Ett skäl är att förväntningarna och trycket på sjukvården ständigt ökar. Det är också svårt att hålla tillbaka kostnaderna för sjukvården i takt med att nya dyra mediciner och behandlingsmetoder utvecklas.

Det budgeterade resultatet för Region Gotland 2025 är 87 mnkr. För att resultatet ska landa på den nivån krävs att nämndernas budgetar inte överskrids. I 2025 års budget finns även ett effektiviseringskrav på 70 mnkr. I resultatplanen beräknas därefter det budgeterade resultatet för 2026 till +157 mnkr och för 2027 +36 mnkr. De kommande åren finns även stora investeringsbehov.

Låneskulden ökar nu snabbt och för att ha råd att investera som planerat behöver resultatnivåerna ligga på minst 2 procent, cirka 150 mnkr. Nämndernas förmåga att anpassa verksamheten till den beslutade budgeten 2025 blir avgörande för den ekonomiska ställningen framåt.

Kommunal skattesats

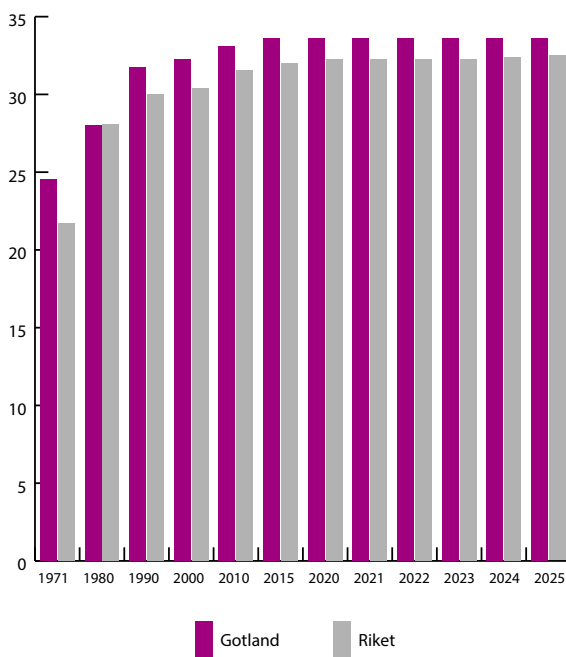
Den totala kommunala skattesatsen består av två delar, kommunal skattesats och skattesats till regioner. Den totala skattesatsen för Region Gotland uppgår för år 2025 till 33,60 procent (=procent av skatteunderlaget). Skattesatsen har legat på samma nivå sedan 2015.

Den genomsnittliga kommunala (kommunalskatt och regionskatt) utdebiteringen i Sverige 2025 är 32,41 procent,

det är 0,04 procentenheter eller 4 öre högre än förra året. Utdebiteringen för Gotland är 1,19 procentenheter högre än genomsnittet i riket. År 2025 har 143 (av 290) kommuner högre total utdebitering än Gotland. Om skattesatsen höjs med 1,00 procentenheter (till 34,60) ökar skatteintäkterna med cirka 150 mnkr.

I nedanstående diagram visas utvecklingen av den totala kommunala skattesatsen i Region Gotland och riket för åren 1971-2025. Den totala kommunala skattesatsen 2025 varierar mellan kommunerna inom intervallet 28,98 - 35,30 procent.

TOTAL KOMMUNAL SKATTESATS I RIKET OCH PÅ GOTLAND, 1971-2025 procent

SKATTEINTÄKTER 2025-2027

I tabellen nedan redovisas skatteintäkter och generella bidrag 2025-2027 för Region Gotland baserad på SKR:s prognos från 3:e oktober 2024.

Någon justering av skatteintäkterna på grund av befolkningsutvecklingen har inte gjorts i budgeten.

SKATTEINTÄKTER OCH GENERELLA BIDRAG 2025-2027 mnkr

	2025	2026	2027
Egna skatteintäkter (33,60 procent)	5 007	5 248	5 467
Befolkningsutveckling	0	0	0
Summa	5 007	5 248	5 467
Bidrag			
Kommun			
Inkomstutjämning	982	1 031	1 076
Kostnadsutjämning	-125	-125	-126
Strukturbidrag	81	81	81
Reglering	160	138	104
Summa	1 098	1 125	1 135
Region			
Inkomstutjämning	463	485	504
Kostnadsutjämning	208	210	214
Strukturbidrag	87	87	87
Reglering	29	17	0
Summa	787	799	805
LSS	8	8	8
Fastighetsavgift	229	229	229
Totalt	7 129	7 409	7 644

Skatteintäkter i relation till antal kommuninvånare

Skatteintäkter och utjämningsbidrag påverkas i hög grad av antalet kommuninvånare. Om det gäller ett större antal personer där åldrarna varierar är det rimligt att anta att intäktsförändringen per person är densamma som genomsnittet av skatteintäkter och statsbidrag per invånare det vill säga cirka 111 tkr per invånare för Gotland (2024). I skatteunderlagsprognoserna förutsätts normalt att befolkningen förändras som för riket i genomsnitt.

Befolkningsutvecklingen för riket enligt SCB:s prognos från april 2024 beräknas uppgå till 0,2 procent per år under perioden 2025 till 2027. För Gotland är prognosen (Statisticon mars 2024) att befolkningen ska öka i en lägre takt, 0,1 procent per år eller cirka 40 invånare per år. Det motsvarar en ökning med cirka 5 mnkr per år i ökade intäkter från kommunalskatt, generella statsbidrag och utjämningsbidrag. Befolkningsutvecklingen fram till 1 nov 2024 (nov-nov) visar på en minskning med 0,2 procent eller 93 personer vilket är betydligt lägre än prognosen från mars och även lägre än

rikets befolkningsökning på 0,3 procent. Det innebär att skatteintäkter och utjämningsbidrag blir lägre än prognostiserat för 2025. En befolkningsminskning med 93 personer innebär ca 10 mnkr i lägre intäkter.

Naturligtvis påverkas även kostnadssidan i regionens budget vid en sådan utveckling, men inte nödvändigtvis i samma takt. Fördelningen i åldrar är det som framförallt påverkar regionens kostnader, fler äldre och yngre påverkar i betydligt högre grad än om ökningen i huvudsak består av personer i arbetsför ålder. I dagsläget ser den demografiska utvecklingen för Gotland ut så som att det blir fler äldre i åldersgruppen 80+ och fler ungdomar i gymnasieåldern, medan barn i åldersgrupperna 0-15 år och 20-64 minskar.

Utvecklingen av den kommunala konsumtionen kontrolleras delvis av staten genom bidraget till kommunalekonomisk utjämning. Kommunerna och regionerna är beroende av staten i varierande grad. Kommuner och regioner med höga strukturkostnader och låg skattekraft är mest beroende av att bidragsnivåerna hålls uppe. Gotland är för närvarande en av dessa regioner.

Gotland är Sveriges mest företagsamma region och har näst störst andel kvinnor som driver företag. Gotland har dock låg bruttoregionprodukt (BRP) och låga inkomster jämfört med andra regioner, vilket ger lägre skattekraft och sämre förutsättningar för välfärd. BRP är värdet av all produktion av varor och tjänster i en region.

För 2023 uppgår BRP för riket preliminärt till 589 000 kr per invånare (2022: 559 000 kr per invånare). BRP per invånare för Gotland uppgår preliminärt år 2023 till 72 procent av genomsnittet för riket (2022: 70 procent av genomsnittet för riket). Endast tre län ligger över riksgenomsnittet år 2023; Stockholm, Norrbotten och Västra Götaland. För 2023 beräknas BRP för riket minska med preliminärt 0,2 procent. Gotlands BRP prognostiseras öka med preliminärt 2,0 procent.

Beskattningsåret 2024 uppgick skattekraften (skatteunderlaget per invånare) för Gotland till cirka 86 procent av medelskattekraften för riket. Om skatteintäkterna är kända så kan skatteintäkterna och statsbidragen beräknas för alternativa antaganden. Om skattekraften ökar till 100 procent av medelskattekraften så ökar summan av skatteintäkter och bidrag. Det förutsätter att nuvarande utjämningsystem och utdebitering inte ändras.

Således finns goda incitament för Gotland i nuvarande system att öka såväl invånarantal som BRP.

Beskattningsåret 2024 har 100 (av 290) kommuner lägre skattekraft än Gotland. Skattekraften för Gotland 2024 uppgår till 217 tkr (2023: 204 tkr). I riket varierar skattekraften 2024 mellan 185 och 481 tkr. Under de senare åren har skillnaden mellan lägsta och högsta skattekraft ökat. Det finns också stora variationer mellan kommunerna i förändringen av den beskattningsbara förvärvsinkomsten. Man kan konstatera att klyftorna växer mellan kommunerna avseende ekonomiska förutsättningar. Utvecklingen beror i huvudsak på skillnader avseende demografi och inkomstnivåer mellan kommunerna.

DEL 4 ► EKONOMISK ÖVERSIKT

DRIFT- OCH INVESTERINGSBUDGET SAMT FINANSIERING

Driftbudget

Region Gotland använder sig av ett sätt att fördela budget som både omfattar resursfördelningsmodeller, ramtillskott och besparingar (både riktade och generella). Resursfördelningsmodeller som tar hänsyn till volymförändringar finns för förskola, grundskola, gymnasieskola samt äldreomsorg. Verksamheten som bedrivs inom hälso- och sjukvårdsnämnden omfattas av en annan typ av resursfördelningsmodell som bygger på ett antagande om en medicinteknisk utveckling motsvarande 2,5 procent per år vilket för 2025 innebär ett resurstillskott på 54 mnkr.

Nämnderna får också, under förutsättning att ekonomiskt utrymme finns, kompensation för externa avtal, förändrade internhyror, andra interna prisförändringar samt personalkostnadskompensation. Externa avtal är ett samlingsnamn för de avtal som finns med externa utförare där man kommit överens om en viss indexuppräknings per år.

Utöver ovanstående fördelningar kan nämnderna äska om ytterligare medel utifrån en egen analys av vilka behov och satsningar som behöver göras framåt. Generella och riktade besparingar kan också förekomma utifrån det ekonomiska läget.

Statsbidrag som finns utöver de generella statsbidragen och som hanteras av enskilda nämnder, tillfaller nämnden direkt. Det finns väldigt många olika riktade statsbidrag som beslutas av riksdagen, vissa bidrag måste sökas och vissa tillfaller regionen enligt fastställd fördelning.

Nämndernas budgetramar för år 2025 är 6 916 mnkr (utgår ifrån 2024 års justerade budget som är totalt 6 577 mnkr). Till år 2025 har regionfullmäktige beslutat om utökningar med totalt 338 mnkr vilket motsvarar 5,1 procent.

Resursfördelningsmodeller

Resursfördelningsmodellen för förskola och grundskola medför ett avdrag för barn- och utbildningsnämnden på 9,8 mnkr till följd av färre barn i förskolan. Modellen för gymnasieskola ger ett tillskott till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden på 11,9 mnkr. Hälso- och sjukvårdsnämnden får ett tillskott på 54 mnkr. Äldreomsorgsmodellen ger ett tillskott till socialnämnden på 27,2 mnkr.

Under 2019 sågs samtliga resursfördelningsmodellerna över utifrån de parametrar som ligger till grund för hur resurser fördelas. Det fanns bland annat en obalans i sättet att beräkna framtida barn- och elevvolym som medförde sena förändringar av stora belopp och därmed svårigheter att planera. Resultatet av översynen blev att äldreomsorgsmodellen samt modellen för gymnasieskola kvarstår oförändrade. Hälso- och sjukvårdsmodellen förändrades från 2020. Nu mera adderas alltid 2,5 procent av föregående års budgetbelopp. Modellen för förskola och grundskola samt fritidshem förändrades så att grunden för att beräkna barn- och elevvolym utgår från Region Gotlands befolkningsprognos för samtliga åldrar.

Indexuppräknings

Nämnderna kompenseras för prisökningar via externa avtal med 59,7 mnkr. Internhyran ska enligt beslut höjas 2025 med 4,8 procent vilket motsvarar 23,4 mnkr. Resultatet inom regionstyrelseförvaltningen kommer att höja sina priser motsvarande 9,5 mnkr och inom teknikförvaltningen höjs försörjningsavdelningens priser med 7,0 mnkr. Nämnderna kompenseras med motsvarande belopp utifrån köpt volym.

INDEXUPPRÄKNING *tkr*

Nämnd/styrelse	Internpriser RSF	Internpriser TKF	Internhyra	Externa avtal
Regionstyrelsen	-322	871	2 724	3 812
Regionstyrelse, räddningstjänst	0	35	193	43
Tekniska nämnden	0	687	689	4 390
Miljö- och byggnämnden	0	86	305	0
Barn- och utbildningsnämnden	6 717	2 049	6 206	9 796
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	938	431	2 713	800
Socialnämnden	1 694	533	4 712	21 000
Hälso- och sjukvårdsnämnden	506	2 279	5 828	19 813
Politikerorganisationen	0	4	30	0
Summa	9 533	6 975	23 400	59 654

Personalkostnadskompensation tkr

Personalkostnadsökningar har budgeterats till 140 mnkr.

Nämnd/styrelse	
Regionstyrelsen – RSF*	9 041
RS - Räddningstjänsten	1 520
Tekniska nämnden*	2 916
Miljö- och byggnämnden	3 274
Barn- och utbildningsnämnden	30 797
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	8 719
Socialnämnden	31 257
Hälso- och sjukvårdsnämnden	41 385
Politikerorganisationen	993
Fördelas efter löneöversyn	10 098
Summa	140 000

* De verksamheter som inte är anslagsfinansierade (delar av teknikförvaltningen samt delar av regionstyrelseförvaltningen) kompenseras via möjligheten att höja intäkterna och återfinns inte i denna fördelning av budgetmedel.

Effektivisering

Den långsiktiga målbilden är att Region Gotland ska bedriva en verksamhet med god kvalitet och stabil ekonomi och det ska finnas en buffert för oförutsedda händelser. Ett av de finansiella målen är att resultatet ska uppgå till minst 2 procent av skatteintäkter, generella bidrag och utjämningsbidrag vilket motsvarar 145 mnkr. För 2025 är det budgeterade resultatet 87 mnkr. I den summan ingår ett effektiviseringskrav på nämnderna med 70 mnkr. Fördelningen mellan nämnderna beslutas av regionfullmäktige i februari 2025.

Ramtillskott

2025 har ramtillskott på 84 mnkr tillförts nämnderna. De största satsningarna berör barn, unga och äldre samt förebyggande och hälsofrämjande arbete. Socialnämnden tillförs 40 mnkr för att stärka LSS verksamheten. Barn- och utbildningsnämnden tillförs 14,5 mnkr för förstärkning till anpassad skola, strukturbidrag till mindre skolor utanför Visby samt ökade hyreskostnader för nya Alléskolan och förskolan i Väskinde. Regionstyrelseförvaltningen tilldelas 7,8 mnkr för att förstärka arbetet med IT-säkerhet. För att öka trycket på arbetet med att utveckla och färdig-

ställa mark för bostäder satsas 7,7 mnkr som delas mellan miljö- och byggnämnden och tekniska nämnden. Övriga ramtillskott handlar bland annat om att stärka arbetet för att sänka halterna av PM10, samarbete med Röda Korset, permanenta fritidsbanksverksamheten, mäns våld mot kvinnor, sociala insatsgrupper, hälsofrämjande kulturinsatser, mobil familjecentrerad verksamhet samt en ny ungdomsgård i norra Visby.

Specifisering av samtliga ramtillskott finns på sidan 48 Ramberäkningar 2025 per nämnd.

Kapitalkostnader

2018 förändrades regelverket för budgetering av kapitalkostnader. Nämnderna kompenseras inte automatiskt för ökade eller minskade kapitalkostnader. I samband med detta justerades nämndernas kapitalkostnadsbudget så att summan motsvarade ett tioårigt snitt.

Nämndernas kapitalkostnadsbudget för skattefinansierad verksamhet är fastslagen enligt tabell nedan. Kostnaderna för framtida investeringar ska rymmas inom den här nivån. Beloppet för internränta är beräknad på en ränta på 2,5 procent.

BESLUTAD KAPITALKOSTNADSBUDGET PER NÄMND tkr

Fördelning per nämnd	Avskrivning (tkr)	Internränta (2,5%)	Kapitalkostnadsbudget 2025
Regionstyrelsen	15 883	1 873	17 756
Regionstyrelsen, räddningstjänst	3 700	625	4 325
Miljö- och byggnämnd	1 289	2 658	3 947
Teknisk nämnd	32 341	10 945	43 286
Barn- och utbildningsnämnd	15 300	1 875	17 175
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	5 210	650	5 860
Socialnämnd	3 600	375	3 975
Hälso- och sjukvårdsnämnd	22 800	2 250	25 050
Totalt anslagsfinansierad verksamhet	100 123	21 251	121 374

Investeringar

Den totala investeringsbudgeten för 2025 uppgår till 755 mnkr varav de skattefinansierade investeringarna uppgår till 458 mnkr, avgiftsfinansierade investeringarna uppgår till 215 mnkr och strategiska investeringar 82 mnkr.

2026 är den totala investeringsbudgeten 874 mnkr varav 458 mnkr är skattefinansierade investeringar och 290 mnkr avgiftsfinansierade investeringar. Strategiska investeringar uppgår till 126 mnkr. Nivån på investeringarna 2026 ligger på en hög nivå och lån kommer att behöva tas upp givet att resultatet blir i enlighet med budget.

Investeringsutgifterna i planen för 2027 och framåt ligger också på en hög nivå, 1 083 mnkr år 2026, 1 018 mnkr år 2028 och 881 mnkr år 2029, totalt 2 982 för perioden 2027-2029.

Investeringsbudgeten för hela perioden 2025-2029 uppgår till 4 611 mnkr varav den skattefinansierade delen på 2 771 mnkr. Regionstyrelsen har tagit beslut att ta fram förslag på att investeringsvolymen i den skattefinansierade verksamheten inte ska överstiga 1,5 mdkr under perioden 2025-2027. Investeringarna i skattefinansierad verksamhet ska egenfinansieras, alltså vara i nivå med resultat, avskrivningar, avsättningar och eventuella investeringsinkomster. För att klara investeringarna inom det utrymme som finns utan upplåning (bortsett från avgiftsfinansierade investeringar) måste hårda prioriteringar ske mellan och över åren.

INVESTERINGSBUDGET 2025 – 2026 OCH PLAN 2027 – 2029 FÖRDELAD PER NÄMND/FÖRVALTNING *tkr*

Nämnd/ Förvaltning	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Totalt 2025-2029
RS/RSF	138 500	184 000	183 500	43 000	57 000	606 000
RS/RT	6 750	8 000	15 000	15 000	8 000	52 750
MBN/SBF	500	500	500	500	500	2 500
TN/TKF	408 600	497 700	559 700	563 600	585 600	2 615 200
BUN/UAF	45 500	88 000	82 000	23 500	18 200	257 200
GVN/UAF	6 000	12 000	7 000	7 000	7 000	39 000
SON/SOF	73 000	8 000	178 000	320 000	150 000	729 000
HSN/HSF	76 000	76 000	57 000	45 000	55 000	309 000
Totalt	754 850	874 200	1 082 700	1 017 600	881 300	4 610 650
<i>varav skatte- finansierad</i>	<i>458 050</i>	<i>458 200</i>	<i>678 200</i>	<i>667 500</i>	<i>509 200</i>	<i>2 771 150</i>
<i>varav avgifts- finansierad</i>	<i>215 300</i>	<i>290 000</i>	<i>327 500</i>	<i>350 100</i>	<i>372 100</i>	<i>1 555 000</i>
<i>varav strategiska investeringar</i>	<i>81 500</i>	<i>126 000</i>	<i>77 000</i>			<i>284 500</i>

Större investeringar 2025 och 2026

Under 2025-2026 är det budgeterat 439 mnkr för investeringar i lokaler/fastigheter, varav 210 mnkr avser teknikförvaltningens fastighetsägaransvar. Bland fastighetsinvesteringarna finns avsatt 25 mnkr för ombyggnad av Sanda förskola och 65 mnkr för äldreboende Klintehamn. I budgeten finns avsatta medel för ett nytt badhus, 2025 finns cirka 82 mnkr och 2026 finns 126 mnkr.

Stora investeringar inom vatten- och avloppsverksamheten på 400 mnkr för perioden är framförallt reinvesteringar samt arbetet med Visby vattenförsörjning. Budgeten för mark- och stadsmiljö, gator och vägar ligger på 70 mnkr för perioden. Investeringsbudgeten för IT-investeringarna i gemensam infrastruktur är 73 mnkr under 2025-2026.

INVESTERINGSBUDGET FÖRDELADE PÅ INVESTERINGSGRUPP 2025–2029 tkr

Investeringsgrupp	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Totalt 2025-2029
Investeringspotter	96 750	102 200	104 500	104 500	107 700	515 650
Fastighetsägaransvar	105 000	105 000	145 500	145 500	145 500	645 500
Lokalinvesteringar	122 500	106 000	254 000	335 500	157 000	975 000
Gemensam IT infrastruktur	41 000	32 000	22 000	22 000	36 000	153 000
Hamn	15 600	18 000	62 000	68 500	95 000	259 100
Mark- o stadsmiljö, gator/vägar	37 000	38 000	59 700	9 000	12 000	208 500
Särskilda projekt	49 000	62 000	76 500	9 000	12 000	208 500
VA	200 000	200 000	252 500	281 000	281 500	1 215 000
Avfall	6 500	85 000	23 000	5 600	600	120 700
Strategisk, badhus	81 500	126 000	83 000	0	0	290 500
Totalt	754 850	874 200	1 082 700	1 017 600	881 300	4 610 650

Investeringar per nämnd och större projekt redovisas i mer detalj i avsnitt ekonomisk översikt, Investeringsbudget 2025–2026 samt plan 2027-2029. Perioden 2027-2029 ska ses som en plan, varje enskilt år kommer att beredas så att nämndernas äskande ställs i relation till pågående projekt, ekonomiskt utrymme och uppsatta mål.

Finansiering av verksamhet och investeringar

Skatteintäkter, bidrag och årets resultat

Kommunalskatteintäkterna, utjämningsbidragen och de generella statsbidragen är de största inkomstkällorna för regionen. De utgör tillsammans cirka 75 procent av de totala intäkterna. Övriga intäkter består i huvudsak av riktade statsbidrag, taxor och avgifter.

Skatteintäkter och utjämningsbidrag påverkas i hög grad av hur skatteunderlaget och befolkningen utvecklas. Skatteunderlagets utveckling beror i sin tur på hur den ekonomiska tillväxten utvecklas. Taxor och avgifter styrs bland annat av regler om självkostnad och maxtaxa inom barnomsorg och äldreomsorg. Sammantaget innebär det att regionen har begränsade möjligheter att öka sin intäktsida. Utvecklingen av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag sätter därmed i hög grad ramarna för den verksamhet som kan bedrivas och finansieras.

I sin prognos för den samhällsekonomiska utvecklingen från oktober bedömer SKR att skatteunderlaget ökar med 4,6 procent 2025 för att sedan öka med 4,6 procent 2026 och 4,3 procent 2027. Från 2025 ökar skatteunderlaget till följd av att antalet arbetade timmar förväntas öka. Den genomsnittliga årliga ökningen av skatteunderlaget de senaste tio åren (perioden 2014–2023) ligger på drygt 4,2 procent. Från 2025 bedöms skatteunderlaget ha en ökningstakt som

ligger över det historiska genomsnittet. Det reala skatteunderlaget (nominellt skatteunderlag minus prisutvecklingen) påverkades mycket av den höga inflationen 2023 och 2024 och var då negativ. Det reala skatteunderlaget 2023 minskar med drygt 2 procent och 2024 så ökar det endast med 0,5 procent. När inflation normaliseras innebär det att det reala skatteunderlaget 2025 ökar mycket. Regionens egna skatteintäkter beräknas enligt SKR:s prognos uppgå till 5 007 mnkr för 2025, en ökning med 186 mnkr (3,9 procent) jämfört med beräknat utfall för 2024. För 2026 och 2027 beräknas de egna skatteintäkterna öka årligen med 241 mnkr (4,8 procent) respektive 219 mnkr (4,2 procent).

Den budgeterade utvecklingen av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag bygger på prognoser som kan ändras både i positiv och i negativ riktning. Skatteintäkterna är preliminära och varje år görs en avräkning som blir känd först under innevarande år. En avvikelse på 1 procent påverkar resultatet med cirka 50 mnkr. Det innebär att en negativ slutavräkning behöver kunna hanteras inom det budgeterade resultatet för det aktuella året.

Det finansiella målet för årets resultat är 2 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag. Det innebär att det budgeterade resultatet behöver ligga på cirka 145-155 mnkr. Det finansiella målet kommer inte att uppnås under 2025 och 2027.

ÅRETS RESULTAT I FÖRHÅLLANDE TILL SKATTEINTÄKTER OCH BIDRAGSINTÄKTER 2023-2027 mnkr

	Bokslut 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Skatteintäkter	4 696	4 821	5 007	5 248	5 467
Generella statsbidrag och utjämningsbidrag	1 924	2 058	2 122	2 161	2 177
Årets resultat	-2	-264	87	157	36
Årets resultat / skatteintäkter och bidrag, procent	0,0	-3,8	1,2	2,1	0,5

Finansiering av investeringar

Investeringarna finansieras i första hand genom det utrymme som skapas av årets resultat, avskrivningar, avsättningar, investeringsbidrag och försäljningsinkomster. I andra hand sker finansiering med lån.

Investeringsbudgeten för 2025 uppgår totalt till 755 mnkr varav 540 mnkr avser skattefinansierad verksamhet och 215 mnkr avser taxefinansierad verksamhet. Förutom budgeten för kommande år kommer nämnderna att begära kompletteringsbudget för investeringar som är framskjutna eller oavslutade. Det kan innebära en totalbudget på cirka 1 400 mnkr för 2025 vilket är mycket högt. Ofta blir det förseningar i de planerade investeringsprojekten varför utfallet vanligtvis hamnar på betydligt lägre nivåer.

Självfinansieringsgrad

Regionen har som inriktning att investeringarna i den skattefinansierade verksamheten helt ska finansieras med egna medel. Investeringar i den taxefinansierade verksamheten kan finansieras med extern upplåning då de ökade drift- och kapitalkostnaderna kan tas ut via avgifter som inte belastar de skattefinansierade verksamheterna.

Det finansiella målet för finansiering är formulerat såsom att självfinansieringsgraden av investeringar i skattefinansierad verksamhet ska uppgå till minst 100 procent.

Under perioden 2019-2023 har självfinansieringsgraden uppgått till 123 procent för samtliga investeringar. Självfinansieringsgraden för skattefinansierade investeringar har under samma period varit 168 procent.

För 2025 beräknas investeringarna i den skattefinansierade verksamheten kunna finansieras med egna medel, men för den avgiftsfinansierade verksamheten behöver extern upplåning ske. De totala investeringarna under hela planperioden ligger på en mycket hög nivå relativt de budgeterade resultaten vilket gör att målet för egenfinansiering av investeringar i den skattefinansierade verksamheten inte kommer att uppnås och självfinansieringsgraden sjunker under planperioden. Den genomsnittliga självfinansieringsgraden för investeringar i skattefinansierad verksamhet för perioden 2023-2027 uppgår till 87 procent men kommer att sjunka ytterligare om investeringarna ligger kvar på en hög nivå och resultatnivåerna inte ökar.

EGENFINANSIERING AV INVESTERINGAR 2023-2027 mnkr

	Bokslut 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Löpande verksamhet; årets resultat, avskrivningar, avsättningar, reavinster	473	451	509	500	425
Försäljning anläggningstillgångar	82	10	40	20	20
Summa egenfinansiering	555	461	549	520	445
Investeringar	667	650	755	874	1 083
varav investeringar i skattefinansierad verksamhet	577	525	540	584	755
Självfinansieringsgrad av totala investeringar, procent	83	71	73	59	41
Självfinansieringsgrad av investeringar i skattefinansierad verksamhet, procent	96	88	102	89	59

Långfristiga skulder och låneskuld

De långfristiga skulderna utgörs av banklån och förutbetalda investeringsbidrag. Investeringsbidragen består i huvudsak av anslutningsavgifter inom vatten- och avloppsverksamheten och statliga investeringsbidrag.

För 2024 prognostiseras de långfristiga skulderna uppgå till 1 292 mnkr varav lån i banker och kreditinstitut utgör 58 procent motsvarande 750 mnkr.

Genomsnittsräntan i skuldportföljen ligger på 2,3 procent. Räntekostnaderna 2024 uppgår till cirka 10 mnkr. Lån med räntebindning utgör 92 procent av låneskulden och resterande lån har rörlig ränta. Den genomsnittliga räntebindningen är 3,2 år och genomsnittliga kapitalbindningen är 1,8 år.

LÅNEFINANSIERING AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR 2023-2027 *tkr*

	Bokslut 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Långfristiga skulder	997	1 292	1 592	1 992	2 692
<i>varav lån</i>	380	750	1050	1450	2 150
Andel lån, procent	38	58	66	73	80
Anläggningstillgångar	5 301	5 574	5 977	6 502	7 224
Lånefinansieringsgrad, procent	7	13	18	22	30
Andel lån av skatteintäkter och bidrag, procent	6	11	15	20	28

Under planperioden 2025-2027 kommer de långfristiga skulderna att öka med 1 400 mnkr. Det är låneskulden som ökar och det är en konsekvens av en för hög investeringsnivå i kombination med otillräckliga resultat. Andel lån i förhållande till totala långfristiga skulder ökar med 22 procentenheter till 80 procent. Lånefinansieringsgraden kommer att öka med 16 procentenheter. En låneskuld på 2 150 mnkr skulle innebära räntekostnader på 49 mnkr per år givet oförändrad genomsnittsränta. En genomsnittlig ränta på 3,0 procent med en låneskuld på 1 215 mnkr skulle innebära årliga räntekostnader på 65 mnkr. Den snabba ökningen av låneskulden innebär att räntekostnaderna ökar från 10 mnkr 2024 till 49 mnkr 2027. Det är en kraftig ökning av räntekostnaderna med 39 mnkr jämfört med 2024 års nivå på räntekostnaderna. Högre räntekostnader innebär att större utrymme av driftbudgeten tas i anspråk som annars skulle ha kunnat användas kärnverksamheterna.

Det finansiella målet för låneskulden är att den maximalt får uppgå till 15 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Målet mäts som ett genomsnitt för de senaste fem åren. Genomsnittet för 2025 är 15 procent och slår då i taket. Därefter överskrids maxgränsen och målet uppnås inte. Slutsatsen av detta är att investeringsnivåer måste bli lägre genom en hårdare prioritering av investeringarna samtidigt som resultatnivåerna behöver bli högre.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på finansiell styrka och visar hur stor andel av de totala tillgångarna som är finansierade med eget kapital. En låg soliditet innebär att en stor del av anläggningstillgångarna har finansierats med lånade medel i form av banklån och pensionsskuld som ger finansiella kostnader vilka belastar resultatet. Med höga skulder blir regionen mer känslig för yttre faktorer som inte kan påverkas, bland annat inflation och ränteutveckling.

Soliditetsutvecklingen är beroende av två faktorer, dels hur det egna kapitalet förändras dels hur tillgångarna förändras. Det finansiella målet för soliditeten är formulerat såsom att soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska stärkas.

Soliditeten har de senaste tio åren legat relativt stabilt på 41-47 procent trots omfattande investeringsverksamhet. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser har under samma period gått från -19 procent till 10 procent. Det har varit möjligt genom fastighetsförsäljningar och bra resultatnivåer under flera år samt att pensionskulden minskat genom pensionsutbetalningar.

Prognosen för 2024 pekar på ett mycket stort underskott på -264 mnkr och investeringar på 650 mnkr. Det innebär att soliditeten kommer att försvagas mycket. Det är ett trenderbrott och indikerar ekonomisk obalans. I budget och plan 2024-2026 ligger investeringarna fortsatt på en mycket hög nivå samtidigt som de budgeterade resultatnivåerna är otillräckliga vilket gör att soliditeten kommer att fortsätta sjunka. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser försvagas också mycket under 2024 men stärks igen från 2025 och framåt främst beroende på att pensionskulden minskar i takt med att fler medarbetare går i pension.

UTVECKLING AV SOLIDITET 2023-2027 *procent*

	Bokslut 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Soliditet enligt balansräkningen, procent	41,8	36,3	35,3	34,7	32,1
Soliditet inklusive pensionsskuld i ansvarsförbindelsen, procent	9,8	5,0	6,9	9,9	10,5

EXPLOATERING

Med exploateringsverksamhet avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningsställa råmark för att kunna bygga bostäder, lokaler för handel, kontor, industrier och verksamhetslokaler. I exploateringsverksamheten ingår även att bygga och iordningsställa kompletterande gemensamma anordningar som gator, gång- och cykelvägar, grönområden, VA-system, värmeanläggningar, el och telesystem med mera.

Exploateringsplanen är ett styrdokument för regionens samhällsbyggnad de närmaste åren. Beslut om utbyggnad av bostads- eller verksamhetsområden får följdverkningar på regionens ekonomi och miljö. Exploateringsplanen ger en helhetsbild av de samhällsbyggnadsprojekt som direkt påverkar regionens ekonomi och som är pågående eller planeras under den kommande femårsperioden. Exploateringsplanen innehåller information om investeringsbehovet för infrastrukturåtgärder för vilka regionen ska vara huvudman. Kostnader för utbyggnad finansieras genom försäljning av mark, i de fall regionen äger mark som ska utvecklas, eller genom exploateringsbidrag från byggherrar.

En sammanställning av exploateringsbudgeten i siffror finns i avsnittet Budget och finansiering på sidan 55.

Pågående exploateringsprojekt

Stadsutveckling Visborg (Budget 2025: 67 300 tkr)

För Stadsutveckling Visborg finns ett godkänt reviderat projektdirektiv sedan hösten/vintern 2023. För projektet och Visborgsområdet finns en rad framtagna och beslutade styrdokument där bland annat strukturplan, start-PM och kvalitetsprogram kan nämnas.

Visborgsområdet är präglad av en ålderdomlig infrastruktur och har varit ett avgränsat område från Visby stad fram till försvaret lämnade området 2005. Visborgsområdets totala yta är cirka 500 hektar och kan när det är utbyggt omfatta cirka 4000 bostäder samt ytor om totalt cirka 40 000 kvadratmeter för verksamheter.

Stadsutveckling Visborg består och kommer bestå av ett flertal exploaterings- och infrastrukturprojekt som kommer att bedrivas parallellt och i etapper under en lång tidshorisont och utbyggnadsperiod. Två exploateringsprojekt är startade som ska resultera i framtagande av två nya detaljplaner och utbyggnad av dessa, samt utbyggnad av två redan antagna detaljplaner. Ett infrastrukturprojekt avseende utbyggnad av Sandhedsvägen kommer att påbörjas under 2024.

Successivt under projektets gång och som följd av genomförda utredningar, har mer information framkommit som visar på flera utmaningar med den planerade exploateringen. Visborgsområdet ligger inom skyddszon för dricksvattentäkter och området är mycket flackt vilket medför att avrinning från området är en utmaning. Utmaningar finns också kring investeringar som behöver genomföras i vatten och avlopp som kommer generera en betydande påverkan på VA-kollektivet men även kring tillståndsfrågor kopplat till naturskydd. För de utmaningar som har identifierats, framförallt kopplat till vatten och avlopp, pågår ytterligare utredningar. Resultatet av utredningarna, som beräknas erhållas under 2024, kommer vara avgörande för Visborgsområdets framtida utveckling och exploatering.

Kostnader och intäkter för Stadsutveckling Visborg under perioden 2025-2029 är hänförliga framför allt till redan tecknade avtal med byggherrar och antagna detaljplaner där regionen som huvudman är skyldig att iordningsställa infrastrukturåtgärder. De områden inom Stadsutveckling Visborg som berörs är framförallt antagna detaljplaner för kvarteret Skenet och idrotts- och rekreationsområdet. Stadsutveckling Visborg avser även att genomföra utbyggnad av Sandhedsvägen och andra infrastrukturkritiska åtgärder som krävs för att möjliggöra utbyggnad av nya detaljplaner för Ljuset & Lyktan, Trombonen & Slagverket och Norra Visborg. Dessa områden är de som planeras att utvecklas under aktuell period. Planeringen är dock beroende av vilka interna behov regionen har, som till exempel ishall och skola, som kan påverka vilka områden som ska prioriteras inom Visborgsområdet.

Ett stadsutvecklingsprojekt av denna dignitet är komplext utifrån många perspektiv vilket gör att framdrift och tidplan kontinuerligt förändras. Projektets tidplan och investeringsbudget revideras årligen utifrån nya förutsättningar som framkommer av nya utredningar.

Samordning kvarteret Järnvägen (Budget 2025: 800 tkr)

Kvarteret Järnvägen är beläget strax utanför Söderport i Visby. För utveckling av området pågår ett exploateringsprojekt som syftar till exploatering både genom förtätning av befintlig bebyggelse och genom att ianspråkta mark som tidigare varit planlagd för allmänt ändamål, park. Utvecklingsområdet inom kvarteret Järnvägen bedöms omfatta totalt cirka 165 bostadslägenheter samt lokaler för kontor- och centrumverksamhet. I exploateringsprojektet ingår framtagande av tre separata detaljplaner samt utbyggnad av allmänna anläggningar.

Gråbo/Yttre Furulund i Visby (Budget 2025: 14 400 tkr)

Exploatering sker både genom förtätning av befintlig bebyggelse och genom att ianspråkta mark som idag är planlagd för allmänt ändamål, park. För att binda samman gatunätet och möjliggöra att kollektivtrafik förs in i området planeras en ny lokalgata. Projektet bedöms skapa förutsättningar för uppförande av cirka 450 bostadslägenheter. Förtätningen kommer innebära en minskande andel grönyta. Projektet omfattar därför även Gråboparken som utvecklas och omgestaltas för att höja kvalitén i de grönområden som blir kvar.

Verksamhetsområde Annelund (Budget 2025: 0 tkr)

Då tillgänglig industrimark i Visbys närområde är begränsad behövs ytterligare mark planläggas för verksamheter. Fastigheten Visby Annelund 1:39 är utpekad som ett verksamhetsområde i den fördjupade översiktsplanen för Visbyområdet 2025, Hela Visby (FÖP) KF 2009-12-14 § 172. Då osäkerhet råder när detaljplanen kan antas är även kalkylen mycket osäker. Budgeten skrivs därför fram med några år utifrån scenariot att utbyggnaden kan påbörjas under 2027 och avslutas 2029.

Industrimark Visby (Budget 2025: 22 900 tkr)

Exploateringsprojektet avser iordningställande av mark för industriändamål vid Österby (ca 28 000 kvm) och Bingerskvarn (16 000 kvm). För både Österby och Bingerskvarn finns gällande detaljplaner. Exploateringsprojektet omfattar ändring alternativt upphävande av del av detaljplan, två beslutade markanvisningar, kompletterande utbyggnad av VA och gata, markinlösen, lantmäteriförrättningar, markförsäljning, projektering och projektledning.

Torslunden Visby (Budget 2025: 3 300 tkr)

I den beslutade startpromemorian framgår att hela Broväg behöver iordningställs mellan cirkulationsplatsen i korsningen mellan Broväg, Lummelundsväg, Norderväg och Kung Magnus väg och cirkulationsplatsen i korsningen mellan Broväg, Norra Hansegatan och Atlasgatan. Detta behöver göras för att skapa en god stadsplanering och för att skapa en god trafiksäkerhet och tillgänglighet. Broväg är ett av huvudstråken för trafik in mot Visby och det finns också med som ett prioriterat stråk i beslutad cykelplan.

Exploateringsprojekt för Torslunden påbörjas under 2024 men då förväntas enbart medel från driftbudgeten förbrukas. Exploateringsprojekt Torslunden förväntas bidra med cirka 100 nya bostäder. Inom området ska en ny dagvattenanläggning tillskapas som ska samspela med en ny lekpark.

Beslutade exploateringsprojekt, ej startade

Sotaren Terra Nova (Budget 2024: 0 kr)

Förstudie för exploateringsprojektet är framtagen och beslutad 2016. Projektdirektiv ska upprättas och projektorganisation ska tillsättas. I dagsläget saknas personella resurser för att starta detta projekt. En detaljplaneläggning ska genomföras för att tillskapa mark för verksamheter. Intressenter är fastighetsägarna till verksamheterna inom området, där det bedrivs handel respektive processindustriell tillverkning men även andra företag i området som vill utöka för den verksamhet som bedrivs. I projektet ingår en trafiklösning för att knyta ihop kvarteret Stenhuggaren och Terra Nova. Av betydelse för finansieringen av projektet är att planområdet närmast kvarteret Stenhuggaren även kan innefatta mark för handel. En ny budget för exploateringsprojektet tas fram när projektet startas.

Visby hamn stadsutveckling

En förstudie godkändes av RS 2020-10-22. Projektdirektiv finns inte upprättat och projektorganisation är inte tillsatt. I dagsläget saknas personella resurser för att starta detta projekt. Samhällsbyggnadsprojektet ska omfatta framtagande av detaljplaner och utbyggnad av allmänna platser inom inre hamnen. Projektet omfattar kommunalägd mark. Marken nyttjas i dagsläget till största delen som parkering och för bebyggelse som ursprungligen varit kopplad till hamnverksamheten. Ett utvecklingskoncept har tagits fram. Utbyggnaden inom exploateringsområdet kommer ske etappvis då denna kräver relativt stora insatser för iordningsställande av marken för bebyggelse, hantering av befintlig bebyggelse och i utveckling av allmän plats. Då det är angeläget för Gotland att Campus Gotland får möjlighet att växa föreslås att området med universitetsbyggnaderna prioriteras. Beroende på områdets utsatta läge och speciella förutsättningar bedöms utvecklingen av Inre hamnen att medföra högre kostnader än normalt för både regionen och exploatörer. Den översiktliga bedömningen är ändå att kostnaderna, exklusive investeringskostnaden för byggnader som ska ägas av regionen, kommer att ligga i nivå med beräknade intäkter. Trafikverket har tagit fram ett förslag på riksintressen i Visby hamn vilket kan påverka projektets omfattning framöver. Även beräkningar på framtida havsnivåhöjningar kan påverka projektet. I förstudien som genomfördes 2020 uppskattades den totala kostnaden för exploateringen till 142 mnkr. En uppdaterad budget för exploateringsprojektet tas fram när projektet kan påbörjas.

TAXOR OCH AVGIFTER

Taxor och avgifter allmänt

Taxor och avgifter svarar för knappt 10 procent av finansieringen av regionens driftbudget. I jämförelse med skatteintäkter och utjämningsbidrag är avgifternas finansieringsandel relativt liten. Avgifterna har dock stor betydelse för finansieringen av enskilda kommunala verksamheter. För avgiftsfinansierade verksamheter är målet att avgifterna i så hög grad som möjligt ska ge full kostnadstäckning. Avgifterna har även stor betydelse inom exempelvis det sociala området även om kravet på täckningsgrad inte kan sättas så högt.

Vid sidan om finansieringsaspekten är avgifterna ett styrmedel för att påverka efterfrågan av kommunala tjänster. Detta kan ske genom att avgifterna höjs eller sänks. På detta sätt kan också information fås om hur kommuninvånarna och övriga konsumenter värderar olika kommunala tjänster i förhållande till avgiften. Dock är regionens möjlighet att påverka taxorna inom förskolan och äldreomsorgen starkt begränsade genom införande av maxtaxor liksom olika slag av högkostnadsskydd inom hälso- och sjukvården.

Alla externa taxor och avgifter finns på regionens hemsida. Nedan beskrivs de större förändringar som är beslutade för 2025.

Externa taxor och avgifter

Taxa enligt plan- och bygglagen

Ny taxa gäller på nya ärenden från 1 juli 2024. Taxan har beräknats enligt rekommenderad taxekonstruktion från SKR som är en två stegs-process där det initialt räknas ut en handläggningkostnad per timme och därefter beräknas kostnaderna för bygglov fram genom att uppskatta tidsåtgången i respektive process. Tidsåtgången för de olika ärendetyperna har uppdaterats för att bättre matcha verklig handläggningstid. Syftet med revideringen är att säkerställa att verksamhetens kostnader bärs av PBL taxorna och inte belastar skattekollektivet.

Livsmedelstaxa

Ny taxa gäller från 1 juli 2024. Taxan utgår från förordningen om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter. I förordningen sägs att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen (livsmedelskontroll) ska finansieras genom avgifter. Timpriset ökar från 1 412 kr till 1 591 kr.

Taxa för tillsyn enligt miljöbalken

Ny taxa gäller från 1 juli 2024. I miljöbalken regleras möjligheten att ta betalt för provning och tillsyn. Taxekonstruktionen bygger på att ett timpris räknas fram utifrån kostnaderna för personal som utför tillsynen. Därefter bestäms ett antal timmar utifrån tillsynsbehovet. Tillsynsbehovet fastställs utifrån bedömd risk av verksamheten. Timpriset räknas fram genom en sammanvägning av lönekostnader, gemensamma kostnader och fördelning av arbetstid. Timpriset höjs från 1 153 kr till 1 406 kr.

Nya vårdavgifter

Nya vårdavgifter gäller från 1 september 2024. Höjda avgifter för bland annat besök på eller kontakt med en vårdcentral, provtagning samt besök i den specialiserade vården. Avgiften för besök på akutmottagningen höjs från 400 kr till 500 kr.

Upplåtelse av offentlig plats

Ny taxa gäller från 1 januari 2025. Den nya taxan ska bättre motsvara inkommande förfrågningar och motsvara en prisnivå som överensstämmer med andra kommuner och/eller är anpassad för gotländska förutsättningar och förhållanden. Taxan ska även bli mer flexibel med säsong/månad/vecka/dag där behovet är motiverat och motsvara näringslivets behov och utmaningar.

Kollektivtrafiktaxa

Ny taxa gäller från 1 mars 2025. Den nya taxan utgår från två zoner där Visby med en radie på cirka 8 km utgående från Visby busstation, utgör zon A och övriga Gotland zon B. Samtidigt förenklas och reduceras produktutbudet från cirka 90 olika produkter till 20. En bakomliggande faktor för hur zonerna ska se ut är beslutet om förändring av stadslinjenätet som även kommer att inkludera Vibble.

Intern priser

Inom regionen finns resultatenheter som finansieras via interna priser. Dessa finns framförallt inom teknikförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen. Teknikförvaltningen administrerar regionens internhyror samt regionens försörjningsverksamhet. Hyrorerna höjs 4,8 procent 2025. Försörjningsverksamheten höjer priserna motsvarande 7,0 mnkr inför 2025. Nämnderna kompenseras för höjningen i budgetramen.

Regionstyrelseförvaltningen är till viss del intäktsfinansierad. Måltid och delar av IT-verksamheten är intäktsfinansierad. Priserna höjs med 9,5 mnkr inför 2025. Nämnderna kompenseras för höjningen i budgetramen.

RESULTATPLAN 2025–2027 *mnkr (löpande priser)*

	Bokslut 2023	Prognos* 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
1 Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar	-6 233	-6 705	-6 614	-6 851	-7 168
2 Avskrivningar	-331	-377	-352	-349	-361
Verksamhetens nettokostnader	-6 564	-7 082	-6 966	-7 200	-7 529
3 Skatteintäkter	4 696	4 821	5 007	5 248	5 467
4 Bidragsinkomster	1 924	2 058	2 122	2 161	2 177
5 Finansiella intäkter	66	101	5	5	5
5 Finansiella kostnader	-124	-162	-82	-57	-84
6 Årets resultat	-2	-264	87	157	36

Nedan kommenteras de poster som redovisas i resultatplanen

1. **Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar:** Verksamhetens nettokostnader är justerade för interna poster. Posten finansförvaltningen omfattar intäkter och kostnader i finansförvaltningsbudgeten under rubrikerna *Verksamhetens intäkter, Verksamhetens kostnader och Internränta.*

Nämnderna	-6 438	-6 742	-6 976	-6 996	-7 103
Effektivisering			70		
Kapitalkostnader	331	377	352	349	361
Finansförvaltningen	-126	-340	-50	-4	-21
Prisökningsreserv	0	0	0	-55	-110
Personalkostnadsreserv	0	0	-10	-145	-295
Summa	-6 233	-6 705	-6 614	-6 851	-7 168

2. **Avskrivningar:** Planenliga avskrivningar beräknade på anläggningstillgångarnas anskaffningsvärden.
3. **Skatteintäkter:** Egna kommunalskatteintäkter.
4. **Bidragsinkomster:** Omfattar inkomstutjämning, kostnadsutjämning, LSS-utjämning, strukturbidrag och reglering samt fastighetsavgift.
5. **Finansiella intäkter och kostnader:** Här redovisas ränteintäkter och aktieutdelning, räntekostnader för regionens upplåning och pensionskuld samt vinster och förluster på finansiella placeringar.
6. **Årets resultat:** Årets resultat är liktydigt med förändringen av eget kapital.

* Enligt Delårsrapport 2 - 2024 (januari–augusti)

FINANSPLAN 2025–2027 mnkr (löpande priser)

	Bokslut 2023	Prognos* 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Resultat	-2	-264	87	157	36
Avskrivningar	331	377	352	349	361
Avsättningar	227	348	100	4	38
Realisationsvinster	-85	-10	-30	-10	-10
Realisationsförluster	2	0	0	0	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	473	451	509	500	425
Förändringar i rörelsekapital exkl likvida medel	-158	-50	-50	-50	-50
Kassaflöde från den löpande verksamheten	315	401	459	450	375
INVESTERINGAR					
Investeringsutgifter	-667	-650	-755	-874	-1 083
Inköp av finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Försäljning av anläggningstillgångar	82	10	40	20	20
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Finansiell leasing anläggningstillgångar	-16	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-601	-640	-715	-854	-1 063
FINANSIERING					
Förändring av långfristiga fordringar	-7	0	0	0	0
Förändring av långfristiga skulder	-3	295	300	400	700
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-10	295	300	400	700
Årets kassaflöde	-296	56	44	-4	12

* Enligt Delårsrapport 2-2024 (januari–augusti)

BALANSPLAN 2025–2027 mnkr (löpande priser)

	Bokslut 2023	Prognos* 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar	5 301	5 574	5 977	6 502	7 224
Omsättningstillgångar	1 564	1 614	1 664	1 714	1 764
Summa tillgångar	6 865	7 188	7 641	8 216	8 988
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	2 872	2 608	2 695	2 852	2 888
- därav årets resultat	-2	-264	87	157	36
- därav resultatutjämningsreserv	364	17	17	17	17
Avsättningar					
Avsättningar till pensioner	1 517	1 860	1 955	1 954	1 987
Andra avsättningar	165	170	175	180	185
Summa avsättningar	1 682	2 030	2 130	2 134	2 172
Skulder					
Långfristiga skulder	997	1 292	1 592	1 992	2 692
Kortfristiga skulder	1 314	1 258	1 224	1 238	1 236
Summa skulder	2 311	2 550	2 816	3 230	3 928
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	6 865	7 188	7 641	8 216	8 988
Soliditet, %**	41,8	36,3	35,3	34,7	32,1
Soliditet, %***	9,8	5,0	6,9	9,9	10,5

* Enligt Delårsrapport 2 - 2024 (januari– augusti).

** Exklusive pensionsförpliktelser intjänade före år 1998.

*** Inklusive pensionsförpliktelser intjänade före år 1998. (2 202 mnkr 2023, 2 248 mnkr 2024, 2 166 mnkr 2025, 2 039 mnkr 2026, 1 940 mnkr 2027).

FINANSFÖRVALTNINGSBUDGET 2025 *tkr*

Konto	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
3721 Försäljningspris exploateringfastigheter	7,7	10,0	10,0
382 Realisationsvinster, fastighetsförsäljningar	82,0	10,0	30,0
Övrigt	9,9	0,0	0,0
Summa	99,6	20,0	40,0
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
4421 Bokfört värde exploateringsfastigheter	0,0	0,0	0,0
4799 Ekologiska livsmedel	-1,0	-1,0	-1,0
4799 Övriga interna bidrag	-43,5	0,0	0,0
5151 Förändring semesterlöneskuld	0,0	-5,0	-5,0
56121 Interndebering arbetsgivaravgift	966,4	990,0	1 042,0
56122 Utbetalning arbetsgivaravgifter	-928,4	-946,0	-1 004,0
56131 Interndebering pensionsavgift	318,3	325,0	343,0
56132 Utbetalning pensionsavgift	-200,5	-212,0	-218,0
56133 Löneskatt pensionsavgift	-48,6	-51,5	-53,0
5633 Löneskatt utbetalda pensioner	-39,7	-41,0	-44,0
5635 Löneskatt pensionsavsättning	-44,4	-62,0	-19,0
5712 Pensionsförsäkring alternativ KAP-KL	-9,9	-7,0	-8,0
5714 Premier OPF-KL Trygg Politikerpension	-0,8	0,0	-1,0
5721 Förändring pensionsavsättning	-73,6	-117,0	-22,0
5732 Pensionsutbetalningar	-150,8	-163,0	-171,0
5739 Avgift pensionsadministration	-0,8	-1,0	-1,0
7351 Kundförluster	0,0	-1,0	-1,0
782 Realisationsförlust, utrangering anläggningstillgångar	-1,4	0,0	0,0
7871 Förändring avsättning deponier	-6,1	0,0	0,0
Övrigt	-3,8	0,0	0,4
Summa	-268,6	-292,5	-162,6
INTERNRÄNTA			
796 Intern ränta kostnad Geab, AB GotlandsHem	-0,2	-0,5	-0,5
849 Intern ränta kostnad investeringsbidrag	-4,6	-6,0	-6,0
849 Intern ränta intäkt	47,1	66,0	79,6
Summa	42,3	59,5	73,1

forts. Finansförvaltningsbudget 2025

Konto	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025
SKATTER			
801 Kommunalskatt	4 594,3	4 809,0	5 007,0
8051 Skatteavräkning, prognos	76,2	0,0	0,0
8052 Justeringspost skatteavräkning	25,6	0,0	0,0
Summa	4 696,1	4 809,0	5 007,0
GENERELLA STATSBI DRAG			
821 Inkomstutjä mning	1 361,1	1 395,0	1 445,0
822 Strukturbidrag	167,7	169,0	168,0
824 Regleringsbidrag	169,0	233,0	189,0
825 Kostnadsutjä mningsbidrag	174,8	181,0	208,0
826 Bidrag LSS-Utjä mning	0,9	0,0	8,0
828 Fastighetsavgift	196,8	196,0	229,0
829 Övriga bidrag från staten	38,1	0,0	0,0
835 Kostnadsutjä mningsavgift	-184,5	-166,0	-125,0
836 Avgift LSS-utjä mning	0,0	-2,0	0,0
Summa	1 923,9	2 006,0	2 122,0
FINANSIELLA INTÄKTER			
841 Utdelning på aktier och andelar	0,3	0,0	0,0
842 Ränteintäkter	5,3	0,9	0,9
845 Ränta på kundfordringar	0,5	0,3	0,3
846 Realiserad vinst pensionsmedelsplaceringar	6,9	0,0	0,0
8468 Orealiserad vinst pensionsmedelsplaceringar	48,8	0,0	0,0
8495 Avgift borgensåtagande	3,7	4,0	4,0
Övrigt	0,7	0,0	0,1
Summa	66,2	5,2	5,3
FINANSIELLA KOSTNADER			
8522 Ränta beräknad upplåning	0,0	-1,0	-0,7
8523 Ränta kortfristiga lån	-3,4	-5,0	-5,0
8525 Ränta långfristiga lån, avgiftsfinansierad verksamhet	-8,0	-10,0	-21,0
8531 Ränta årets pensionsavsättningar	-109,6	-140,0	-55,0
856 Förlust pensionsmedelsplaceringar	-0,2	0,0	0,0
8568 Orealiserad förlust pensionsmedelsplaceringar	-0,4	0,0	0,0
857 Avgifter banktjänster	-1,0	-0,8	-0,8
Övrigt	-0,2	-0,2	0,0
Summa	-122,8	-157,0	-82,5
SUMMA	6 436,7	6 450,2	7 002,3
Nämnderna	-6 438,3	-6 577,1	-6 975,6
Effektivisering			70,0
Prisökningsreserv	0,0	0,0	0,0
Personalkostnadsreserv	0,0	0,0	-10,1
ÅRETS RESULTAT	-1,6	-126,9	86,6

RAMBERÄKNING 2025 PER NÄMND *tkr*

	Justerad budget 2024	Justering enligt plan	Resursfördelningsmodeller	Indexuppräkningsnetto*	Effektivisering**	Ramtillskott	Övriga förändringar***	Personalkostnadskompensation	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Regionstyrelse											
Politikerorganisation	-37 154	1 475		-34				-993	-36 706		
Regionstyrelseförvaltning	-478 295	-4 122		-7 085		-15 600	-375	-9 041	-514 518	6 050	-15 050
Räddningstjänst	-66 972			-271			-125	-1 520	-68 888		
Teknisk nämnd	-248 582	5 000		-5 766		-2 600	-2 189	-2 916	-257 053	1 600	1 600
Miljö- och byggnämnd	-66 841			-391		-6 100	-532	-3 274	-77 138	6 100	6 100
Barn- och utbildningsnämnd	-1 433 698		9 837	-24 768		-14 500	-375	-30 797	-1 494 301	13 951	27 207
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-385 302		-11 854	-4 882		-1 200	-130	-8 719	-412 087	-16 178	-22 295
Socialnämnd	-1 699 167		-27 174	-27 939		-44 000	-75	-31 257	-1 829 612	-34 970	-68 169
Hälso- och sjukvårdsnämnd	-2 161 044		-54 000	-28 426			-450	-41 385	-2 285 305	-57 000	-117 000
SUMMA NÄMNDER	-6 577 055	2 353	-83 191	-99 562		-84 000	-4 251	-129 902	-6 975 608	-80 447	-187 607
Gemensamt/ finansförvaltningen					70 000			-10 098	59 902		
SUMMA INKLUSIVE GEMENSAMT	-6 577 055	2 353	-83 191	-99 562	70 000	-84 000	-4 251	-140 000	-6 915 706	-80 447	-187 607

* Kompensation sker för uppräknings av externa avtal, interna priser och internhyra. Höjningen av internhyran motsvarar 4,8 % inklusive höjd internränta.

** Fördelning mellan nämnderna beslutas av regionfullmäktige i februari 2025.

*** Internräntan höjs från 2 procent till 2,5 procent. Skattefinansierad verksamhet får kompensation för höjningen av internräntan.

Bilaga till ramberäkning 2025 *tkr*

Justeringar av budget 2024

	Integrerad budget 2024	Justering	Justerad budget 2024
RS			
Politikerorganisation	-37 154		-37 154
Regionstyrelseförvaltning	-478 295		-478 295
Räddningstjänst	-66 972		-66 972
TN	-248 582		-248 582
MBN	-66 841		-66 841
BUN	-1 433 698		-1 433 698
GVN	-385 302		-385 302
SON	-1 699 167		-1 699 167
HSN	-2 161 044		-2 161 044
Summa	-6 577 055	0	-6 577 055

Indexuppräknings

	Internhyra*	Interna priser RSF	Interna priser TKF	Driftskostnader exploatering	Externa avtal	Summa indexuppräknings
RS						
Politikerorganisation	-30		-4		0	-34
Regionstyrelseförvaltning	-2 724	322	-871		-3 812	-7 085
Räddningstjänst	-193	0	-35		-43	-271
TN	-689	0	-687		-4 390	-5 766
MBN	-305	0	-86		0	-391
BUN	-6 206	-6 717	-2 049		-9 796	-24 768
GVN	-2 713	-938	-431		-800	-4 882
SON	-4 712	-1 694	-533		-21 000	-27 939
HSN	-5 828	-506	-2 279		-19 813	-28 426
Summa	-23 400	-9 533	-6 975	0	-59 654	-99 562

* 2025 höjs internhyran med 4,8 procent motsvarande 23,4 mnkr vilket medför justering av nämndernas budgetramar.

Specifikation av förändringar i budget 2025 tkr

NÄMNDERNAS INTEGRERADE BUDGETRAMAR 2024 -6 577 055

JUSTERINGAR BUDGET 2024

SUMMA JUSTERAD BUDGET 2024 -6 577 055

JUSTERINGAR ENLIGT PLAN 2025

TN: Evakueringslokaler för Södervärn och Alléskolan 5 000

Valnämnden: EU-val 2024 1 475

RS/RSF: Hansedagarna -5 122

RS: Landsbygdsutveckling fokus skola 2022-2024 1 000

SUMMA JUSTERING ENLIGT PLAN 2025 2 353

RESURSFÖRDELNINGSMODELLER

BUN

- färre barn i förskola 9 969

- färre barn på fritidshem 961

- färre barn i förskolesklass 1 718

- fler elever i grundskola -2 811

Summa 9 837

GVN

Gymnasieskolan -11 854

SON

Resursfördelningsmodell äldreomsorg -27 174

HSN

Resursfördelningsmodell medicinteknisk utveckling -54 000

SUMMA RESURSFÖRDELNINGSMODELLER -83 191

INDEXUPPRÄKNING

Externa avtal

Externa avtal RSF -3 812

Externa avtal RT -43

Externa avtal TN -4 390

Externa avtal BUN -9 796

Externa avtal GVN -800

Externa avtal SON -21 000

Externa avtal HSN -19 813

Summa -59 654

Interna priser - regionstyrelseförvaltningen

Personalkostnadskompensation -1 900

Höjd hyra generellt -833

Indexuppräknning livsmedel -5 000

Höjd hyra efter ombyggnad (Terra nova/Högby) -1 500

Indexuppräknning transport och övriga kostnader -300

Summa -9 533

Interna priser - teknikförvaltningen

Personalkostnadskompensation -2 600

Höjd hyra generellt -392

Fordon, drivmedel, material* -383

Ökade kostnader -3 600

Summa -6 975

* Posten justerad RS 2024-10-24.

forts. Specifikation av förändringar i budget 2025

Interna priser - hyror

Höjd internhyra 4,8 procent	-23 400
Summa	-23 400

Driftskostnader exploatering

Summa	0
--------------	----------

SUMMA INDEXUPPRÄKNING	-99 562
------------------------------	----------------

EFFEKTIVISERING*

Regionstyrelsen, regionstyrelseförvaltningen

Regionstyrelsen räddningstjänst

Tekniska nämnden

Miljö- och byggnämnden

Barn- och utbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Socialnämnden

Hälsa- och sjukvårdsnämnden

Gemensamt att fördela	70 000
-----------------------	--------

SUMMA EFFEKTIVISERING	70 000
------------------------------	---------------

RAMTILLSKOTT

RS/RSF: Samordning och utveckling bemanningsfrågor	-1 500
--	--------

RS/RSF: IT-säkerhet	-7 800
---------------------	--------

RS/RSF: IOP Röda korset 2025-2028	-1 300
-----------------------------------	--------

RS/RSF: Kultur och hälsa	-700
--------------------------	------

RS/RSF: IOP fritidsbanken	-1 500
---------------------------	--------

RS/RSF: Familjecentral	-1 500
------------------------	--------

RS/RSF: Fenix ungekulturhus inkl. pengar i påse**	-1 300
---	--------

TN: Luftkvalitet sänka halterna av PM10	-1 000
---	--------

TN: Resurser exploatering - engångsanslag	-1 600
---	--------

MBN: Exploatering - engångsanslag	-6 100
-----------------------------------	--------

BUN: Ökad hyra Alléskolan och Väskinde förskola	-3 900
---	--------

BUN: Ramtillskott för anpassad skola	-4 900
--------------------------------------	--------

BUN: Strukturbidrag	-5 700
---------------------	--------

GVN: Ungdomssatsning norra Visby	-2 500
----------------------------------	--------

GVN: Fenix ungekulturhus inkl. pengar i påse	1 300
--	-------

SON: Skyddat boende, generellt statsbidrag	-2 000
--	--------

SON: Social insatsgrupp	-2 000
-------------------------	--------

SON: Generellt ramtillskott LSS	-40 000
---------------------------------	---------

SUMMA RAMTILLSKOTT	-84 000
---------------------------	----------------

* Fördelning mellan nämnderna beslutas av regionfullmäktige i februari 2025.

** Halvårseffekt RS § 366 2024-10-29

forts. Specifikation av förändringar i budget 2025

ÖVRIGA FÖRÄNDRINGAR**Höjd internränta från 2 till 2,5 %***

Regionstyrelsen, regionstyrelseförvaltningen	-375
Regionstyrelsen räddningstjänst	-125
Tekniska nämnden	-2 189
Miljö- och byggnämnden	-532
Barn- och utbildningsnämnden	-375
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-130
Socialnämnden	-75
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-450
SUMMA ÖVRIGA FÖRÄNDRINGAR	-4 251

* Beslutat av RF 2024-06-19 § 102.

PERSONALKOSTNADSUPPRÄKNING

Generell personalkostnadskompensation inkl. brist- och jämställdhet	-140 000
SUMMA PERSONALKOSTNADSUPPRÄKNING	-140 000
RAMBUDGET 2025	-6 915 706

RAMJUSTERINGAR ÅREN 2026-2027 (jmf med budget 2025)

	2026	2027
Resursfördelningsmodeller		
BUN, resursfördelningsmodell*	13 951	27 207
GVN, resursfördelningsmodell	-17 428	-23 545
SON, resursfördelningsmodell	-34 970	-68 169
HSN, resursfördelningsmodell	-57 000	-117 000
SUMMA	-95 447	-181 507
Övrigt		
RS/RSF: Badhus i Visby drift	0	-21 400
RS/RSF: Hansedagarna 2025	7 300	7 600
RS/RSF: Förändrat ansvar Fenix	-1 250	-1 250
GVN: Förändrat ansvar Fenix	1 250	1 250
TN: Resurser exploatering	1 600	1 600
MBN: Utredningar i samband med exploatering	6 100	6 100
SUMMA ÖVRIGT	15 000	-6 100
SUMMA RAMJUSTERING 2026-2027	-80 447	-187 607
* Består av:		
- förskola	3 462	11 935
- fritidshem	1 710	3 060
- förskoleklass	2 284	-347
- grundskola	6 495	12 559

INVESTERINGSBUDGET 2025-2026 tkr

samt plan 2027 - 2029

	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
REGIONSTYRELSEN					
Regionstyrelseförvaltningen					
Investeringspott	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Lokalinvesteringar, kök*	10 000	10 000	15 000	15 000	15 000
IT- investeringar pott	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
IT-investeringar ökad redundans	15 000	10 000			10 000
Officelicenser	4 000				4 000
Ridanläggning Rävågen		10 000	57 500		
Summa	57 000	58 000	100 500	43 000	57 000
Strategiska investeringar					
Badhus*	81 500	126 000	77 000		
Inventarier badhus			6 000		
Summa regionstyrelseförvaltningen	138 500	184 000	183 500	43 000	57 000
Räddningstjänsten					
Investeringspott	6 750	8 000	8 000	8 000	8 000
Inköp av släckbil			7 000	7 000	
Summa räddningstjänst	6 750	8 000	15 000	15 000	8 000
Summa investeringar regionstyrelsen	145 250	192 000	198 500	58 000	65 000
MILJÖ- OCH BYGGNÄMNDEN					
Investeringspott	500	500	500	500	500
Summa investeringar miljö- och byggnadsnämnden	500	500	500	500	500

* Budgeten för 2025 föreslås revideras av regionfullmäktige i februari 2025.

Investeringsbudget 2025-2026 fortsätter på nästa sida.

forts. Investeringsbudget 2025-2026

	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
TEKNISKA NÄMNDEN					
Investeringar i skattefinansierad verksamhet					
Investeringspott	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Kollektivtrafik	4 500	8 700	5 000	5 000	5 000
Landsbygdsutveckling		2 000	2 000	2 000	2 000
Mark-och stadsmiljö, gator och vägar	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Gångtrafiklösning kryssningskaj	30 000				
Belysning Visby innerstad	7 000	8 000	16 000	16 000	16 000
Upprustning Norderstrand/Kruttornet			11 200		
Säkerhetsåtgärder offentliga miljöer			2 500		
Obligatorisk ventilationskontroll	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Investeringar fastighetsägaransvar	75 000	75 000	100 000	100 000	100 000
Utveckling av fastigheter			500	500	500
Solceller på fastigheter	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Klimatanpassning/robusthet			5 000	5 000	5 000
Utbyte av lysrör och armaturer till LED	10 000	10 000	20 000	20 000	20 000
Reservkraft och ställverk Korpen		31 000			
Hamnverksamhet	6 800	13 000	10 000	5 000	5 000
Summa investeringar skattefinansierad verksamhet	193 300	207 700	232 200	213 500	213 500
Investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet					
VA-verksamhet	150 000	150 000	202 500	181 000	206 500
Visby vattenförsörjning	50 000	50 000	50 000	100 000	75 000
Avfallsverksamhet	6 500	85 000	23 000	5 600	600
Hamnverksamhet, linjehamn	8 800	5 000	18 000	5 000	45 000
Ombyggnad hamnterminal			14 000	24 000	10 000
Muddring och logistikyta nordost om oljekajen Visby			20 000	34 500	10 000
Övernattningsläge oljekaj					25 000
Summa investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet	215 300	290 000	327 500	350 100	372 100
Summa investeringar tekniska nämnden	408 600	497 700	559 700	563 600	585 600
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN					
Investeringspott	15 000	15 000	15 000	15 000	18 200
Lokalinvesteringar förskola	26 500	3 000	20 000		
Inventarier Humlegårdens förskola		2 500	2 500	3 000	
Lokalinvesteringar grundskola	4 000	17 500	12 000	5 500	
Inventarier Romaskolan			2 000		
Idrottshall Visby		50 000			
Västerhejde skola ers. moduler med tillfälligt bygglov			30 500		
Summa investeringar barn- och utbildningsnämnden	45 500	88 000	82 000	23 500	18 200

forts. Investeringsbudget 2025-2026

	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN					
Investeringspott	6 000	6 000	7 000	7 000	7 000
Folkhögskolan Hemse kök		6 000			
Summa investeringar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	6 000	12 000	7 000	7 000	7 000
SOCIALNÄMNDEN					
Investeringspott	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Äldreboende Klintehamn	65 000				
Äldreboende Slite				135 000	135 000
Utrustning säbo Slite					7 000
Äldreboende Visby*			130 000	135 000	
Utrustning säbo Visby				7 000	
SoL-boende socialpsykiatri Visby			40 000		
Gruppboendestad LSS Visby				35 000	
Summa investeringar socialnämnden	73 000	8 000	178 000	320 000	150 000
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN					
Investeringspott	40 000	40 000	45 000	45 000	45 000
Lokalinvesteringar	17 000	17 000	2 000		
Magnetkamera MR			10 000		
PCI utrustning		10 000			
Datortomograf	14 000				
Kemiinstrument		4 000			
Endoskopiutrustning	5 000	5 000			
Operationsstaplar					10 000
Summa investeringar hälso- och sjukvårdsnämnden	76 000	76 000	57 000	45 000	55 000
TOTAL INVESTERINGSBUDGET	754 850	874 200	1 082 700	1 017 600	881 300
varav skattefinansierad verksamhet	458 050	458 200	678 200	667 500	509 200
varav avgiftsfinansierad verksamhet	215 300	290 000	327 500	350 100	372 100
varav strategiska investeringar	81 500	126 000	77 000	0	0

* Budgeten för 2025 föreslås revideras av regionfullmäktige i februari 2025.

EXPLOATERINGSBUDGET 2025-2026 *tkr*

samt plan 2027-2029

Exploateringsområde	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
VISBORG					
lordningställande av tomtmark			6 000		
Vatten- och avlopp	27 800	22 000	37 600	81 600	32 000
Gata/park	39 500	66 500	52 000	42 800	21 500
SUMMA VISBORG	67 300	88 500	95 600	124 400	53 500
JÄRNVÄGEN					
lordningställande av tomtmark	800				
Vatten- och avlopp					
Gata/park					
SUMMA JÄRNVÄGEN	800	0	0	0	0
GRÅBO/YTTRE FURULUND					
lordningställande av tomtmark	4 400	700	100		
Vatten- och avlopp		4 000	4 000		
Gata/park	10 000	16 500	8 500	6 000	
SUMMA GRÅBO/YTTRE FURULUND	14 400	21 200	12 600	6 000	0
ANNELUND					
lordningställande av tomtmark			500		
Vatten- och avlopp			2 000	5 000	3 000
Gata/park			7 000	20 500	16 700
SUMMA ANNELUND	0	0	9 500	25 500	19 700
INDUSTRIMARK					
lordningställande av tomtmark					
Vatten- och avlopp	3 700				
Gata/park	19 200				
SUMMA INDUSTRIMARK	22 900	0	0	0	0
TORSLUNDEN					
lordningställande av tomtmark	2 000				
Vatten- och avlopp	200	2 400			
Gata/park	1 100	27 400			
SUMMA TORSLUNDEN	3 300	29 800	0	0	0
SOTAREN TERRA NOVA					
lordningställande av tomtmark					
Vatten- och avlopp			1 000	2 000	
Gata/park			1 000	24 000	
SUMMA SOTAREN TERRA NOVA	0	0	2 000	26 000	0
EXPLOATERINGSBUDGET TOTALT	108 700	139 500	119 700	181 900	73 200
varav lordningställande av tomtmark	7 200	700	6 600	0	0
varav vatten- och avlopp	31 700	28 400	44 600	88 600	35 000
varav gata/park	69 800	110 400	68 500	93 300	38 200

DEL 5 ► BILAGOR

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2024-06-19

Protokoll
Sida 56 (111)

RF § 101 Mål och budget 2025-2027

Ärendenummer: RS 2024/7

Regionfullmäktiges beslut

- En grundbudget som ger planeringsförutsättningar för Region Gotlands verksamheter för 2025 fastställs. Slutligt budgetbeslut tas av regionfullmäktige i november 2024.
- Investeringsbudget 2025-2026 med investeringsplan 2027-2029 fastställs.
- Regionfullmäktiges mål för 2025 fastställs.
- Tekniska nämnden får i uppdrag att återkomma till regionstyrelsen den 5 september med förslag till fördelning av budget per nämnd för höjda internhyror samt försörjningsavdelningens höjda priser.

Sammanfattning

Regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige fattar beslut om en grundbudget som ger nämnderna ekonomiska planeringsförutsättningar. Slutligt budgetbeslut för år 2025 tas av regionfullmäktige den 18 november 2024.

I förslaget till grundbudget 2025 finns beslutat om personalkostnadskompensation på 140 miljoner kronor (mnkr) vilket motsvarar 3,35 procent av personalbudgeten. Den beloppsmässiga fördelningen mellan generell kompensation och särskilda satsningar utifrån jämställdhet och bristyrken beslutas av regionstyrelsen den 5 september. Resursfördelningsmodellerna ger ett tillskott till nämnderna på 83 mnkr och utgår från befolkningsprognosen från mars 2024. Interna prisökningar och externa avtal har budgeterats till 100 mnkr. Utöver det har ramtillskott på sammanlagt 22 mnkr (varav 11 mnkr är engångsanslag för 2025) beslutats. Totalt äskar nämnderna om 232 mnkr i ramtillskott utöver löneökningar, externa avtal, interna priser och resursfördelningsmodeller. Ingen utdelning från GEAB har budgeterats för perioden 2025-2027. Reavinster har upptagits med 10 mnkr per år och exploateringsvinster med 10 mnkr per år.

Internräntan ska ligga i nivå med den externa genomsnittsräntan. Det senaste året har genomsnittsräntan ökat vilket innebär att internräntan kommer att höjas till 2,5 procent. Beslut tas av regionfullmäktige i eget ärende. Nämnderna kompenseras för den här höjningen och samtidigt budgeteras en intäkt på finansförvaltningen.

Det budgeterade resultatet för år 2025 beräknas efter dessa justeringar att uppgå till 30 mnkr. Totalt tillförs nämnderna preliminärt 345 mnkr vilket motsvarar 5,2 procents ökning.

Inga ytterligare effektiviseringar har nu föreslagits. Regiondirektören har haft i uppdrag att till budgetberedningen ta fram olika alternativ för att genomföra

ytterligare besparingar på 1 % per år. Eftersom nämndernas underskott är stort krävs i första hand åtgärder för att nå en budget i balans och därefter kan ytterligare besparingar genomföras. Vissa gemensamma åtgärder för att minska nämndernas underskott har föreslagits och ska genomföras.

Investeringsbudgeten uppgår år 2025 till totalt 755 mnkr varav investeringar i skattefinansierad verksamhet till 540 mnkr inklusive strategiska investeringar. År 2026 uppgår investeringsbudgeten till totalt till 884 mnkr varav investeringar i skattefinansierad verksamhet till 594 mnkr. Den här investeringsnivån är för hög för att klara att egenfinansiera. I finansplanen framgår att lån på 300 mnkr behöver tas upp år 2025 givet att resultatet landar på den nivå som budgeterats i resultatplanen.

För att styra och prioritera fastställer regionfullmäktige årligen mål för nämnder och bolag. Nämnder och bolag ansvarar inför regionfullmäktige att verkställa regionfullmäktiges mål. Målen tydliggör politiska prioriteringar. Regionfullmäktiges mål tas fram genom att nämnderna föreslår verksamhetsnära mål som är få till antalet och som utgår från nämndens uppdrag.

Förslag mål 2025	Berörd nämnd/bolag
Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras	Samtliga nämnder
Region Gotland har en myndighetsutövning, i förhållande till företag, där nöjdhetsindex ökar årligen per myndighetsområde och är högre än rikssnittet år 2027	RS, TN, MBN
Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år	Samtliga nämnder och Gotlandshem
Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut	Samtliga nämnder och Gotlandshem
Öka andelen barn och unga (0-18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027	RS, BUN, GVN
Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag ska öka årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027	RS, BUN, GVN, SON

Förslag Mål 2025 forts.	Berörd nämnd/bolag
Öka andelen mat som äts upp i skolrestaurangerna genom att minska svinnet årligen och med totalt 25 procent under perioden 2024-2027.	RS
Under perioden 2024-2027 ska andelen ekologiska livsmedelsinköp öka. Målet är att andelen år 2027 ska vara 40 procent. Målet för 2025 är att ligga kvar på samma nivå som 2024.	RS
Andelen nya beslut om regionala utvecklingsmedel (anslag 1:1) som är hållbarhetssäkrade ska öka årligen och uppgå till 100 procent år 2025.	RS
Samtliga individer i akut behov av hjälp ska nås av räddningstjänsten inom 30 minuter.	RS
Andelen individer i akut behov av hjälp som nås av räddningstjänsten inom 15 minuter ska årligen uppgå till 60 procent.	RS
Räddningstjänstens tillsynstillfällen av publika lokaler och övriga verksamheter uppgår till 200/år, under perioden 2024-2027.	RS
Andelen utbildade undersköterskor/stödassistenter i äldreomsorgen och omsorgen om funktionshindrade ska öka årligen och vara minst 75 procent år 2027.	SON
Sjukfrånvaron inom äldreomsorgen ska minska årligen och totalt med 40 procent under perioden 2024 – 2027.	SON
Andelen nöjda brukare i gruppbostad LSS ska öka årligen under perioden 2024-2027. Målet är att andelen nöjda år 2027 ska vara 80 procent.	SON
Andelen som upplever ett bra och respektfullt bemötande i mottagande av socialnämndens tjänster och insatser ska öka årligen och uppgå till 100 procent år 2027.	SON
Andelen egen personal ska öka årligen och uppgå till minst 95 procent 2027.	HSN

Förslag Mål 2025 forts.	Berörd nämnd/bolag
Den genomsnittliga beläggningen i slutenvården ska minska årligen och inte överstiga 85 procent år 2027, genom ett kvalitativt och effektivt omhändertagande på alla vårdnivåer.	HSN
Förtroendet för vårdcentralerna på Gotland ska öka och vara högst i landet år 2025.	HSN
Patientens upplevelse av kontinuitet och koordinering i primärvården ska öka årligen och vara minst i nivå med riket år 2027.	HSN
Andelen elever i årskurs 9 som uppnår behörighet till gymnasieskolan ska öka med 0,5 procentenheter per år under perioden 2024-2027.	BUN
Andelen behörig pedagogisk personal inom nämndens verksamheter ska öka årligen under perioden 2024-2027.	BUN
Likvärdigheten inom grundskolan ska öka årligen under perioden 2024-2027.	BUN
Andelen elever som skattar gott psykiskt välbefinnande ska öka årligen med 0,5 procentenheter under perioden 2024-2027.	BUN
Andelen elever inom den kommunala gymnasieskolan med examen inom 4 år ska öka årligen och med minst 5 procentenheter till 2027	GVN
Andelen elever inom den kommunala gymnasieskolan som i elevenkäten svarar ”mycket bra” eller ”bra” på frågan ”Hur mår du rent allmänt”, ska öka årligen och med minst 4 procentenheter till 2027.	GVN
Andelen invånare 16–29 år som varken arbetar eller studerar ska minska årligen och med minst 1 procentenhet till 2027.	GVN
Andelen invånare 25–64 år med gymnasial utbildning ska öka årligen och med minst 2 procentenheter till 2027.	GVN

Förslag Mål 2025 forts.	Berörd nämnd/bolag
Andelen utrikesfödda 20-64 år med egen försörjning ska öka årligen och med minst 2 procentenheter till 2027.	GVN
Minska mängden tidningar och förpackningar i hushållens restavfall årligen och med totalt 25 kilo per hushåll under perioden 2024-2027.	TN
Minska vattenförbrukningen per person årligen och med totalt 20 procent per person under perioden 2024-2027.	TN
Öka kollektivtrafikens marknadsandel årligen för att nå 10 procent år 2027.	TN
Möjliggöra för minst 500 bostäder per år på hela Gotland under perioden 2024-2027.	MBN
Andelen årsredovisningar som behöver kompletteras ska vara högst 40 procent under 2025 .	ÖFN
Antalet nya ställföreträdare som inte har anknytning till sin huvudman, ska öka under 2025 jämfört med 2024.	ÖFN
Antalet digitalt inlämnade års- eller sluträkningar ska öka med minst 40 stycken under 2025 jämfört med 2024.	ÖFN
Patientnämnden ska medverka i minst 5 samverkansmöten med berörda vårdgivare årligen under perioden 2024-2027.	PAN
En nyproduktion av minst 300 bostäder ska ha påbörjats under perioden 1 januari 2024 till 31 december 2027, varav minst två projekt ska genomföras utanför Visby. Påbörjad nyproduktion räknas från det att ansökan om bygglov är inlämnad till Region Gotland.	Gotlandshem
Vid utgången av år 2027 ska bolaget påvisa positivt utvecklingsnetto.	Gotlandshem
Vid utgången av år 2027 ska bolaget påvisa följsam prognos och plan för att nå en avkastning på totalt kapital om 4 procent och soliditet om 25 procent i enlighet med tioårsplanen skulder.	Gotlandshem

Bedömning

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service den konsumerar, så att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat. Verksamhetsperspektivet tar sikte på regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

För att möta hälso- och sjukvårdens snabbt ökade behov har Region Gotland över tid omfördelat stora resurser från övriga delar av verksamheten. Det har lett till en ekonomisk kris som nu påverkar förutsättningarna för hela den offentligt finansierade servicen på ön. Region Gotland är en alldeles för liten region för att ensam bära kostnaderna för sin hälso- och sjukvård.

Det strukturella underskottet som kan härledas till ö-faktorn i hälso- och sjukvården beräknades under år 2023 till cirka 300 mnkr per år. Jämför vi med vilka merkostnader Region Gotland har för hälso- och sjukvård i jämförelse med riket hamnar vi istället på 600 mnkr per år. Staten ställer nu även krav på att regioner och kommuner ska utveckla civilförsvaret. Detta gör att situationen blir ännu mer ohållbar.

Enligt prognosen i delårsrapport 1 blir underskottet år 2024 över 300 mnkr. De kraftigt ökade pensionskostnaderna bidrar till det här stora underskottet, men en stor del av underskottet handlar också om att nämnderna inte har en ekonomi i balans. Det är av största vikt att Region Gotland har rimliga förutsättningar att ta ansvar för utvecklingen av välfärden.

Med dessa planeringsförutsättningar ges nämnderna tillskott på 345 mnkr vilket motsvarar en ökning på 5,2 procent. Den största delen av tillskottet avser personalkostnadskompensation, demografi och medicinteknisk utveckling samt externa avtal. Det innebär att mycket av nästa års kostnadsökningar och ambitionsökningar behöver hanteras genom omprioritering inom befintlig budgetram. Det här gäller under förutsättning att inga nya pengar tillförs i regeringens budgetproposition som kommer i höst.

De finansiella målen avseende resultat, självfinansieringsgrad av investeringar samt soliditet kommer inte uppnås under planperioden utifrån de nu kända förutsättningarna. Låneskulden kommer att öka men förmodligen inte överskrida målet på en skuld på max 15 % av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag.

Flera av verksamhetsmålen som föreslås kan vara kostnadsdrivande. Det är därför av stor vikt att nämnderna även väger in kostnadsaspekten vid verksamhetsplaneringen. Vid konflikt mellan beslutade prioriteringar och mål och de ekonomiska resurserna är de ekonomiska resurserna överordnade. Ekonomin är den restriktion som sätter gränser för måluppfyllelsen och

verksamhetens inriktning och omfattning. Nämnden har ansvar för att till snarast rapportera om den inte kan uppfylla de mål och åtaganden som regionfullmäktige beslutat om.

Ärendets behandling under mötet

Anförande hålls av Meit Fohlin (S), Johan Malmros (C), Sara Vilhelmsson (M), Lars Engelbrektsson (SD), Jörgen Benzler (V), Micke Seid (MP), Sara Lidqvist (KD), Anna Hrdlicka (L), Maya Arfvidson (MP), Peter Barnard (V) och Mariette Nicander (M).

Meit Fohlin (S) tillstyrker regionstyrelsens förslag. I detta instämmer Jörgen Benzler (V) och Sara Lidqvist (KD).

Följande ledamöter avstår från att delta i beslutet: Micke Seid (MP), Maya Arfvidson (MP), Martin Nilsson (MP) och Ola Matthing (MP).

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag och finner att det bifalls.

Sammanfattning av driftbudget (mnkr)

	Äskande	Förslag
Personalkostnadskompensation	140,0	140,0
Gemensamma satsningar HR	4,5	0
Totalt behov resursfördelningsmodeller efter ny befolkningsprognos	83,2	83,2
Interna priser och externa avtal	111,7	99,6
Ramtillskott	227,3	21,7
Summa ramutökning, 5,2%	566,7	344,5
Budgeterat resultat 2025		30

Investeringsbudget (mnkr)

Regionstyrelsen (regionstyrelseförvaltningen)	Budget 2025	Budget 2026
Investeringspott	6,0	6,0
Lokalinvesteringar, kök	10,0	10,0
IT- investeringar pott	22,0	22,0

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2024-06-19

Protokoll
Sida 63 (111)

IT-investeringar ökad redundans	15,0	10,0
Officelicenser	4,0	
Ridanläggning Rävhamnen		10,0

Strategiska investeringar		
Badhus	81,5	126,0

Regionstyrelsen (räddningstjänsten)		
Investeringspott	6,75	8,0

Miljö- och byggnämnden		
Investeringspott	0,5	0,5

Tekniska nämnden		
Skattefinansierad verksamhet		
Investeringspott	10,0	10,0
Kollektivtrafik	4,5	8,7
Landsbygdsutveckling	0	2,0
Mark-och stadsmiljö, gator och vägar	30,0	30,0
Gångtrafiklösning kryssningskaj	30,0	0
Belysning Visby innerstad	7,0	8,0
Obligatorisk ventilationskontroll	15,0	15,0
Investeringar fastighetsägaransvar	75,0	75,0
Solceller på fastigheter	5,0	5,0
Utbyte av lysrör och armaturer till LED	10,0	10,0
Reservkraft och ställverk Korpen	0	31,0

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2024-06-19

Protokoll
Sida 64 (111)

Hamnverksamhet	6,8	13,0
Summa skattefinansierad verksamhet	193,3	207,7

Investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet		
VA-verksamhet	150,0	150,0
Visby vattenförsörjning	50,0	50,0
Avfallsverksamhet	6,5	85,0
Hamnverksamhet, linjehamn	8,8	5,0
Summa avgiftsfinansierad verksamhet	215,3	290,0

Barn- och utbildningsnämnden		
Investeringspott	15,0	15,0
Lokalinvesteringar förskola	26,5	3,0
Inventarier Humlegårdens förskola	0	2,5
Lokalinvesteringar grundskola	4,0	17,5
Idrottshall Visby	0	50,0

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden		
Investeringspott	6,0	6,0
Folkhögskolan Hemse kök	0	6,0

Socialnämnden		
Investeringspott	8,0	8,0
Äldreboende Klintehamn	65,0	0
Äldreboende Visby	0	10,0
Hälso- och sjukvårdsnämnden		

Investeringspott	40,0	40,0
Lokalinvesteringar	17,0	17,0
PCI utrustning	0	10,0
Datortomograf	14,0	0
Kemiinstrument	0	4,0
Endoskopiutrustning	5,0	5,0

Total investeringsbudget	754,9	884,2
<i>varav skattefinansierad verksamhet</i>	<i>458,1</i>	<i>468,2</i>
<i>varav avgiftsfinansierad verksamhet</i>	<i>215,3</i>	<i>290,0</i>
<i>varav strategiska investeringar</i>	<i>81,5</i>	<i>126,0</i>

Beslutsunderlag

Beredningsunderlag till budget 2025-2027, regionstyrelseförvaltningen
2024-04-26

Samtliga nämnders Mål och budget 2025-2027

Överförmyndarnämnden 2024-05-07 § 36

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-05-20

Regionstyrelsen 2024-05-30, § 169

Skickas till

Samtliga nämnder

RF § 175 Mål och budget 2025 - 2027

Ärendenummer: RS 2024/7

Regionfullmäktiges beslut

- Driftbudget 2025 fastställs.
- Den kommunala skattesatsen kvarstår med 33:60 kronor per 100 skattekronor.
- Investeringsbudgeten för ett nytt äldreboende i Visby minskas med 10 miljoner kronor 2026 och uppgår totalt till 265 miljoner kronor i planen för år 2027-2028.
- Regionfullmäktiges direktiv och rekommendationer till nämnderna godkänns.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att utveckla arbetet med samordning kring bemanningsfrågor för en mer ändamålsenlig och resurseffektiv verksamhet.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att fram ett IOP-avtal med Fritidsbanken med målet att sänka trösklar så fler får möjlighet att delta samt att samverka med andra oppmuntras.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att i samverka med olika aktörer utveckla arbetet kring barn och unga som ett led i brottsförebyggande arbete.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att stärka arbetet med mobil familjecentrerad verksamhet och utveckla det för fler platser på landsbygden.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram förslag för tecknande av ett nytt IOP-avtal med Röda Korset Gotland för perioden 2025-2028.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att öka hastigheten i arbetet med förädling och försäljning av mark.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att mellan förvaltningar prioritera utifrån genomförbarhet och kostnadseffektivitet samt fördela, planera och genomföra 1 % effektivisering inom digitalisering, bemanning, inköp och lokaler 2025 och återkomma med förslag på plan samt konsekvenser av 1 % effektivisering per år även 2026 och 2027. Återrapportering av fördelning enligt uppdraget ska ske till regionstyrelsen i december 2024 och regionfullmäktige i februari 2025.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att se över hur samordning av stöd- och servicefunktioner som exempelvis HR, kommunikation och IT skulle kunna bidra till en mer resurseffektiv, standardiserad och resiliert verksamhet. Uppdraget återrapporteras till budgetberedningen 2025.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att återkomma med förslag på prioriteringar och/eller omprioriteringar av investeringar med ett maxtak om 500-600 miljoner kronor per år 2025, 2026 och 2027 samt konsekvenser av det. Uppdraget återrapporteras till regionstyrelsen i december 2024 och regionfullmäktige i februari 2025.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att snarast påbörja arbetet med att revidera Klimatanpassningsplanen så att den omfattar hela Gotland,

konsekvenserna av värmebölja och torka samt konsekvenserna av ihållande regn under längre perioder.

Reservation

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut gällande driftbudget till förmån för egna förslag:

Bibbi Olsson (C), Björn Dahlström (C), Eva Ahlin (C), Eva Nypelius (C), Fredrik Gradelius (C), Gabriella Hammarskjöld (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Karl-Johan Boberg (C), Lars Thomsson (C), Stefan Nypelius (C), Abdulalim Alkatea (C), Eva Gahnström (C), Michael Stenberg (--), Jörgen Benzler (V), Per Edman (V), Peter Barnard (V), Saga Carlgren (V), Victoria Öjefors Quinn (V), Peter Jankert (V), Maya Arfvidson (MP), Micke Seid (MP), Lena Lind (MP), Ola Matthing (MP), Sara Lidqvist (KD), Sara Westberger (KD), Anna Hrdlicka (L) och Frans Brozén (L).

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att avslå Sara Lidqvists (KD) ändringsyrkanden:

Sara Lidqvist (KD) och Sara Westberger (KD)

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att avslå Eva Nypelius (C) yrkande om att kostnaden för ridanläggning stryks från investeringsbudget åren 2026 och 2027:

Sara Lidqvist (KD) och Sara Westberger (KD)

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att avslå Eva Nypelius (C) yrkande om uppdrag nummer 1:

Bibbi Olsson (C), Björn Dahlström (C), Eva Ahlin (C), Eva Nypelius (C), Fredrik Gradelius (C), Gabriella Hammarskjöld (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Karl-Johan Boberg (C), Lars Thomsson (C), Stefan Nypelius (C), Abdulalim Alkatea (C) och Eva Gahnström (C).

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att avslå Eva Nypelius (C) yrkande om uppdrag nummer 2:

Bibbi Olsson (C), Björn Dahlström (C), Eva Ahlin (C), Eva Nypelius (C), Fredrik Gradelius (C), Gabriella Hammarskjöld (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Karl-Johan Boberg (C), Lars Thomsson (C), Stefan Nypelius (C), Abdulalim Alkatea (C), Eva Gahnström (C), Anna Hrdlicka (L), Frans Brozén (L) och Michael Stenberg (--).

Sammanfattning

Regionfullmäktige beslutade i juni 2024 om en grundbudget för nämnderna 2025 samt investeringsbudget för 2025 och 2026. I november 2024 tas slutligt beslut om driftbudgeten samt vilken skattesats som ska tillämpas nästa år.

Totalt beslutades i juni om tillskott till nämnderna år 2025 på cirka 346 miljoner kronor (mnkr) vilket motsvarar en ökning med 5,3 procent. Det är i sammanhanget en hög ökning där löneökningarna på 140 mnkr har störst påverkan. Demografin och den medicinskekniska utvecklingen påverkar resursfördelningsmodellerna och innebär en höjning, av nämndernas ramar med 83 mnkr. Posten för interna priser och externa avtal innebär en ökning med 104 mnkr och är fortsatt mycket högre än normalt till följd av att flera externa avtal följer KPI eller andra index som påverkas av inflationen. Utöver dessa grundförutsättningar beslutades om ramtillskott på totalt 21,7 mnkr.

Regionstyrelsen och regionfullmäktige tog inte ställning till övriga äskanden. De beslutet sköts fram till budgetbeslutet i november.

Totalt äskar nämnderna medel om ytterligare 223 mnkr för år 2025. Ett helt nytt äskande har inkommit från tekniska nämnden på 1 mnkr.

Enligt den nya skatteprognosen från oktober 2024 kommer skatteintäkter, generella bidrag och utjämnung att öka lite mer 2025 än tidigare prognos. Det budgeterade resultatet för 2025 ökar därför till 59 mnkr. Det innebär att det budgeterade minusresultatet 2024 vänds till ett positivt resultat om nämnderna sammantaget inte överskrider budget.

Det budgeterade resultatet är dock fortfarande för lågt för att nå upp till en resultatnivå på minst 2 procent av skatteintäkter, generella bidrag och utjämnung.

Regionstyrelsens arbetsutskott lämnade inget förslag till budget 2025.

Investeringsbudget

Enligt nya beräkningar kan investeringsbudgeten för ett nytt äldreboende i Visby minska med 10 mnkr år 2026. Totalt ska 265 mnkr läggas i planen för år 2027-2028.

Bedömning

Region Gotland har för närvarande inte balans i ekonomin. Den höga inflationen 2022 och 2023 har medfört kraftigt höjda pensionskostnader och högre priser på varor och tjänster samtidigt som stora statsbidrag minskats. Det stora underskott som fanns i nämndernas verksamheter 2023 har blivit något lägre i år men är fortfarande mycket stort. Prognosen pekar på ett underskott för nämnderna på 164 mnkr jämfört med 241 mnkr 2023. Det kommer att krävas kraftfulla åtgärder och prioriteringar för nämnderna ska nå en ekonomi i balans.

Prognosen för 2024 pekar på ett totalt underskott på 264 mnkr, balanskravsresultatet beräknas bli -347 mnkr. Det innebär att nästan hela resultatutjämningsreserven på 364 mnkr kommer att behöva användas för att täcka underskottet.

Även om investeringarna inte når upp till budgeterad nivå, innebär investeringsprognosen på 650 mnkr att finansiering med egna medel inte är möjlig. Ett stort negativt resultat i kombination med höga investeringar innebär kraftiga på påfrestningar på likviditeten och att extern upplåning blir nödvändigt.

De ekonomiska förutsättningarna förbättras dock 2025 och framåt. Inflationen är nu lägre vilket innebär att även pensionskostnaderna blir markant lägre. Skatteintäkterna ökar då konjunkturen väntas vända uppåt. Det innebär att det blir en real förstärkning av ekonomin. Det budgeterade minusresultatet 2024 kan vändas till ett positivt resultat under förutsättning att nämndernas underskott kan åtgärdas.

Det budgeterade resultatet är fortfarande för lågt för att nå upp till målet på en resultatnivå på minst 2 procent av skatteintäkter, generella bidrag och utjämning.

Regionens resultat måste långsiktigt basera sig främst på att nämndernas verksamheter bedrivs inom de budgetramar som beslutats och att det finns ett överskott för att finansiera framtida nödvändiga satsningar.

Ärendets behandling under mötet

Anförande hålls av Meit Fohlin (S), Eva Nypelius (C), Andreas Unger (M), Lars Engelbrektsson (SD), Saga Carlgren (V), Micke Seid (MP), Sara Lidqvist (KD), Anna Hrdlicka (L), Jörgen Benzler (V), Johan Malmros (C), Lars Thomsson (C), Filip Reinhag (S), Mariette Nicander (M), Eva Ahlin (C), Peter Barnard (V), Håkan Ericsson (S), Victoria Öjefors Quinn (V), Rolf Öström (M), Oscar Lindster (S), Maya Arfvidson (MP), Stefan Nypelius (C) och Hanna Westerén (S).

Meit Fohlin (S) tillstyrker regionstyrelsens förslag om driftbudget enligt förslag från Socialdemokraterna och Moderaterna som visar på en budget med beräknat resultat om 87 miljoner kronor. **Se bilaga 1.** I detta instämmer Andreas Unger (M), Filip Reinhag (S), Mariette Nicander (M), Rolf Öström (M), Oscar Lindster (S) och Hanna Westerén (S).

Eva Nypelius (C) yrkar på driftbudget enligt förslag från Centerpartiet som visar på en budget med beräknat resultat om 30 miljoner kronor. **Se bilaga 2.** I detta instämmer Anna Hrdlicka (L), Johan Malmros (C), Lars Thomsson (C), Eva Ahlin (C) och Stefan Nypelius (C).

Lars Engelbrektsson (SD) yrkar på en driftbudget enligt förslag från Sverigedemokraterna som visar på en budget med beräknat resultat om 80 miljoner kronor. **Se bilaga 3.**

Saga Carlgren (V) yrkar på en driftbudget enligt förslag från Vänsterpartiet som visar på en budget med beräknat resultat 18 miljoner kronor. **Se bilaga 4.** I detta instämmer Peter Barnard (V) och Victoria Öjefors Quinn (V).

Micke Seid (MP) yrkar på en driftbudget enligt förslag från Miljöpartiet som visar på en budget med beräknat resultat om 35 miljoner kronor. Micke Seid (MP) yrkar vidare att skattesatsen höjs till 33,85 öre per skattekrona. **Se bilaga 5.** I detta instämmer Maya Arfvidson (MP).

Sara Lidqvist (KD) yrkar på följande ändringsförslag i regionstyrelsens förslag till driftbudget:

- Att posten om att tillföra 1 miljon kronor till tekniska nämnden gällande PM10 stryks och istället låta nämnden ta de kostnaderna inom ram.
- Att 1 miljon kronor tillförs till tekniska nämnden för beläggningsarbete på enskilda vägar med statsbidrag.
- Att posten om att tillföra 2,5 miljoner kronor till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden gällande ungdomsavdelningen stryks och istället låta nämnden ta de kostnaderna inom ram.
- Att 0,2 miljoner kronor tillförs till regionstyrelsen för IOP-avtal med Kvinnojouren Amanda.
- Att posten om att tillföra 0,7 miljoner kronor till regionstyrelsen gällande samordnare och verksamhetsmedel för kultur och hälsa stryks och istället låta nämnden ta de kostnaderna inom ram.

Anna Hrdlicka (L) yrkar att följande mening på sidan 18 i Socialdemokraternas och Moderaternas budgetförslag stryks utifrån att ärendet gällande ishall i Visby återremitterats: *"Lånefinansiering från Region Gotland till Visby Romas HK beviljas för uppförande av ishall på sammanlagt 258 miljoner kronor."* I detta instämmer Maya Arfvidson (MP).

Eva Nypelius (C) yrkar att kostnaden för ridanläggning stryks från investeringsbudget åren 2026 och 2027. I detta instämmer Johan Malmros (C) och Eva Ahlin (C).

Eva Nypelius (C) yrkar att samtliga beslutade uppdrag från regionstyrelsens sammanträde 2024-10-29 i härvarande ärende tas upp för beslut på nytt i regionfullmäktige 2024-11-18. Det gäller följande uppdrag:

1. Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett förslag på hemställen till regeringen angående den gotländska sjukvården. Skrivelsen bör innehålla en redovisning av den ekonomiska situationen och svårigheterna att finansiera likvärdig vård och de strukturella utmaningarna som kommer av Gotlands ö-läge. Hemställen ska lyfta behovet av lösningar på kort och lång sikt.
2. Regionstyrelsen får i uppdrag att presentera analyser och underlag för eventuell uppdelning och framtida vägval för ekonomi och organisation samt ta fram juridisk utredning för uppdelning av region och kommun.
3. Regionstyrelsen får i uppdrag att utveckla arbetet med samordning kring bemanningsfrågor för en mer ändamålsenlig och resurseffektiv verksamhet.
4. Regionstyrelsen får i uppdrag att fram ett IOP-avtal med Fritidsbanken med målet att sänka trösklar så fler får möjlighet att delta samt att samverka med

andra uppmuntras.

5. Regionstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med olika aktörer utveckla arbetet kring barn och unga som ett led i brottsförebyggande arbete.

6. Regionstyrelsen får i uppdrag att stärka arbetet med mobil familjecentrerad verksamhet och utveckla det för fler platser på landsbygden.

7. Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram förslag för tecknande av ett nytt IOP-avtal med Röda Korset Gotland för perioden 2025-2028.

8. Regionstyrelsen får i uppdrag att öka hastigheten i arbetet med förädling och försäljning av mark.

9. Regionstyrelsen får i uppdrag att mellan förvaltningar prioritera utifrån genomförbarhet och kostnadseffektivitet samt fördela, planera och genomföra 1 % effektivisering inom digitalisering, bemanning, inköp och lokaler 2025 och återkomma med förslag på plan samt konsekvenser av 1 % effektivisering per år även 2026 och 2027. Återrapportering av fördelning enligt uppdraget ska ske till regionstyrelsen i december 2024.

10. Regionstyrelsen får i uppdrag att se över hur samordning av stöd- och servicefunktioner som exempelvis HR, kommunikation och IT skulle kunna bidra till en mer resurseffektiv, standardiserad och resiliert verksamhet.

Uppdraget återrapporteras till budgetberedningen 2025.

11. Regionstyrelsen får i uppdrag att återkomma med förslag på prioriteringar och/eller omprioriteringar av investeringar med ett maxtak om 500-600 miljoner kronor per år 2025, 2026 och 2027 samt konsekvenser av det. Uppdraget återrapporteras till regionstyrelsen i december 2024.

12. Regionstyrelsen får i uppdrag att snarast påbörja arbetet med att revidera Klimatanpassningsplanen så att den omfattar hela Gotland, konsekvenserna av värmebölja och torka samt konsekvenserna av ihållande regn under längre perioder.

Eva Nypelius (C) yrkar bifall till samtliga ovan uppdrag förutom uppdrag nummer 2. Eva Nypelius (C) yrkar att uppdrag nummer 2 ändras till att lyda:

”Regionstyrelsen får i uppdrag att presentera underlag för att tydliggöra och analysera kostnaderna för regional respektive kommunal verksamhet”. I detta instämmer Anna Hrdlicka (L), Johan Malmros (C) och Eva Ahlin (C).

Meit Fohlin (S) yrkar avslag till Eva Nypelius (C) yrkanden avseende uppdrag nummer 1 och 2. I övrigt tillstyrker Meit Fohlin (S) Eva Nypelius (C) yrkanden gällande uppdrag.

Följande ledamöter aviserar att de avstår från att delta i beslut gällande uppdrag nummer 9: Jörgen Benzler (V), Per Edman (V), Peter Barnard (V), Saga Carlgren (V), Victoria Öjefors Quinn (V), Peter Jankert (V), Maya Arfvidson (MP), Micke Seid (MP), Lena Lind (MP) och Ola Matthing (MP).

Ordförande tar beslutet i flera steg. Ordförande ställer först proposition Sara Lidqvists (KD) yrkande om att posten i regionstyrelsens förslag till driftbudget om att tillföra 1 miljon kronor till tekniska nämnden gällande PM10 stryks och istället låta nämnden ta de kostnaderna inom ram och finner att det avslås.

Ordförande ställer proposition Sara Lidqvists (KD) yrkande om att 1 miljon kronor tillförs till tekniska nämnden i regionstyrelsens förslag till driftbudget för beläggningsarbete på enskilda vägar med statsbidrag och finner att det avslås.

Ordförande ställer proposition Sara Lidqvists (KD) yrkande om att posten i regionstyrelsens förslag till driftbudget om att tillföra 2,5 miljoner kronor till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden gällande ungdomsavdelningen stryks och istället låta nämnden ta de kostnaderna inom ram och finner att det avslås.

Ordförande ställer proposition Sara Lidqvists (KD) yrkande om att 0,2 miljoner kronor tillförs till regionstyrelsen i regionstyrelsens förslag till driftbudget för IOP-avtal med Kvinnojouren Amanda och finner att det avslås. Votering begärs.

Som propositionsordning i omröstningen gäller ja-röst för att avslå Sara Lidqvists (KD) yrkande och nej-röst för att bifalla yrkandet. Omröstningen ger 55 ja-röster och 15 nej-röster. En ledamot är frånvarande. **Av bilaga till protokollet framgår hur var och en röstat.**

Ordförande finner att regionfullmäktige beslutar att avslå yrkandet.

Ordförande ställer proposition Sara Lidqvists (KD) yrkande om att posten i regionstyrelsens förslag till driftbudget om att tillföra 0,7 miljoner kronor till regionstyrelsen gällande samordnare och verksamhetsmedel för kultur och hälsa stryks och istället låta nämnden ta de kostnaderna inom ram och finner att det avslås.

Reservation

Sara Lidqvist (KD) och Sara Westberger (KD) reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att avslå samtliga av Sara Lidqvists (KD) ändringsyrkanden.

Ordförande ställer proposition på Anna Hrdlickas (L) yrkande om att följande mening på sidan 18 i Socialdemokraternas och Moderaternas budgetförslag stryks utifrån att ärendet gällande ishall i Visby återremitterats: *"Lånefinansiering från Region Gotland till Visby Romas HK beviljas för uppförande av ishall på sammanlagt 258 miljoner kronor"* och finner att det avslås.

Ordförande ställer därefter proposition regionstyrelsens förslag om driftsbudget enligt Socialdemokraternas och Moderaternas förslag, Eva Nypelius (C) yrkande, Lars Engelbrektssons (SD) yrkande, Saga Carlgrens (V) yrkande och Micke Seids (MP) yrkande och finner att regionstyrelsens förslag

om driftbudgetenligt enligt förslag från Socialdemokraterna och Moderaterna bifalls. Votering begärs.

För att utse motförslag till huvudförslaget ställer ordförande proposition på Eva Nypelius (C) yrkande, Lars Engelbrektssons (SD) yrkande, Saga Carlgrens (V) yrkande och Micke Seids (MP) och finner att Eva Nypelius (C) yrkande om driftbudget utses som motförslag.

Som propositionsordning i omröstningen gäller ja-röst för att bifalla regionstyrelsens förslag till driftbudget och nej-röst för att bifalla Eva Nypelius (C) yrkande om driftbudget. Omröstningen ger 36 ja-röster och 16 nej-röster, 18 ledamöter avstår. 1 ledamot är frånvarande. **Av bilaga till protokollet framgår hur var och en röstat.**

Ordförande finner att regionfullmäktige beslutar om driftbudget i enlighet med regionstyrelsens förslag.

Reservation

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut gällande driftbudget till förmån för egna förslag: Bibbi Olsson (C), Björn Dahlström (C), Eva Ahlin (C), Eva Nypelius (C), Fredrik Gradelius (C), Gabriella Hammarskjöld (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Karl-Johan Boberg (C), Lars Thomsson (C), Stefan Nypelius (C), Abdulalim Alkatea (C), Eva Gahnström (C), Michael Stenberg (-), Jörgen Benzler (V), Per Edman (V), Peter Barnard (V), Saga Carlgren (V), Victoria Öjefors Quinn (V), Peter Jankert (V), Maya Arfvidson (MP), Micke Seid (MP), Lena Lind (MP), Ola Matthing (MP), Sara Lidqvist (KD), Sara Westberger (KD), Anna Hrdlicka (L) och Frans Brozén (L).

Driftbudget 2025	Belopp, mnkr
Personalkostnadskompensation	
Generell personalkostnadskompensation 3,35 %	140,0
Summa personalkostnadskompensation	140,0
Resursfördelningsmodeller	
Resursfördelningsmodell BUN	-9,8
Resursfördelningsmodell GVN	11,8
Resursfördelningsmodell SON	27,2
Resursfördelningsmodell HSN	54,0
Summa resursfördelningsmodell	83,2
Externa avtal och interna prishöjningar	
Externa avtal	59,7

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2024-11-18

Protokoll
Sida 52 (102)

Interna priser regionstyrelseförvaltningen		9,5
Interna priser teknikförvaltningen (försörjningsavdelningen)		7,0
Förändring internhyra		23,4
Summa externa avtal och interna priser		99,6
Riktade tillskott		
Regionstyrelsen	Samordning och utveckling bemanningsfrågor	1,5
Regionstyrelsen	Ökad säkerhetsatsning IT	7,8
Regionstyrelsen	IOP Röda Korset Gotland	1,3
Regionstyrelsen	Kultur och hälsa	0,7
Regionstyrelsen	Mobila familjecentraler landsbygden	1,5
Regionstyrelsen	IOP och permanentande av Fritidsbanken	1,5
Tekniska nämnden	Luftkvalitet PM10	1,0
Miljö- och byggnämnden /Tekniska nämnden	Exploateringsprojekt	7,7
Barn- och utbildningsnämnden	Nya Alléskolan och Väskinde förskola, drift	3,9
Barn- och utbildningsnämnden	Anpassad skola, förstärkning	4,9
Barn- och utbildningsnämnden	Ökade resurser små skolor	5,7
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Ungdomssatsning i samverkan	2,5
Socialnämnden	Skyddat boende	2,0
Socialnämnden	Social insatsgrupp	2,0
Socialnämnden	LSS	40,0
Effektivisering 1%		-70,0
Reavinster		-20,0
Summa ramtillskott		-6,0
Resultat före beredning enl. skatteprognos oktober		59
Avsatt för ramtillskott i resultatplanen		22
Budgeterat resultat 2025		87

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag om att den kommunala skattesatsen kvarstår med 33:60 kronor per 100 skattekrone och Micke Seids (MP) yrkande att skattesatsen höjs till 33,85 öre per skattekrone och finner att regionstyrelsens förslag vinner bifall.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag om att investeringsbudgeten för ett nytt äldreboende i Visby minskas med 10 miljoner kronor 2026 och uppgår totalt till 265 miljoner kronor i planen för år 2027-2028 och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på Eva Nypelius (C) yrkande om att kostnaden för ridanläggning stryks från investeringsbudget åren 2026 och 2027 och finner att det avslås. Votering begärs.

Som propositionsordning i omröstningen gäller ja-röst för att avslå Eva Nypelius (C) yrkande och nej-röst för att bifalla yrkandet. Omröstningen ger 48 ja-röster och 18 nej-röster, 4 ledamöter avstår. 1 ledamot är frånvarande. **Av bilaga till protokollet framgår hur var och en röstat.**

Ordförande finner att regionfullmäktige avslår Eva Nypelius (C) yrkande om att kostnaden för ridanläggning stryks från investeringsbudget åren 2026 och 2027.

Reservation

Sara Lidqvist (KD) och Sara Westberger (KD) reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att avslå Eva Nypelius (C) yrkande angående ridanläggning.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag om att regionfullmäktiges direktiv och rekommendationer till nämnderna godkänns och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på Eva Nypelius (C) yrkande om uppdrag nummer 1 och finner att det avslås.

Reservation

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att avslå Eva Nypelius (C) yrkande om uppdrag nummer 1: Bibbi Olsson (C), Björn Dahlström (C), Eva Ahlin (C), Eva Nypelius (C), Fredrik Gradelius (C), Gabriella Hammarskjöld (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Karl-Johan Boberg (C), Lars Thomsson (C), Stefan Nypelius (C), Abdulalim Alkatea (C) och Eva Gahnström (C).

Ordförande ställer proposition på Eva Nypelius (C) yrkande om uppdrag nummer 2 och finner att det avslås. Votering begärs.

Som propositionsordning i omröstningen gäller ja-röst för att avslå Eva Nypelius (C) yrkande och nej-röst för att bifalla yrkandet. Omröstningen ger

50 ja-röster och 20 nej-röster. 1 ledamot är frånvarande. **Av bilaga till protokollet framgår hur var och en röstat.**

Ordförande finner att regionfullmäktige avslår Eva Nypelius (C) yrkande gällande uppdrag nummer 2.

Reservation

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att avslå Eva Nypelius (C) yrkande om uppdrag nummer 2: Bibbi Olsson (C), Björn Dahlström (C), Eva Ahlin (C), Eva Nypelius (C), Fredrik Gradelius (C), Gabriella Hammarskjöld (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Karl-Johan Boberg (C), Lars Thomsson (C), Stefan Nypelius (C), Abdulalim Alkatea (C), Eva Gahnström (C), Anna Hrdlicka (L), Frans Brozén (L) och Michael Stenberg (--).

Ordförande ställer proposition på Eva Nypelius (C) yrkande om uppdrag nummer 3-8 och finner att de bifalls.

Följande ledamöter avstår från att delta i beslut gällande uppdrag nummer 9: Jörgen Benzler (V), Per Edman (V), Peter Barnard (V), Saga Carlgren (V), Victoria Öjefors Quinn (V), Peter Jankert (V), Maya Arfvidson (MP), Micke Seid (MP), Lena Lind (MP) och Ola Matthing (MP).

Ordförande ställer proposition på Eva Nypelius (C) yrkande om uppdrag nummer 9 och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på Eva Nypelius (C) yrkande om uppdrag nummer 10-12 och finner att de bifalls.

Beslutsunderlag

Regionfullmäktiges direktiv till nämnderna
Plankalkyl 2025-2027 2024-10-03
Kompletterande beredningsunderlag till budget 2025-2027 2024-09-27
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-10-16
Regionstyrelsen 2024-10-29, § 366

Skickas till

Samtliga nämnder

RF § 100   **Exploateringsplan och budget 2025-2029**

Ärendenummer: RS 2024/344

Regionfullmäktiges beslut

- Exploateringsplan och budget för år 2025-2029 godkänns.

Sammanfattning

Förslag till exploateringsplan och budget för år 2025-2029 överlämnas. I syfte att skapa förutsättningar för en förvaltningsövergripande prioritering av resurser, både ekonomiska och personella, finns förslag på prioritering mellan de olika exploateringsprojekten.

Exploateringsplan och budget är ett styrdokument för regionens exploateringsverksamhet de närmaste åren. Beslut om utbyggnad av bostads- eller verksamhetsområden får följdverkningar på regionens ekonomi. Dokumentet ger en översikt av de exploateringsprojekt som direkt påverkar regionens ekonomi och som är pågående eller planeras under den kommande femårsperioden.

Exploateringsplan och budget innehåller information om investeringsbehov för infrastrukturanläggningar för vilka regionen ska vara huvudman, där ingår investeringar i vatten och avlopp, gator, gång- och cykelvägar, belysning och park. Utgifter för utbyggnad finansieras genom försäljning av mark i de fall regionen äger mark som ska utvecklas, eller genom exploateringsbidrag från byggherrar. Vidare redovisar dokumentet även kostnader för att iordningställa mark inför en försäljning. Kostnader och intäkter för exploateringsprojekten beräknas och redovisas på årsbasis.

Vid upprättande av exploateringsbudget är det, förutom att redovisa inkomster och utgifter, viktigt att visa projektets påverkan på driftbudgeten.

Exploateringsplan och budget ska därför innehålla både en exploateringskalkyl och en beskrivning av effekter på driftbudgeten för varje exploateringsområde.

Det totala behovet av exploateringsbudget 2025-2029 redovisas i tabellen nedan och är 623 000 tkr år 2025-2029. Stadsutveckling Visborg har behov av 429 300 tkr av den totala exploateringsbudgeten.

Förslag till total exploateringsbudget 2025-2029 (tkr)

	2025	2026	2027	2028	2029	Totalt perioden
Iordningställande av tomtmark	7 200	700	6 600			14 500
VA	31 700	28 400	44 600	88 600	35 000	228 300
Gata/park mm	69 800	110 400	68 500	93 300	38 200	380 200
Summa	108 700	139 500	119 700	181 900	73 200	623 000

Detaljerade kalkyler för respektive projekt finns som bilagor i ärendet.

Exploateringsbudgeten får påverkan på miljö- och byggnämndens driftbudget i form av driftkostnader för personal i exploateringsprojekt, förstudier och utredningar samt tekniska nämndens driftbudget i form av driftkostnader för personella resurser, kapitalkostnader och kostnader för drift och underhåll av utbyggda anläggningar. Driftkostnaderna finns definierade i de detaljerade kalkylerna som finns framtagna för respektive projekt. Miljö- och byggnämnden och tekniska nämnden utgår från kalkylerna och ansöker om kompensation för kostnaderna i mål och budget. Det är viktigt att både miljö- och byggnämnden och tekniska nämnden tilldelas ekonomiska och personella resurser kopplat till exploatering även i regionens mål och budget. Risken är annars att exploateringsprojekt som påbörjats behöver skjutas upp eller avbrytas.

Stadsutveckling Visborg

För Stadsutvecklingsprojekt Visborg, som är regionens största stadsutvecklingsprojekt, har successivt under projektets gång och som följd av genomförda utredningar, mer information framkommit som visar på flera utmaningar med den planerade exploateringen. Visborgsområdet ligger inom skyddszon för dricksvattentäkter och området är mycket flackt vilket medför att avrinningen från området är en utmaning. Utmaningar finns också kring investeringar som behöver genomföras i vatten och avlopp som kommer att generera en betydande påverkan på VA-kollektivet men även kring tillståndsfrågor kopplat till naturskydd. För de utmaningar som har identifierats, framförallt kopplat till vatten och avlopp, pågår ytterligare utredningar. Resultatet av utredningarna, som beräknas erhållas under 2024, kommer vara avgörande för Visborgsområdets framtida utveckling och exploatering.

Bedömning

Föreliggande förslag till exploateringsbudget utgår från idag kända förhållanden och redovisas i enlighet med nya redovisningsriktlinjer som antogs i januari 2022. Regionstyrelsens bedömning är att förslag till exploateringsplan och budget kan godkännas.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att exploateringsplan och budget redovisas i enlighet med gällande redovisningsriktlinjer.

2. Ekonomiskt perspektiv

Exploateringsplan och budget är ett styrdokument för regionens exploateringsverksamhet de närmaste åren. Beslut om utbyggnad av bostads- eller verksamhetsområden får följdverkningar på regionens ekonomi. Exploateringsplan och budget ger en översikt av de exploateringsprojekt som direkt påverkar regionens ekonomi och som är pågående eller planeras under den kommande femårsperioden. Då ett exploateringsprojekt prioriteras används kriterier utifrån bland annat hållbarhetsperspektiven.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att i samband med att Gotland utvecklas kan barnperspektivet påverkas på ett positivt sätt. Då exploateringsprojekt prioriteras används kriterier utifrån bland annat hållbarhetsperspektiven.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att i samband med att Gotland utvecklas kan jämställdhetsperspektivet påverkas på ett positivt sätt. Då exploateringsprojekt prioriteras används kriterier utifrån bland annat hållbarhetsperspektiven.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att i samband med att Gotland utvecklas kan landsbygdsperspektivet påverkas på ett positivt sätt. Då exploateringsprojekt prioriteras används kriterier utifrån bland annat landsbygdsutveckling.

6. Klimat och miljöperspektiv

I samband med att exploateringsprojekt prioriteras används kriterier utifrån bland annat hållbarhetsperspektiven.

Ärendets behandling under mötet

Anförande hålls av Meit Fohlin (S), Anna Hrdlicka (L), Johan Malmros (C), Jörgen Benzler (V) och Martin Nilsson (MP).

Meit Fohlin (S) tillstyrker regionstyrelsens förslag.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag och finner att det bifalls.

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2024-06-19

Protokoll
Sida 55 (111)

Beslutsunderlag

Exploateringsplan- och budget 2025-2029
Bilaga 1. Investeringsaskanden Exploatering 2025-2029
Bilaga 2. Exploateringskalkyl Stadsutveckling Visborg
Bilaga 3. Exploateringskalkyl Stadsutveckling Visborg beräkningar
Bilaga 4. Exploateringskalkyl Järnvägen (inklusive tilläggsanslag 2024)
Bilaga 5. Exploateringskalkyl Gråbo
Bilaga 6. Exploateringskalkyl Annelund
Bilaga 7. Exploateringskalkyl Industrimark Visby
Bilaga 8. Exploateringskalkyl Torslunden
Samhällsbyggnadsförvaltningen tjänsteskrivelse 2024-04-22
Regionstyrelsen 2024-05-30, § 171

Skickas till

Miljö- och byggnämnden
Tekniska nämnden
Regionstyrelseförvaltningen, Avdelning regional utveckling och ekonomi

RF § 102 Internränta 2025

Ärendenummer: RS 2024/1102

Regionfullmäktiges beslut

- Internräntan höjs till (2,5) procent från och med 2025. Budgetramarna för nämnderna justeras.
- De nämnder som behöver justera sina interna priser får i uppdrag att se över dessa.
- De nämnder som behöver justera externa avgifter och taxor får i uppdrag att se över dessa och i förekommande fall återkomma med förslag på förändringar.

Sammanfattning

Internräntan ska fastställas årligen baserad på genomsnittsräntan på den externa upplåningen. Internräntan höjdes från 1,0 procent till 2,0 procent från år 2024 och bedömdes då ligga i nivå prognostiserade externa genomsnittsräntan.

Genomsnittsräntan på den externa upplåningen har ökat det senaste året och ligger nu på 2,2 procent. Anledningen till att genomsnittsräntan är förhållandevis låg jämfört med aktuella marknadsräntor beror på att huvuddelen av lånen har fast räntebindning. Den genomsnittliga räntebindningstiden är 3,71 år. Räntorna bands när räntorna låg på mycket låga nivåer. Under de fem senaste åren har inga nya lån tagits upp.

Regionen bedöms behöva låna upp minst 100 miljoner kronor (mnkr) år 2024 och ytterligare 350 mnkr år 2025 till följd av svaga resultat och höga investeringsutgifter. De nya lånen kommer att lånas upp till högre ränta. Den prognostiserade genomsnittsräntan för skuldportföljen år 2025 är 2,5 procent.

Enligt Kommuninvest var den genomsnittliga räntan för kommunsektorns upplåning 2,22 procent år 2023. Simulering utifrån marknadsränteläge, låneportföljer och förfall visar på en något ökande räntenivå de närmaste åren. Den framskrivna räntan för 2024 är 2,49 % och 2,50 % för 2025. SKR:s förslag till internränta 2025 är 2,5 procent (SKR Aktuell Ekonomi 24:13).

Eftersom internränta ska motsvara regionens externa genomsnittliga upplåningsränta behöver internräntan höjas från 2,0 procent till 2,5 procent från 2025.

Bedömning

Internräntan är en intern kostnad för nämnderna/verksamheterna som ska spegla räntekostnaden för regionens externa lån.

För affärsdrivande verksamhet påverkar kostnaden externa avgifter och taxor.

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2024-06-19

Protokoll
Sida 67 (111)

För interna resultatenheter påverkar kostnaden de interna priserna såsom internhyror och interna priser.

För anslagsfinansierad verksamhet kompenseras verksamheten för höjning av kostnaden för internränta på samma sätt som ramen minskas vid minskning av kostnaden.

Internräntan har ingen påverkan på Region Gotlands externa resultaträkning, kostnaden i den består av de externa räntekostnaderna.

En justering av budgetramarna för de anslagsfinansierade verksamheterna ska göras i samband med budgetarbetet inför år 2025. För berörda verksamheter påverkar inte detta det ekonomiska resultatet eftersom det är ett nollsummespel mellan budget och kostnad.

För interna resultatenheter och affärsdrivande verksamheter sker ingen justering av budget. Dock behöver dessa verksamheter se över den interna prissättningen samt externa taxor och avgifter.

Internräntan höjdes från 1,0 procent till 2,0 procent från år 2024.
Genomsnittsräntan för de externa lånen ligger på 2,2 procent i mars 2024.

Regionen bedöms behöva låna upp minst 100 mnkr 2024 och ytterligare 350 mnkr 2025 till följd av svaga resultat och höga investeringsutgifter. De nya lånen kommer att lånas upp till högre ränta. Den prognostiserade genomsnittsräntan för skuldportföljen år 2025 är 2,5 procent.

Regionstyrelsen föreslår att nivån på internräntan ska höjas från 2,0 procent till 2,5 procent från och med 2025.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-04-14
Regionstyrelsen 2024-05-30, § 170

Skickas till

Samtliga nämnder

RF § 176 Låneram och anvisningar av eget kapital 2025

Ärendenummer: RS 2024/1964

Regionfullmäktiges beslut

- Ramen för upptagande av långfristiga lån fastställs till 300 miljoner kronor.
- Regionstyrelsen äger rätt att ta tillfälliga lån upp till ett belopp om 300 miljoner kronor.
- Regionstyrelsen får rätt att omsätta långfristiga lån för 300 miljoner kronor.
- Regionstyrelsen bemyndigas att inom en ram av 20 miljoner kronor anvisa medel ur Region Gotlands eget kapital för tilläggsanslag för investering.

Sammanfattning

Enligt Region Gotlands finanspolicy beslutar regionfullmäktige årligen i årsbudget om regionens totala lånevolym. I lånevolymen ingår befintlig lånestock vid budgetårets ingång jämte beräknad utökning av lånestocken under budgetåret för finansiering av nyinvesteringar m.m. Regionfullmäktiges beslut om regionens årsbudget och hur stor del av investeringsutgifterna som ska lånefinansieras utgör grunden för regionens upplåning. Låneskulden uppgår per den 31 augusti 2024 till 476 miljoner kronor (mnkr). Ett nytt lån på 100 mnkr togs i juni och amortering har skett med 4 mnkr under året.

Med anledning av den planerade investeringsvolymen som 2025 innehåller stora projekt, föreslår regionstyrelsen att ramen för upptagande av långfristiga lån fortsatt sätts till 300 mnkr.

Regionfullmäktige beslutade 2022-11-21, § 208 att regionstyrelsen är bemyndigad att besluta om tilläggsanslag för investeringar. Summan höjdes då från 10 till 20 mnkr per år. Eventuella tilläggsanslag avseende driftbudget beslutas alltid av regionfullmäktige i varje enskilt fall.

Regionstyrelsen föreslår att den högre ramen ska kvarstå. Investeringsprojekt som bedöms vara nödvändiga att genomföra, trots att de inte rymms inom ursprunglig budget, behöver ibland hanteras snabbt. Det kan därför vara av vikt att regionstyrelsen har en fortsatt utökad möjlighet att bevilja tilläggsanslag för att undvika förseningar i projekt.

Bedömning

Regionstyrelsen bedömer att ramen för regionstyrelsens mandat att omsätta respektive ta upp nya lån kan ligga kvar på 300 mnkr 2025.

Regionstyrelsen bedömer också att det finns anledning behålla den högre ramen för regionstyrelsen att bevilja tilläggsanslag för investeringar. Den

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2024-11-18

Protokoll
Sida 56 (102)

främsta anledningen är att kunna agera snabbt för att undvika förseningar i projekt som leder till ytterligare fördyringar.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-24
Regionstyrelsen 2024-10-24, § 312

TIDPLAN 2025

Dokument	Inlämningstid	Politisk behandling
Bokslutskommuniké	-	RSau 2025-02-11
Årsredovisning/Verksamhetsberättelse	2025-02-13	RS 2025-04-01
Kompletteringsbudget investeringar	2025-02-13	RSau 2025-03-11
Investeringsbehov 10 år	2025-02-13	RSau 2025-03-11
Rapportering investeringar (jan)	2025-02-21	RS 2025-03-04
Rapportering investeringar (feb)	2025-03-21	RS 2025-04-01
Nämndernas mål- och budgetskrivelse	2025-04-03	BuB 2025-05-05 – 7, 9
Delårsrapport 1, mars (inkl. investeringar mars)	2025-04-16	BuB 2025-05-05 – 7, 9
Månadsrapport april (inkl. investeringar april)	2025-05-15	Rsau 2025-06-03
Rapportering investeringar (maj-juli)	2025-08-25	RS 2025-09-02
Delårsrapport 2, augusti (inkl. investeringar aug)	2025-09-18	Bas 2025-10-06 – 7, 9
Rapportering investeringar (sept)	2025-10-13	RS 2025-10-23
Rapportering investeringar (okt)	2025-11-28	RS 2025-12-08
Verksamhetsplan 2026-2030	2025-12-31	I resp. nämnd
<i>Budgetintegration av detaljbudget 2026 till ekonomisystemet</i>	<i>Enl. separat tidplan för budgetarbetet</i>	

AVSTÄMNINGSMÖTEN

Bokslutsdag, RS, nämnder/förvaltningar, revision, bolag	2025-02-18, 08.30 – 16.30
Planeringskonferens, RS, nämnder/förvaltningar	2025-03-12, 09.00 – 16.00
Dialogmöten, RSau, nämnd/förvaltning, RSF	v. 15 enligt särskild bokning
Inledning budgetberedning, RS	2025-05-05, 09.00 – 10.00
Budgetberedning RSau + representant från partier i regionfullmäktige	2025-05-05 – 07, 9
Koncernmöte budget, delårsrapport 1, RS, nämnder/förvaltningar	2025-05-09, 14.00 – 15.00
Samverkan prioriteringar	2025-06-13, 08.30 – 12.00
Central budgetavstämning, RSau + representant från par-tier i regionfullmäktige	2025-10-06 – 7, 9
Koncernmöte budget, RS, nämnder/ förvaltningar	2025-10-09, 14.00 – 15.00
Återkopplingsmöte förvaltningar, förvaltningsledning, RSF	v. 45 enligt särskild bokning
Omvärldsdag, RS, nämnder/förvaltningar	2025-12-12, 09.00 – 15.00

REGION GOTLAND 2025

Folkmängd (1 november 2024) ..... 61 000 invånare
Kommunal utdebitering ..... 33,60 kr
Driftbudget, netto ..... 6 916 mnkr
Investeringsbudget ..... 755 mnkr